

ANA EKARETIA IESU KRISTO IBUKIJA AIKA ITIAKI NI BOONG AIKA KAITIRA • OKITOBWA 2011

Riaona

ANA BOKI MOOMON:
KAKOAUAN TAEKAN
IESU KRISTO

Man ana Bwaintituaraoi ao Mwaakan te Atua, iroun Simon Dewey

Ana Boki Moomon, are e reke iroun te Burabeti Iotebwa Timiti, bon rairan bwatua ake ngkoa “e koreaki n te tua, ao n tamnein naba te taetae ni burabeti ao ni kaotioti—E koreaki ao e kanikina-eaki, ao e karabaaki iroun te Uea, bwa e aonga n aki uruakaki—Ao a na manga kaotaki n ana bwaintituaraoi ao mwaakan te Atua nakon aron rairana— . . .

“. . . Are e na kaotaki iai nakoia nikiraia te bata are Iteraera bwaai aika kakannato ake e a tia ni karaoi te Uea ibukia aia bakatibu; bwa aonga n ataa ana berita te Uea ae tabu, ao n aki tewakinako n aki toki—Ao ibukin naba anaakin nanoia lutaia ma Tientaire bwa IESU bon te KRISTO” (atuun baan ana Boki Moomon).

Riaona,
Okitobwa 2011

4

46

Kam Butimwaeaki Nakon te Beeba Ni Kaongora Ae Onoti Aei

A materaoi atuun rongorongo tabeua n tibwatibwaaki nako ma teuana mai ibuakona bon ana Boki Moomon. N te beeба ni kaongora aei, burabeti ngkoe ao ngkai, n raonaki ma membwa ni kabuta te aonaaba, a kokoaua te boki ae tabu ae onoti aei. Moan rikina a bon rangin ni kamiimi. Bon koaua aika matoatoa ibukin te Mangauti. Bon ngaia kiingin ara ekaretia. Ao e kore-aki ibukin ara bong—reiakinan ana reirei te Ekaretia n ae rangin ni mataata ao n rangin ni beebee ni karikirakea ara onimaki ao ni kakorakorai ara utu.

E ngae ngke ko na aki kunei angii taabo ni mwakuri ake ko tataneiai ni karekei n te *Riaona*, te Rongorongo Man te Moan Beretitentii (iteraniba 4) ao te Rongorongo ibukin te Kakawari n Reirei (iteraniba 46) a mena ikai. Rongorongo aikai ao ni kabane rongorongo ake tabeua a tibwauai koaua ao reirei man ana Boki Moomon.

Ti kaoi ngkami bwa kam na kamatebwiaia te rongorongo aei ma te tataro mwaaka, anai rongorongo nako nanom, ao tibwai—ao ana Boki Moomon—ma tabeman.

TAIAN RONGORONGO

4 Te Rongorongo man te Moan Beretitentii: Berita aika Kakawaki man ana Boki Moomon
Iroun Beretitenti
Thomas S. Monson

46 Te Rongorongo ni Kaakawari n Reirei: Ngkana Tiaki Nanououa

IAON TINANIKUNA

Kamataata n te korotamnei iroun John Luke; Bwa *That Ye May Know*; iroun Gary Kapp, mwamwanano iroun Mr. ao Mrs. David Larsen, e naaki kaobiaki. Baena mai Buki: *Katootongan tamnein Kristo*, iroun Heinrich Hofmann, mamannano man te C. Harrison Conroy Co.

TE RONGORONGO AE ONOTI N TE BEEBA NI KAONGORA

6 Iotebwa Timiti: Te Tia Raira ana Boki Moomon

*Te kairake ni mwaane ae e aki
reirei e riki, rinanon mwaan-
kan te Atua, bwa te tia raira te
“kabanea ni koaua. . . ni boki i
aon te aba.”*

10 Tera Ae Reiakinna Ana Boki Moomon ibukin ana Tangira te Atua

Iroun Unimwaane
Russell M. Nelson

*Ko tangiria ni manga bungiaki
n te tamnei ao ni karekeea te
mwaaka n tangira n aron te
Atua ae e tangira? Ana Boki
Moomon e kabwarabwara
arona.*

16 Karakinan Ana Boki Moomon

*Te karaki aei e
kona ni buokiko n
reireiniia natim karaki
aika kakawaki man te
boki ae tabu aei.*

20 Rainin te Tai n Ana Boki Moomon

*Tarakiia ni kabane ao-
mata aika kakawaki, mai*

*iroquia Iaretaite inanon 2200
I.K. nakon tokin aia botanao-
mata Nibwaite I.T. 420.*

22 Antai ae Korea Ana Boki Moomon?

*Aia mwakauri burabeti n taai
ake rimoa, taan booti koroboki,
ma te tia raira te koroboki ni
boong aika kaitira e karokoaki
ibukin ana Boki Moomon.*

24 Ana Boki Moomon: Te Kakoaua ma te Baibara

*Aikai 14 aan reirei aika reia-
kinaki inanon te Baibara are
ngaia ae a riki iai ana Boki
Moomon bwa te tia kakoaua
riki teuana.*

28 E na Kanga aron Kamatebwaiian ana Boki Moomon

Iroun Unimwane
D. Todd Christofferson
*Teniua bukina ao teniua
kawaina ni kamatebwaiia te
boki ae tabu ae onoti aei.*

32 Miin Riaai: Taua Kamatoa te Kai te Biti

Iroun Unimwane David A. Bednar
*E reireiniira miin Riaai n arora
ni kamatoa n taua ana taeka
te Atua.*

38 Ana Boki Moomon: E kakorakora Ara Onimaki iroun lesu Kristo

Iroun Unimwaane Neil L.
Andersen

*Ana Boki Moomon e kaoira ao
ara utu bwa ti na taua ni ka-
matoa te onimaki inanon te Uea
Iesu Kristo, are e na buokiia ara
utu bwa ana tokanikai.*

47 Te Katangitang: Uangaa Taani Buaka aika Ninikoria

Iroun Bonnie Hart Murray ao
Janice Kapp Perry

48 Reirei ibukin Ara Bong

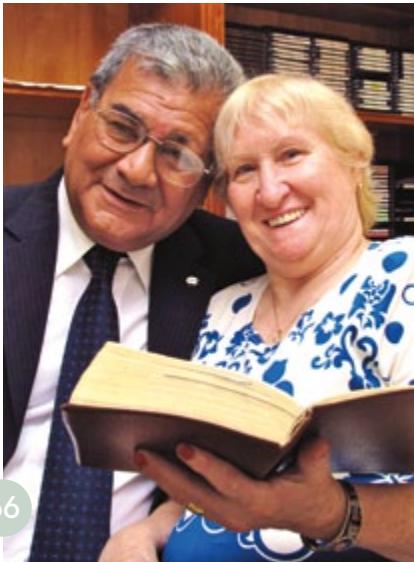
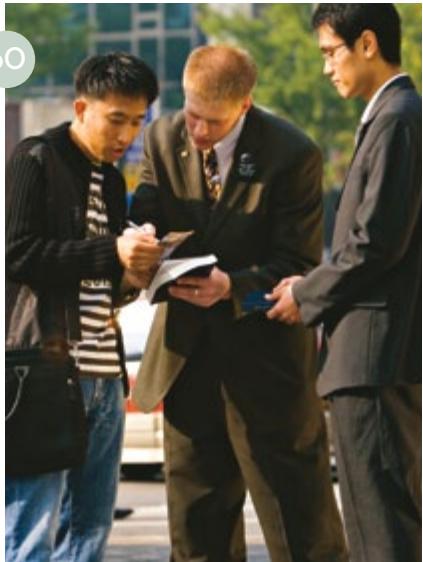
*Burabeti ao burabeti aika a
mai a tibwai koaua man ana
Boki Moomon are e na kona ni
kairiira n te bong aei.*

52 Ana Boki Moomon— Kiingin Ara Ekaretia

Iroun Beretitenti Ezra Taft Benson
*Te maroro ae kakaongora aei,
e tibwaaki 25 te ririki n nako,
iai inanona kakoaua ao reirei
aika akea taia ibukin ana Boki
Moomon.*

59 Te Mwakuri ae Tabu

Iroun David A. Feitz
*Teuana te mwakuri ae bebete
e reireinai taikan te karine-
rine ibukin tabun ana Boki
Moomon.*

60 Ngkana Ko Rangi ni Kan Ataia, Ko na Bon Ataia
Iroun Unimwaane
Walter F. González
Aua kawai aika ko kona iai n ataia bwa ana Boki Moomon e bon roko mairoun te Atua.

65 Te Boutita: Te Bwanaa man te Tano

66 Te Ai ae e Ura Inanou
Iroun Michael R. Morris
Te tai are e bwaati iai ni wareware Eduardo Contreras bon te tai naba are e karekea iai ana kokoaua n ana Boki Moomon.

68 E Kanga Ana Boki Moomon ni Bita Maiu

Membwa a kokoaua bwa e kanga ana Boki Moomon ni karekei kaeka, te rau, ao te rairaki.

72 Nakoa Nikabane Neewe ao Botanaomata

Iroun Lia McClanahan
Ibukiia Aika Itiaki ni kabutaa te aonaaba, akea ae kona ni kabotauaki ma karekean ana Boki Moomon n oin aia taetae.

76 Titiraki Aika Okioki ibukin Ana Boki Moomon
Kaeka aika bebete nakon titiraki aika okioki iai aomata n titiraki ibukin ana Boki Moomon.

80 Te Kakoaua, te Berita ae tabu, ao te Tia Kakoaua

Iroun Unimwaane
Jeffrey R. Holland
I kakoaua te boki aei n aron kokoauana, irouia naake-Teniman ao Waniman taan Kakoaua, are a tia n noora te buatua te koora.

Mwaitiin korobanna n te boki aei ibuakona tamnein te Riaona ngke e karekeia Riaai. Taian Riaona a aki karabaaki ao a aki taraaki n ti te arona n aron ae ieta, ma ngkoe ao am utu kam na kona ni kakukurei ngkami ni kakaea bwa iraua te Riaona ae kam kona ni kunea inanon te boki aio.

OKITOBWA 2011 VOL. 14 NO. 4

RAONA 09690 859

Ana Maekatiin ibukin te Aonaaba Ana Ekatetia Iesu Kristo ibukia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira ae koreaki n te taetae ni Kiribati

Te Moan Beretitentii: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Te Korram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman:

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Etaeta: Paul B. Pieper

Taan Ibuobuoki: Keith R. Edwards, Christoffel Golden Jr., Per G. Malm

Tarekita ni Manatia: David L. Frischknecht

Etaeta ni Tararua: Vincent A. Vaughn

Tarekita ni Waare: Allan R. Loyborg

Manatia n Eteta: R. Val Johnson

Bonomwi ni Manatia n Eteta: Jenifer L. Greenwood, Adam C. Olson

Boutoka n Eteta: Susan Barrett, Ryan Carr

Taan Mwakuri n Eteta: Britanny Beattie, David A. Edwards, Matthew L. Flilton, LaRene Porter Gaunt, Larry Hiller, Carrie Kasten, Jennifer Maddy, Lia McClanahan, Melissa Merrill, Michael R. Morris, Sally J. Odekirk, Joshua J. Perkey, Chad E. Phares, Jan Pinborough, Janet Thomas, Paul VanDenBerghe, Marissa A. Widdison, Mellisa Zenteno

Manatia n Tarekita ni Korobanna: J. Scott Knudsen

Tarekita ni Korobanna: Scott Van Kampen

Manatia ni Karaobwai: Jane Ann Peters

Mataniwi ni Korobanna: C. Kimball Bott, Thomas S. Child, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Scott M. Mooy

Taani Mwakuri ni Kateibanna ao Karaobwai: Collette Nebeker Aune, Howard G. Brown, Julie Burdett, Reginald J. Christensen, Kathleen Howard, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, TY Pilcher

Imwaae te Maroro: Jeff L. Martin

Tarekita ni Boreeti: Craig K. Sedgwick

Tarekita ni Tibwatibwa: Evan Larsen

Ibukin kabwakamwane ao boon taian Maekatiin i tinanikun Amerika oa Kanata, tara te kabanea ni iteranina n ana tabo te rongorongo ke kawara ana tabo n tibwatibwa am Ekatetia i aon abam. Ma tiaki ti ngaiā ma ibukin titiraki ni kaeti ma Boon te Maekatiin i aon Kiribati, kawara, tareboon ke koroboki nakon Biromina Toromon Tarebon (Tarawa) (686) 21-602 Baekiti (Fax): (686) 22-462, Atureeti: P.O. Box 278 Bikenbeu, Tarawa, Kiribati. Te mwane a e na kabakwakaaki ibukin boon te maekatiin bon 50 te tiani n (tekuana te kaobi).

Kanakoi bwaii aika a na boretiaki ao titiraki nakon te Liahona, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; ke i-meeri nakon: liahona@ldschurch.org.

Te Riaona (nanon te taeka aei n ana Boki Moomon te "kambwati" ke te "tia kaota te kawai") e boretiaki te Maeketiin n te Aonaaba n te taetae n Aitian, Aitirantika, Angkare, Armenia, Arobania, Baorokaeria, Biiti, Birhan, Bislama, Booran, Botukare, Buranti, Engiran, Etitonia, Greek, Intonita, Itare, Kamboria, Kiribati, Korean, Korotian, Kuebuando, Malagasy, Matiare, Mongolian, Naetaraen, Noueui, Rativa, Ritiana, Roumania, Rutia, Taai, Taiti, Takaroko, Tamoa, Tenimwake, Tiabaan, Taina, Tiaman, Tibeen, Tieko, Tirowenia (Slovenia), Tivitiva, Tonga, Ukuireina, Urdu, au Vietemaeni. (A kakaokoro tain tain taetae nako.)

© 2011 man Intellectual Reserve Inc., A kawakinaki inaomata ni Kabane Ana Ekatetia Iesu Kristo ibukia aka Itiaki ni Boong aika Kaitira. E boretiaki n te U.S.A.

Koroboki ao tamnei nako te Riaona a kona ni karoaki katootoo ibukin bootaki aka uarereke, kabonganaaki ibukin te aki karekemwane n te ekarietia ke te mweenga. Korotannei n aki katootongaki ngkana iai tuua ake a kaotaki n aron taekan te korobanna. Titiraki n rai ni koreaki nakon Intellectual Property Office, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150, USA e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

October 2011 Vol. 14 No. 4 (USPS 311-480) LIAHONA Kiribati, (ISSN 1096-5130), is published four times a year (January, April, July, and October) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

Iroun Beretitenti
Thomas S. Monson

Berita aika Kakawaki N ANA BOKI MOOMON

Niriki aika mwaiti aika a tia n nako I tei irarikin ana kainiwene te kairake ni karo ngke e a boni kaan matena. Buuna ma natina aika uoman a tei irarikina ma te nanokawaki. E ana baiu ni baina ao, ma taraakina ae e kani buokaki, e taku, “Bitiobi, I ataia bwa iaon kawaiui ni mate. Tuangai bwa tera ae e na riki nakon tamneiu ngkana I mate.”

I karaoa te tataro inanou ibukin ana ibuobuoki karawa ao I nooria irarikin ana kainiwene kaobiin te boki ae tabu ake teniua. I anaa te boki ao n raibaei baana. N te tai ae aki maan ao I kunea are I a tia ni kunea, n akea atakina irou, I toki n te ka 40 ni mwakoro n Aramwa inanon ana Boki Moomon. I wareki taeka aikai nakoina:

“Nooria e a bon tia ni kaotaki nakoia iroun te anera, bwa tamneia aomata ni kabane man te tai are a kitana iai te rabwata ae mamate aio, . . . a bon uotaki n okira mweengaiia nakon te Atua are e anganiiia te maiu.

“Ao . . . tamneiia naake a raoiroi a na butimwaaeaki nakon te aro ni kakukurei, are e bon aranaki bwa bware-taiti, n te aro ni motirawa, te aro n rau, are a na motirawa iai man aia kaangaanga ni kabane ao man raraoma ni kabane, ma nanokawaki” (Aramwa 40:11–12).

Ngke I reitianako ni wareka taekan te Mangauti, e roko te oota nakon matan te ataeinimwaane ao te moangare e nooraki n riana. Ngke n nang oki, I kabo nakon te utu ae tamaroa aei.

Imwiina ao I noora buuna ma natina n te taunimate. I kaoka au ururing nakon te tairiki arei ngke te ataeinimwaane e titiraki ibukin te koaua ao, man ana Boki

Moomon, e ongo te kaeka nakon ana titiraki.

Man ana Boki Moomon a reke berita riki tabeua aika kakawaki, n raonaki ma berita ibukin te rau, te kainao-mataaki, ao kakabwaia ngkana a “bon toro iroun Atuan te aba, are bon Iesu Kristo” (Ita 2:12).

Man baana ao e roko te berita “te kukurei ae akea-to-kina” nakoia “naake a kawakin ana tua te Atua. Bwa taraiā, a kakabwaiaaki ni bwaai ni kabane, n te maiu n rabwata ao n tamnei” (Motiaeia 2:41).

Man baana ao e roko te berita “te kimwareirei ae akea kabotauana” nakoia naake a riki bwa “bwaai ni mwakuri inanon bain te Atua” ni kamaiuia Natina mwaane ao aine aika rangin ni kakaawaki (Aramwa 28:8; 29:9).

Man baana ao e roko te berita are Natin Iteraera ake a maenako a na manga ikotaki—te mwakuri are ti bane ni katabeaki ibukina rinanon ara mwakuri ni mitinare ni kabuta te aonaaba (taraa 3 Nibwaai 16; 21–22).

Man baana ao e roko te berita are e kangai bwa ngkana ti tataro nakon te Tama n aran Iesu Kristo ae tabu, ao ana kakabwaiaki ara utu (taraa 3 Nibwaai 18:21).

Man kamatebwaiakan baana e roko koron nanon aia berita burabeti are “e na roko inanon maiumi ao inanon mweengami korakoran Tamnein te Uea, te kakorakora are ko na kona iai n nakonako n te ongotaeka nakon Ana tua, ao te kakoaua ae korakora riki ibukin koauan maiun Natin te Atua.”¹

Ao man baan ana Boki Moomon ao e roko ana berita Moronai are rinanon te tataro, ma te nano ae koaua, ao te onimaki iroun Kristo, ao ti na kona iai n atai koauan

berita aikai “man mwaakan te Tamnei ae Raoiroi”
(taraa Moronai 10:4–5).

Ma burabeti ake tabeman ni boong aika kaitira, I tae-kina kororaoin koauan te “boki ae te kabanea n eti n te aonaaba,”² ma ana Boki Moomon, bon kakoauaan taekan Iesu Kristo. Rongorongona e kaona te aonaaba ao e uoti nakoia ana tia wareware te atatai ibukin te koaua. Bon au kakoaua bwa ana Boki Moomon e bitii maiura. Ngaira n tatabemaniira nako ti na warekia ao ni manga warekia riki. Ao ti na uaia n tibwa ara kakoaua n ana berita aika kakawaki ma natin te Atua ni kabane. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Gordon B. Hinckley, “A Testimony Vibrant and True,” *Riaona*, Aokati 2005, 6.
2. *Aia Reirei Beretitenti n te Ekaretia: Iotebwa Timiti* (2007), 64.

ANGA REIREI MAN TE RONGORONGO AEI

Inanon koroboki aika tabu “ti kunei koauan reirei are a na katoki ni kabane kamangao-ngeao ao kanganga ni kabane n te rinerine ae na kaitara ma te utu n aomata” (*Teaching, No Greater Call* [1999], 51). Ngke ko tibwa ana rongorongo Beretitenti Monson ma te utu, kaoia bwa ana kakauongo ibukin “berita aika kakawaki” are e kabwarabwarai inanon ana Boki Moomon. Ko na bae n tibwaua te berita inanon ana Boki Moomon are e a tia n rangin n nano iroum.

Te Burabeti Iotebwa Timiti:

TE TIA RAIRA ANA
BOKI MOOMON

Ana Boki Moomon bon te boki ae okoro mai buakon koroboki aika a tabu. Ma e ngae ngke a koreia burabeti ake ngkoa, e aki roko nakoira n aron te Baibara. Te Baibara e koreaki iaon ninira n te Aonaaba ni Kawai ni booki aika a kaokoroaki ao ni katotongaki irouia taan koroboki inanon ririki aika a mwaiti. Ma tiaki ni karokoa te kaua n tienture imwiin Iesu Kristo ao a ikotaki booki aika a kakaokoro ao man riki bwa teuana te boki ae ti kona n noria bwa te Baibara ae Tabu.

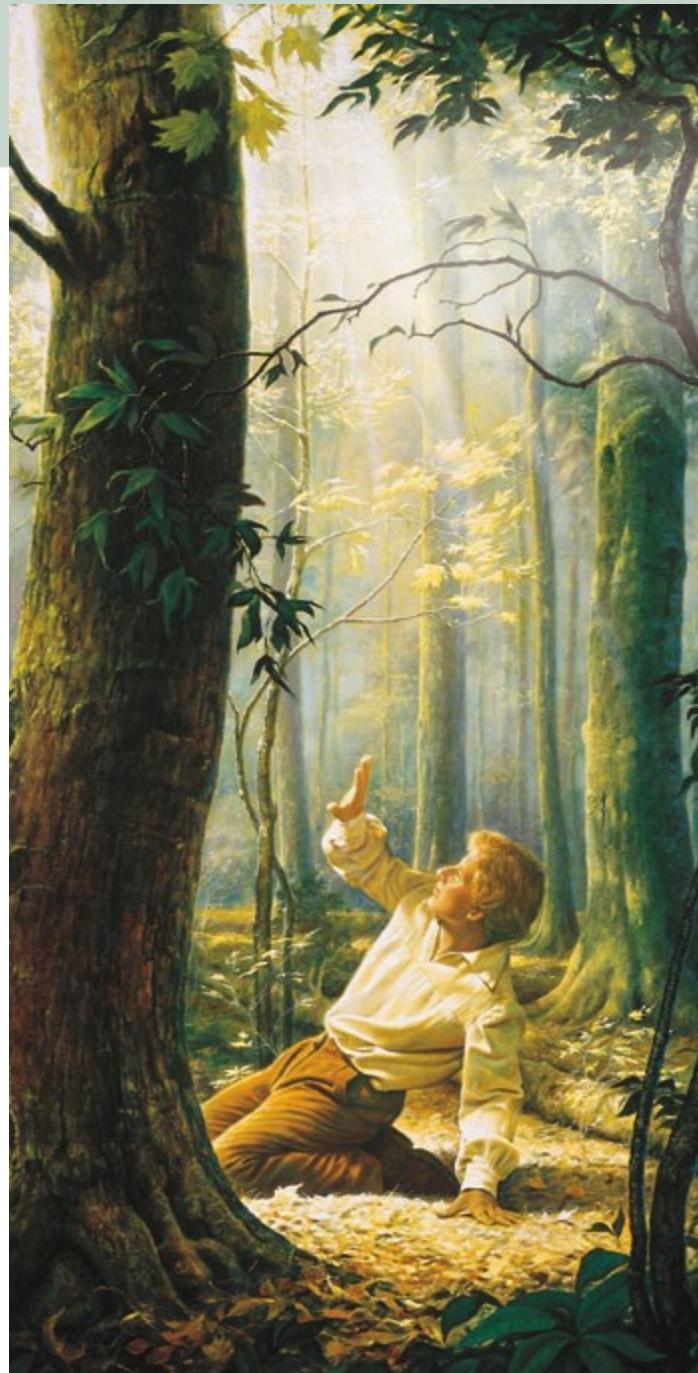
Ana Boki Moomon, ni kabotauaki, e koreaki irouia burabeti ngkoa n te Aonaaba ae Boou iaon bwaatua aika biiti, man kauarerekeaki ioun temanna te burabeti—Moomon (are e aranaki iai te boki)—inanon te kanimaua n tienture I.M. nakon teuana te rekooti iaon bwaatua koora. Natina ae Moronai, e taun bwaatua imwiina, ike a tiku ni karokoa te 1827, ngke Moronai, e a manga riki bwa te aomata ae kautaki, e anga bwaatua nakon te ataeinimwaane ae arana Iotebwa Timiti.

Tera are imwiina bon rongorongan aron Iotebwa ni karekea, n rairia, ao ni boretiia te rekooti ae aranaki ngkai bwa Ana Boki Moomon: Kakoauan Taekan Iesu Kristo. Te Tia Kamaiu bon Ngaia ae e kakoaua bwa e bon koaua te boki. (taraa D&C 17:6).

1. N te 1820 te ataeinimwaane ae 14-ana ririki ae arana lotebwa Timiti ae maeka ni uakan ma Palmyra, New York. E ngae ngke e kairake, e tabeaianga n teina imatan te Atua ao man nanokokoraki n aia taeka aro ni Kiritian aika a kakaokoro ake a kakaeia taan rairaki bwa a naaki nakon aro ake tabeua. E kaungaaki nanona imwiin kamatebwaien te Baibara, lotebwa e baireia ni kakaea te wanawana man butiia te Atua, are "angangania aomata ni kabaneia, n aki ngurengureakiniia" (lakobo 1:5). E nako n te buakonikai ae uakaan ma mweengana man tataro.

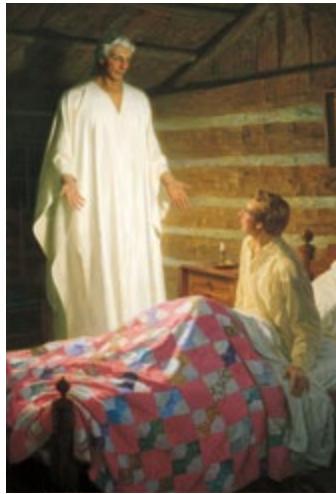
2. Ngke e katorobubua lotebwa n tataro, te oota ae otanako n otamwaaka are e a rabuna aona. Inanon te oota e nooria Aomata aika uoman. Te Tama are i Karawa e taetae man taku, "Aio Natiu ae batu n Tangiraki. Ongo Irouna!", Joseph Smith—History 1:13–14. E tua te Uea nakon lotebwa bwa akea te aro ae e na kaainna ma ibuakoia ibukina bwa akea ae koaua ma ibuakoia, ma e berita "bwa bwaninin te Euangkerio e na roko riki rimwi ao man kaotaki [nakoina]."¹

3. Teniua te ririki n nako, n te tai are e tibwauai bwaai ake e rinanona lotebwa Timiti ma tabeman—e bwainikirinaki ibukina. E ribotinna: "E boni ngae ngke I ribaaki ma ni bwainikiriinaki ibukina ngke I taekinna bwa I a tia n nora te kaotioti, ma e boni koaua naba; ao . . . te tai aei ao nanou e kan ataia bwa bukin tera ngkai a bwainikirinai n taekinan te koaua. I bon nora raoi te kaotioti; bwa antai ngai are N na kona ni kaaitara te Atua? Buken tera ngkai a tangirai ni kabane bwa N na kaakeaa are I a tia n noria raoi? I a bon tia n nora te kaotioti ao I ataia bwa I a bon tia n noria. I ataia naba bwa e ataia te Atua bwa I bon noria. I aki kona ni kaakeaa" (Joseph Smith—History 1:25).

Man 1830 mirion aomata ake a tia ni wareka Mana Boki Moomon ao ni kaaina Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ibukin ana kakoaua ana Booki Moomon iroun te

Tia Kamaiu. Te boki e kaotia naba bwa lotebwa Timiti bon ana burabeti te Atua ao te Tia Kamaiu e kaira Ana Ekaretia n te tai aei. Mirion aomata ake a tia ni kataia ao ni kakoaua ana berita

4. N Tebetembwa 21, 1823, lotebwa e tataro ngke e a kaoti naba te ota n ana ruu i eta ao e kaoti te anera ae arana Moronai man tuanga lotebwa ibukin taian koroboki mairouia burabeti ngkoa. Te rekooti, e koreaki iaon bwaatua koora, ake a taunaki n uakaan ma te tabuki. E tua ngaki lotebwa bwa e na raira te rekooti.

5. N tokina, n Tebetembwa 22, 1827, e anganaki lotebwa taian bwaatua, n anai man te atibu te baoki are e taunaki n te atibu ae bubura iaon te tabuki irarikin Palmyra, New York.

6. N aron ae rang n ataaki ni mwakoron te kaawa n taa iakekei, lotebwa Timiti e tabangaki ae e bon aki reirei. Ni buokana n te rairairi, te Atua e katauraoa te bwai n rairairi n taa iake ngkoa ae aranaki bwa te Urim ao Tammin. E kakabwaiaki naba man ana ibuobuoki te tia koroboki are te bwai are e warekia ngke e rairairi. Mai buakoia taan koroboki aikai bon buna, ae Emma; Martin Harris, te tia ununiki ae kaubwai; ao Oliver Cowdery, te tia reirei. Mwaitin te mwakuri n rairairi are e bane ke iaan te teniu namwakaina imwiina ngke Oliver e waki bwa te tia koroboki.

E kabwarabwara Emma arona ngke e riki bwa ana tia koroboki lotebwa: "Akea te aomata ae kona ni wareka korobokin beebewan ngkoa ma ti ngkana e kairaki iroun te tamnei; ibukina bwa, ngke

Moronai nakoia naake a kakaei ma nanoia ni koaua.
"Kaungai nanomi bwa kam na butiia te Atua, te
Tama ae akea Tokina, n aran Kristo, ngkana arona
bwa a koaua bwaai aikai; ao ngkana arona bwa

kam bubuti ma te nano ae koaua ma nanomi
raoi, ao te onimaki iroun Kristo, e na bon kaota te
koaua nakoimi, ni mwaakan te Tamnei ae Raoiroi."
(Moronai 10:4).

[I bon] mwakuri bwa a na
tia koroboki, [lotebwa] e na
warekia nakoio teuana te aoa
imwin teuana; ao ngkana e
oki imwin amwarakena, ke
imwin motirawana, e na bon
waekoa ni moanna man are e
a tia n toki iai, man aki manga
tara te beebwa are korobo-
kiaki ke n tangira warekan
mwakorona nakoina."²

lotebwa e kabwarabwara
kakawakin rokon ana Boki
Moomon: "Man mwaakan te
Atua are I raira iai Ana Boki
Moomon man te koroboki
n Aikubita rimoa aika koro
tamnei, are te atatai ae e a
tia ni bua man te aonaaba,
ao I mwakuri n ti ngai ngke e
riki te bwai ae tamaroa aei, te
kairake ae akea rabakauna,
ni kaitaraa wanawanen te
aonaaba ao bangabwai aika
ikoikotaki inanon tebwi ma
waniua tienture, ma te kaoti-
oti ae boou."³

7. Inanon te ka 18 n namwa-
kaina e a reke irouna bwa-
tua, lotebwa tiaki ti ngaia n
noori ao n riangi bwaatua.
Teniman riki mwaane—Oliver
Cowdery, David Whitmer, ao
Martin Harris—ake a kakoaua
bwa te anera ae Moronai
e kaotii nakoina bwaatua
koora ao a ataia bwa bwa-
tua a" tia n rairaki man ana
bwaintangira ao mwaakan
te Atua, ma bwanaana ae e
taetae nakoira." Waniman riki
mwaane ake a kakoaua bwa a
tia n noori bwaatua koora ao
man tauii.⁴

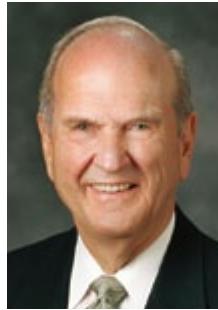
8. N Aokati 1829, lotebwa e
mwakuri ma te tia boreeti ae
Egbert B. Grandin mai Palmyra,
New York, ni boretia te boki.
Martin Harris e kabonakoa ana
tabo n baam ibukin kaboan
boretian te boki, ao ni Maati
26, 1830, ana Boki Moomon e
a tauraoi ibukin kaboana.

9. N Eberi 6, 1830, tao 60 ao-
mata a bootaki inanon te auti
te kai i Fayette, New York.
Ikanne, n aron ae e a kairaki
mairoun te Uea lesu Kristo,
lotebwa Timiti e a katea Ana
Ekaretia te tia Kamaiu, are
e a manga kaokaki n arona
ngkoa are e baireaki ao ni
kairaki irouwia abotoro ma bu-
rabeti, ao ni kariaiakaki n ta-
etae ibukin te Atua. Kaotioti
imwiina nakon lotebwa Timiti
e a anganaki aran te Ekaretia
ae Ana Ekaretia lesu Kristo
ibukiia Aika Itiaki ni Boonga
aika Kaitira (taraa D&C
115:4). ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

- Iotebwa Timiti, n *Rongorongan te Ekaretia ni kawai*, 4:536.
- Interview with Emma Smith by Joseph Smith III, Beberuare. 1879 1879, n *Saints' Herald*, Okitobwa 1, 1879, 290.
- Reirei mairouia Beretitenti n te Ekaretia: Iotebwa Timiti* (2007), 60.
- Taraa "Aia Koaua Taan Kakoaua ake Teniman" ao "Aia Koaua Taan Kakoaua ake Waniman," e kabwarabwaraaki n ana Boki Moomon.

Iroun Unimwaane
Russell M. Nelson

Man te Kooram n Abotoro
n te Tengaun ma Uoman

TERA AE REIAKINNA ANA BOKI MOOMON IBUKIN ANA TANGIRA TE

ATUA

*Tabeua ana katooto te Uea aika rangin n tamaroa ibukin ana tangira
te uea ake a koreaki n ana Boki Moomon.*

Angiia Kiritian a tataneiia ma katein Iesu Kristo ake a taekinaki n te Baibara. A miimi n te tangira are E karaoia nakoia raarikin, aika aoraki, ao aika a uruaki nanoia. Naake a iangoia bwa bon Ana reirei a mwakuri korakora naba ni kataia ni katotonga ana katooto ao n ira ana mwakuri ni kaungunga Ana Abotoro ae tangiraki: “Ti na tangiriira i bon iroura: bukina bwa te tangira bon mairoun te Atua; ao aomata ni kabane ake a tangira a bungiaki iroun te Atua, ao a ataa te Atua. . . . Bwa te Atua e tangira” (1 Ioane 4:7–8).

Te tua aei e kamatataaki n ana Boki Moomon. E kabwarabwara *aron* temanna ni bungiaki iroun te Atua ao e *kanga* temanna ni karekea te mwaaka bwa e na tangira n Arona ae tangira. E kaoti teniua reirei aika kakawaki are e uota mwaakan ana tangira te Atua nako nanon maiura.

Te Moan, ana Boki Moomon e reirei bwa kamwakuran te onimaki rinanon Kristo ao

ni karaoa te *berita* ma Ngaia ni kawakin Ana tua bon te kiing ni kona ni mangabungiaki n te maiu n tamnei. Nakoia aomata n Ana Boki Moomon ake a tia ni karaoi berita aikanne, te Uea Beniamina e taekinna, “Ao ngkai, ibukin te berita ae tabu are kam a tia ni karaoia, kam na aranaki bwa natin Kristo, natina mwaane, ao natina aine; bwa taraia, n te bong aio ao e a tia ni manga bungia tamneimi; bwa kam taekinna bwa a bitaki nanomi rinanon onimakinan arana; mangaia ae kam a bungiaki irouna ao kam a riki bwa natina mwaane ao aine ngkami” (Motiaeia 5:7).

Te kauoua, e reirei te Tia Kamaiu bwa te mwaaka n riki n ai Arona e roko rinanon karekean taian *otenanti* n te euangkerio: “Ngkai aio te tua: Rairi nanomi, ngkami tokin aonaaba, ao nako mai nakoiu ma ni bwabettitoaki n arau, bwa kam aonga ni katabuaki ngkana kam butimwaea te Tamnei ae Raoiroi, bwa kam aonga n tei n akea barekami imatau n te kabanea ni bong” (3 Nibwaai 27:20).

Te Kateniua, E kaumakiira bwa ti na *ira Ana katooto*: “Ngaia are aekan aomata raa ngkami?” E titiraki ma te aki nanokorakai. Ana kaeka: “E koaua ae I tuangkami, kam na riki n ai arou” (3 Nibwaai 27:27). E koaua, E tangiriira bwa ti na riki n ai Arona.

Tabeua maibuakon ana katooto aika anai-nano ibukin Ana tangira a koreaki inanon

TE BURABETI E KAKOAUAA

“Ana Boki Moomon e a tia ni kaokaki man ana bwaintituaraoi ao mwaakan te Atua. E taetae bwa kanga te bwanaa man te tano ni kakoaua ibukin Natin te Atua.

E taetae ibukin Bungiakina, Ana mwakuri, ibukin Taurakina ao Mangautina, ao ibukin Kaotina nakoia aika a etieti n te Aba ni Mari iaon America.

“Bon te bwai ae kona n riingaki ae kona n tautauaki, ae kona ni warekaki, ae kona ni kataaki. E uoti inanon n nena te berita are e moan roko ma iai ae mimitong. Mirion ngkai ake a tia ni kakaea koauana ao a kunea bwa boni rekooti aika koaua ao n tabu.”

Beretitenti Gordon B. Hinckley (1910–2008), “The Great Things Which God Has Revealed,” *Liahona*, Meei 2005, 81–82.

ana Boki Moomon. A kona katooto aikai ni karaoki inanon maiura ngkana ti kekeiaki mwaaka n riki n ai aron te Uea.

Bon Ana tangira ibukin Riaai ao ana utu Riaai—ao aia tangira Ibukina—are e uotia nakon aban America, abaia ni berita, are a rikirake iai.¹

Bon ana tangira te Atua ibukira are E kauringnga inanon tienture n nako n tuanggia aia burabeti Nibwaite bwa a na kawakin aia rekooti ae tabu aia aomata. Reirei man te rekooti anne e kaineti ma aron kamaiuakira ao karietataakira. Reirei aikai a tauraoi ngkai inanon ana Boki Moomon. Te boki ae tabu aei e tei bwa te kakoaua ae iai rabwatana ibukin ana tangira te Atua ibukiia Natina ni kabane ni kabuta te aonaaba.²

Bon ana tangira Kristo ibukin Ana “tiib ake tabeman” ae E uotia nakon te Aonaaba ae Boou.³ Ti reiakinna man ana Boki Moomon bwa urubwai n te aonaaba aei aika korakora ao boongin te roo aika teniu a riki n te Aonaaba ae Boou imwiin maten te Uea n te Aonaaba Ngkao. Ngkanne te Uea ae karineaki ao ni manga kaokaki kukurei man

KAN ATAAKINA BON ATAAKIN TE TANGIRA

Ngai bon te membwa ae boou n Ana Ekaretia lesu Kristo Ibukiia Aika Itiaki Ni Boong Aika Kaitira, ao irou ana Boki Moomon tiaki bon ti te boki. Bon te bwai ni kakoaua ae matoatoa bwa Tamara are i Karawa e tangiriira. Bon kakoauaan ae aomata Aika Itiaki ake rimoa a tangiriira ao a tangiriira bwa ti na okira mweengara. Bon kakoauaan ae ana babaire ni kakukurei te Atua bon iai ao e kororaoi.

Ngkana ko ataia bwa e boni koaua te boki aei ko ataia bwa Tamara are i Karawa ao Natina a maiu. Bon ataaakina bwa te maiu e tikiraoi ao akea tokina. Bon ataaakina bwa ngkana ko teimatoa ni kakaraoa am kabanea n tamaraao ao n raira nanom ngkana ko bwaka, ao ko na teimatoa ni kabwaraaki am bure. Bon ataaakin nanon raoi te utu. Bon ataaakina bwa ko na aki kona ni kabua raom ae ko tangiria, bwa teuanne ke neienne e tataninga ibukim. Bon ataaakin ana kakabwaia Tamara are i Karawa. Bon ataaakin karekean te rau man angibuaka aika ko na kaitara ma ngai, ko kona ni kaitarai, ngkai bon ibukin kabwaiam. Bon ataaakin ae te Tamnei ae Raoiroi bon raoraom n taainako. Ni bon koauana raoi, bon ataaakin te taeka ae te tangira n nanona ni kabane.

Emma Adesanya, Ireland

tia ni manga uti e ruo mai karawa ao ni mena ibuakoia aomata n te Aonaaba ae Boou.

"Ngai te oota ao maiuin te aonaaba," E tuangia, "ao I a tia ni mooi n te mwangko ae mao are e a tia n anganai te Tama, ao e a tia ni mimitong te Tama irou ngke I katoka iaou buren aonaaba" (3 Nibwaai 11:11).

Ngkanne E katauraoa teuana te atatai ae moan te anainano ae a kona aomata ni ka-rekeia ma Ngaia. E kaoia bwa a na namakina ikoakin rarikina ao mwiin te neera ni Baino ao i Waena, bwa aonga n ataia bwa boni Ngaia "Atuan Ieraera, ao Atuan aonaaba ae bwanin, ao [e] a tia n tiringaki ibukin buren aonaaba" (3 Nibwaai 11:14).

E anganiia Ana reirei Iesu te kariaiakaki bwa a na bwabetito, n anga ana bwai n tituaraoi te Tamnei ae Raoiroi, ao ni kakabwaia te toa. E anganiia te mwaaka ni katea Ana Ekaretia ibuakoia, are e kairaki irouia ana reirei ake tengaun ma uoman.

E tibwai nakoia tabeua reirei ake E a tia n anganiia Ana reirei n te Aonaaba Ni Kawai. E katoki aorakiia. E katorobubua ao e tataro nakon te Tama n taian taeka aika rangin ni mwaaka ao n tabu ae aki kona n raweaki. E korakora mwakan Ana tataro ngaia naake a ongo Irouna a rootaki n te kimwareirei ae korakora. Taonakinakona n Ana tangira ibukiia ao man Aia Onimaki Irouna, Iesu ibon Irouna e tang. E taetae ni burabeti ibukin ana mwakuri te Atua inanon tienture are e kaineti nakon te berita are e taekinaki ibukin Kauaokina.⁴

Ngkanne E tuangia bwa a na uoti natia Nakoina.

"Ao e anai aia ataei ake a uarereke, temanna imwiin temanna, ao e kakabwaiaia, ao e tataro nakon te Tama i bukiia.

"Ao ngke e a tia ni karaoa aio e a manga tang riki;

"Ao e taetae nakoia aomata ake a uanao, ma n taku nakoia: Nooria ami ataei.

Te Tia Kamaiu nti Ngaia e reirei bwa te mwaaka n riki n Arona e roko rinanon ka-rekean otenanti n te euangkerio.

E tuangiia bwa ana uoti natia Nakoina. “Ao e anai aia ataei ake a uarereke, temanna imwiin temanna, ao e kakabwaiiaia, ao e tataro nakon te Tama ibukiia.”

“Ao ngke a tararake bwa a na nooria a tabekarake mataia nako karawa, ao a noora karawa bwa e uki, ao a nooria anera bwa a ruo mai karawa ae aiaron ae otabwaniniaki n te ai; ao a ruo ma n otabwaninia ataei ake a uarereke, . . . ao anera a karaoi aia mwakuri n ibuobuoki nakoia” (3 Nibwaai 17:21–24).

Akanne bon itiakin ao mwaakan ana tangira te Atua, n aron are e kaotaki inanon ana Boki Moomon.

Ni boong aika kaitira ngaira ake ti kakkabwaiaki ni karekea ana Boki Moomon, n riki bwa membwa n ana Ekaretia te Uea, ni karekea Ana euangkerio, ao ni kawakin Ana tua ti atai tabeua ana tangira te Atua aika akea tokia. Ti ataia bwa ti na kanga ni karaoa Ana tangira bwa oin ara bwai. Ngkana ti a riki bwa Ana reirei ni koaua, ti karekea te mwaaka n tangira n aron are E karaoia. Ngkana ti kawakin Ana tua, ti na kona n riki n ai Arona. Ti karababa oin ara

mronron n tangira ngkana ti nako ni kawariia aomata ni kabuta te aonaaba, utu, ao neewe.

Ma te kakaitau ae korakora ibukin ana katooto ni Maiuna ae moan te tamara, ti kona ni karika te kibu aei bwa te bwai ae riai n iraki: “Tataro nakon te Tama ma korakoran nanomi ni kabane, bwa kam kaonaki ma te tangira aio, are e a tia ni katoka iaoia ni kabane ake taan iriira Natina, are Iesu Kristo ni koaua; bwa kam aonga n riki bwa natin te Atua mwaane [ao aine] bwa ngkana e kaoti ao ti na riki n arona, bwa ti na nooria n arona ngkai” (Moronai 7:48).⁵ ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa 1 Nibwaai 17:35–44; Motiae 7:20; Aramwa 9:9–11; 3 Nibwaai 5:20–22.
2. Taraa Atuu ana moan iteraniba Ana Boki Moomon; 1 Nibwaai 13:35–41; 2 Nibwaai 33:4; Motiae 1:2–7; Moomon 8:13–41.
3. Taraa Ioane 10:16; 3 Nibwaai 15:11–24.
4. Taraa 3 Nibwaai 11–14; 18–20.
5. Kabotaua 1 Ioane 3:1–3.

KINAAKIN MWAAKAN ANA TANGIRA

Ngke I kaina te Ekaretia n au moan ririki n te reirei ae rietaata, I namakina te raoiroi n aron taian bitaki ake I a tia ni karaoi nakon katein maiu ao n noora ae tamara riki ae a tia ni karaoia te euangkerio nakon maiu. E ngae n anne, n te tai ae waekoa ao I namakina bwa kanoan taai aika nako ngaia ae totokoi rikirakeu aika I kona ni karaoi. E na kanga Tamara are i Karawa ni kabonganaai ni buoka katean Aba n ueana ngkana I a tia ni karaoi rinerine aika aki raraoi?

N te bong teuana ao I kauka ana Boki Moomon nakon te kabanea ni iteraniba. I wareki ana taeka ni karaure Moronai “Eng, nakomai nakon Kristo, ma ni kakororoaaki irouna, . . . ao ngkana kam kakeai bwaai ni kabane aika tiaki n aron te Atua, man tangira te Atua ma korakorami, ami iango ao marurungimi, ao ngkanne e na tau ana akoi ibukimi, ao man ana akoi ao kam kona ni kororaoi iroun Kristo; ao ngkana man ana akoi te Atua kam a kakororoaaki inanon Kristo, kam bon aki kona ni kakeaa mwaakan te Atua” (Moronai 10:32). I moanna man taeka aikanne. I namakina te Tamnei n tuangai bwa a boni bane ni koaua. I aataia ae I a tia ni kataua mwaakan te Atua n au iango ngke I taku bwa e aki kona ni kabonganaai n aanga aika E noorai bwa I tau nako iai.

I iangoia bwa ma ngkai ao N nang aki manga “kakewea mwaakan te Atua” bwa N na mwaniinga taekan taai aika a nako ao n ti taraa kanoan taai aika ana roko. Ngkana I rangin ni iangoa kanoan taai aika ana roko irarikin kanoan taai aika a tia n nako ao ni kakoaua ana mwakur n nanoanga lesu Kristo, ao I rangin n namakina ana tangira au Tia Kamaiu ao te kukurei ae raka riki nakoii.

Christy Pettey, Washington, USA

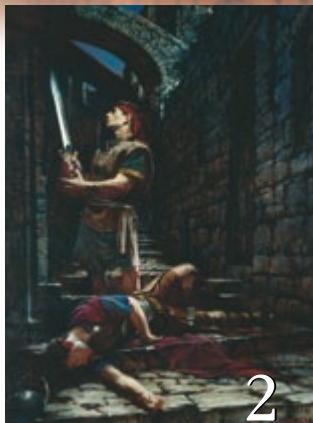
Karakinan

ANA BOKI MOOMON

*Tera ae riki inanon
ana Boki Moomon?
Kabonganai tamnei
aikai n reiakin taekaia
burabeti ao karaki
inanon te boki ae
tabu ae rangin
ni kamimi aei.*

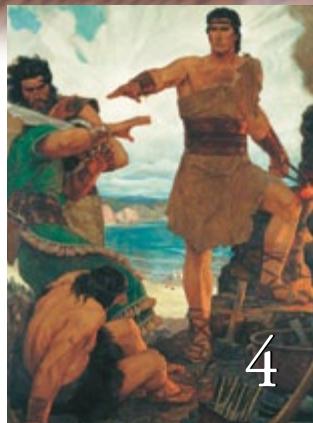
1

2

3

4

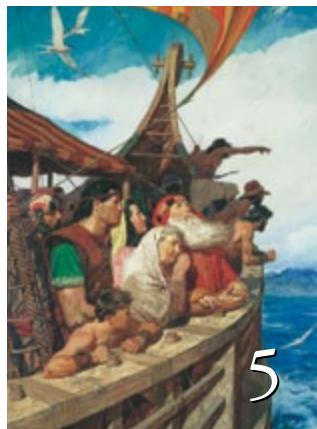
Ana Boki Moomon e moanaki ma te burabeti ae arana Riaai. E kauringia aomata aika buakaka i lerutarem bwa ana rairinanoia, ma aki kan ongo aomata. Te Uea e tuanga Riaai bwa e na anaia ana utu, n ikotaki ma buuna, Tiera, ao natiaa mwaane—Reimwan, Remuera, Taam, ao Nibwaai—nakon te reuea. (Taraa 1 Nibwaai 1–2.)

Riaai e kaokiia natina mwaane bwa a na anai booki aika tabu ake a koreaki iaon bwaatua buraati. Iai inanon bwaatua aikai rongorongoia aia bakatibu ao bwaai riki tabeua aika e tuangiia te Uea bwa ana koroi. Riaai ao Nibwaai a tararuai raoi bwaatua aikai. A koroi naba iaon bwaatua biiti bwaai ake a riki nakoia aia utu. (Taraa 1 Nibwaai 3–5.)

Te Uea e angan Riaai te kambwati ae atongaki bwa te Riaona bwa e na kairia ana utu rinanon te rereua nakon te aba ni berita. (Taraa 1 Nibwaai 16.)

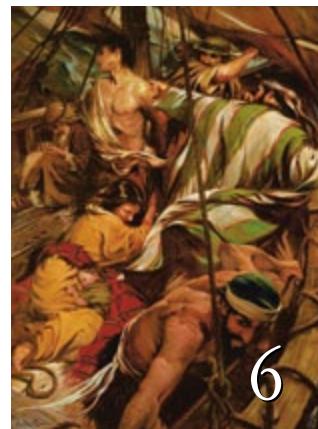
Te Uea e tuanga Nibwaai bwa e na kabaa te booti bwa e na uotiia ana utu Riaai nakon te aba ni berita, Nibwaai e ongo nakon tamana ao te Uea, ma Reimwan ao Remuera aki ongo. (Taraa 1 Nibwaai 17.)

Riaai ao ana utu a mwana-naga nakon te aba ni berita iaon te booti are a kabaia.
(Taraa 1 Nibwaai 18.)

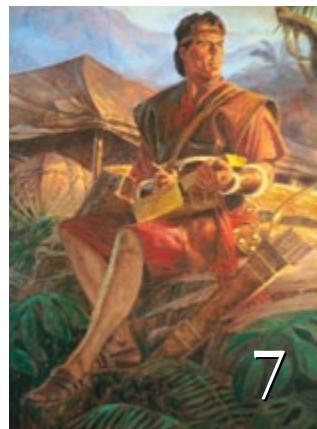
5

Reimwan ao Remuera a te-imatoa n aki kan ongo nakon tamaia ao te Uea. A kinaaki aia karaki n araia ae tenaan Reimwanaite. Nibwaai e teimatoa ni karinea tamana ao te Uea. A atongaki ana kariki bwa Nibwaite. (Taraa 2 Nibwaai 4-5.)

6

Imwiin maten Riaai ao Nibwaai, aomata ake tabeman, n aron tarin Nibwaai ae lakoba, a riki bwa taan tarai korean reirei aika kakaawaki ao kanoan taian raurau bwaatua. (Taraa lakoba 1.)

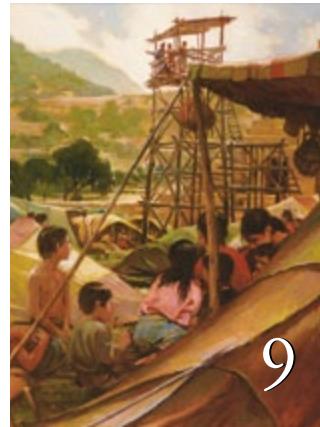

7

Enoti e tataro bwa e na kabwaraaki ana bure, ao e kabwaraaki ana bure.
(Taraa Enoti 1.)

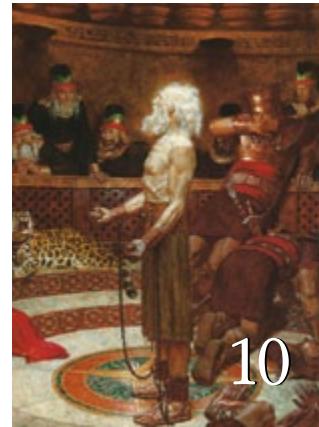

8

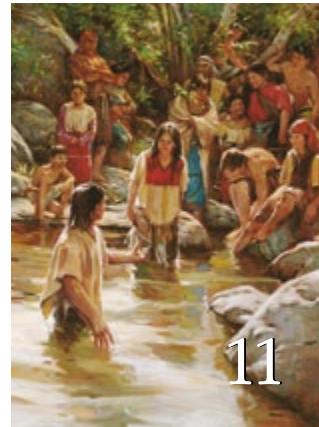
9

Te Uea Beniamina e katea te taua bwa e na reireiniia ana aomata taekan te euangkerio. (Taraa Motiaeaa 2-6.)

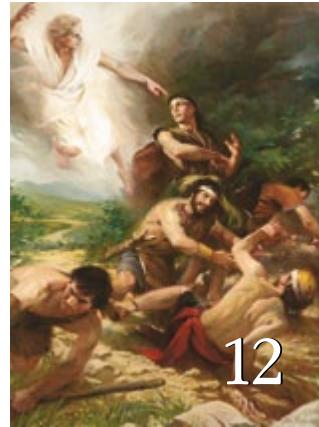
10

Te uea ae buakaka ae arana Nooa e kamatea te burabeti Abinataai. Ma ana reirei Abinataai e raira temanna ana ibonga Nooa ae arana Aramwa. (Taraa Motiaeaa 11-17.)

11

E birinako Aramwa man ana kabowi te Uea Nooa, e reireiniia aomata tabeman ibukin te euangkerio, ao e bwabetitoia. (Taraa Motiaeaa 18.)

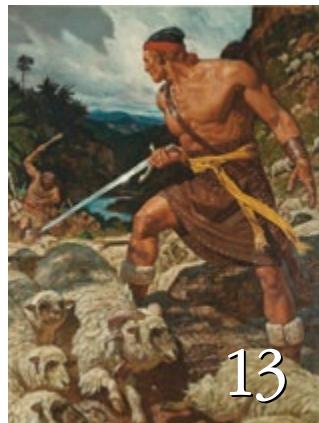
12

Natin Aramwa te mwaane Aramwa te Ataei e aki ongo-taeka. Ngaia ma raoraona, natin Motiaeaa, a buakaka. Ngkanne te anera e tua-nigii bwa ana rairinanoia. Aramwa ao natin Motiaeaa a rairinanoia ao a kabanea nikiran maiuia n tataekina te euangkerio. (Taraa Motiaeaa 27-28.)

Natin Motiaeae te mwaane

ae Ammon e rairia

*Reimwanaite aika mwaiti
imwiin kamaiuan ana nanai
ni man te Uea Ramonaai ao
n tokanikai n ana onimaki.*
(Taraa Aramwa 17–19.)

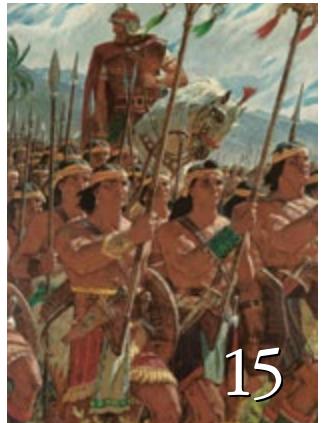
13

*Kaabon Moronai e korea te
buraeki ibukin te inao mata
ao ni buaka ibukin inao-
mataia ana aomata.* (Taraa
Aramwa 46, 48.)

14

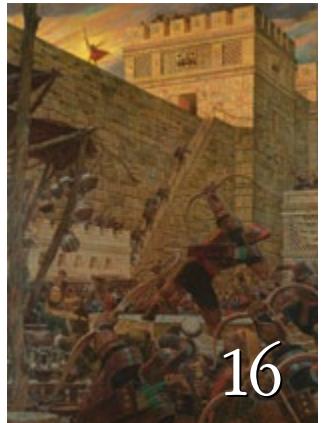
*Ereman e kaira te taanga ni
buaka ae 2,000 kairake n ata-
einimwaane aika etieti . . .*
(Taraa Aramwa 53, 56–58.)

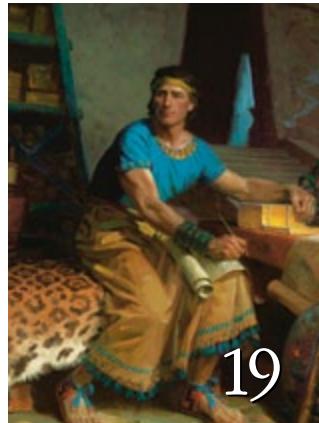
15

Te burabeti ae te

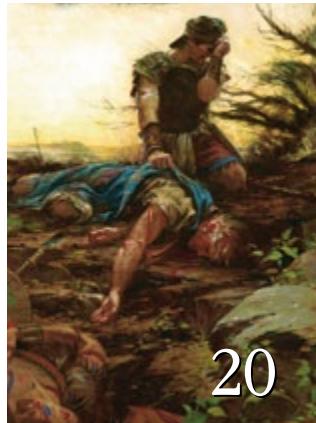
*Reimwanaite arana Tamuera
e taetae ni burabetiia bu-
ngiakin lesu Kristo n te tai
ae aki maan.* (Taraa Ereman
13–16.)

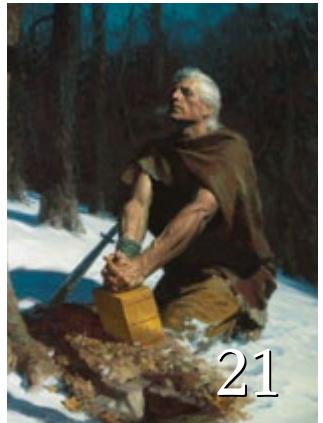
16

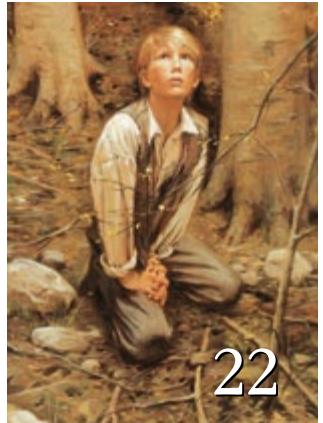
19

20

21

22

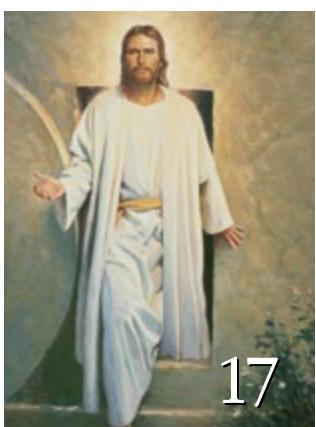
*Te ataeinimwaane ae 10-ana
ririki-ni maiu arana Moomon
e rineaki bwa e na koroboki
iaon bwaatua ngkana e
ikawai. Ngke 24 ana ririki e
moanna ni ikoikoti karaki
aika kakawaki riki man
rekooti ni kabane nako aon
tiete ni bwaatua biiti.* (Taraa
Moomon 1.)

*Imwain maten Moomon,
e anga bwaatua nakon
natina te mwaane Moronai.
Moronai ngaia te tienero
n te taanga ni buaka. Ngaia
te kabane n Nibwaite ae
maiun te buaka ae korakora
imarenaia Reimwanaite ao
Nibwaite.* (Taraa Moomon
6, 8.)

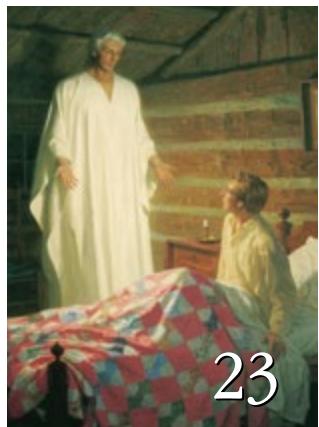
*Imwain maten Moronai, ao
e tauni bwatua n te tabo ae
aranaki bwa Kumora. Tao
1,400 te ririki imwiin tauna-
kin bwaatua ioun Moronai,
te ataeinimwaane ae 14-ana
ririki-ni maiu arana lotebwa
Timiti e tataro ni kan ataia
bwa tera te aro ae koaua.
Taraa Joseph Smith—History
1:5–16.)*

*Tamara are i Karawa ao lesu
Kristo a kawara lotebwa
Timiti ao a tuanga ae akea
te aro ae koaua ao ae e
bwanin. Lotebwa e na buoka
kaokakin Ana Ekaretia lesu
Kristo ae koaua.* (Taraa
Joseph Smith—History
1:17–20.)

*N te tabo ae raroa iaon
Betereem, ao e bungiaki Iesu
Kristo. E reirei taekan Ana
euangkerio, e kamaiuia ao
e kakabwaia aomata, ao e
katea Ana Ekaretia. Imwiina
E tauraki n te kaibangaki
ao e a manga uti. (Taraa
3 Nibwaai 1, 8–10.)*

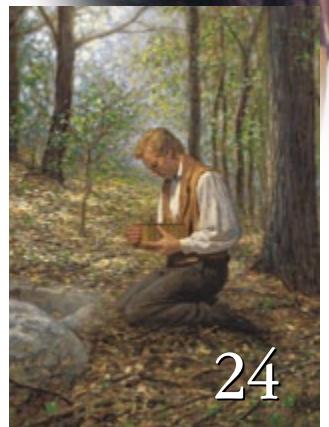
17

23

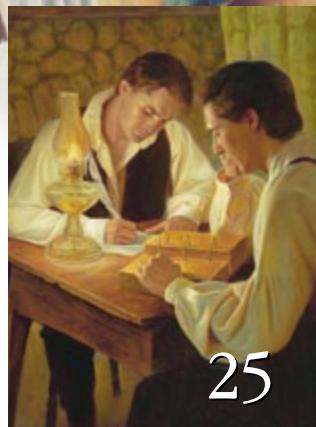
*Imwiin Manga
Utina, E kawariia
tenaan Nibwaite ao
Reimwanaite aika eti-
eti. E reireiniia taekan
Ana euangkerio, e
kamaiuia, ao e kaka-
bwaiaia, n aron are
E karekea iaon te
aba ni katotobia
lerutarem. (Taraa
3 Nibwaai 11–28.)*

18

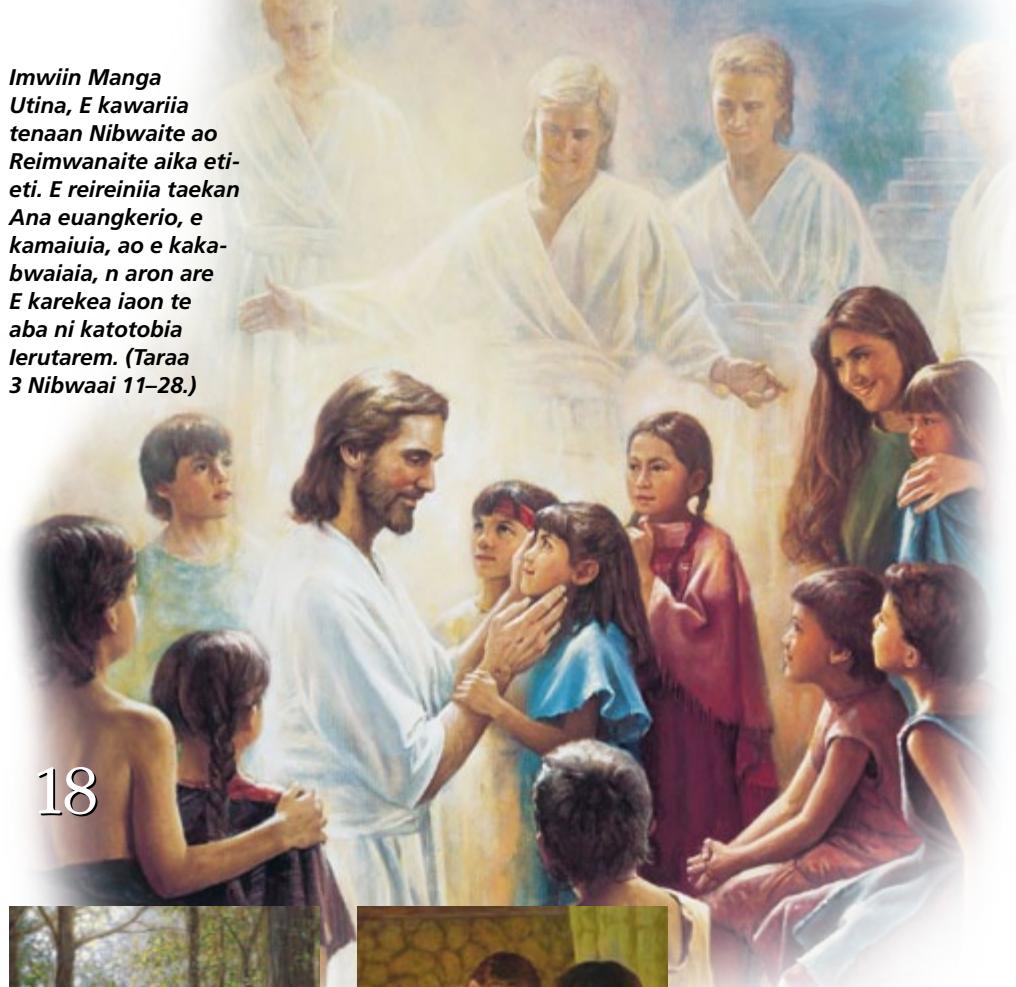
24

*Moronai e kawara lotebwa
Timiti ao e tuanga ibukin
bwaatua ake a taunaki. Ngke
e a tabe ni ikawai lotebwa
Timiti, e na anai bwaatua
ao n rairii. (Taraa Joseph
Smith—History 1:27–54.)*

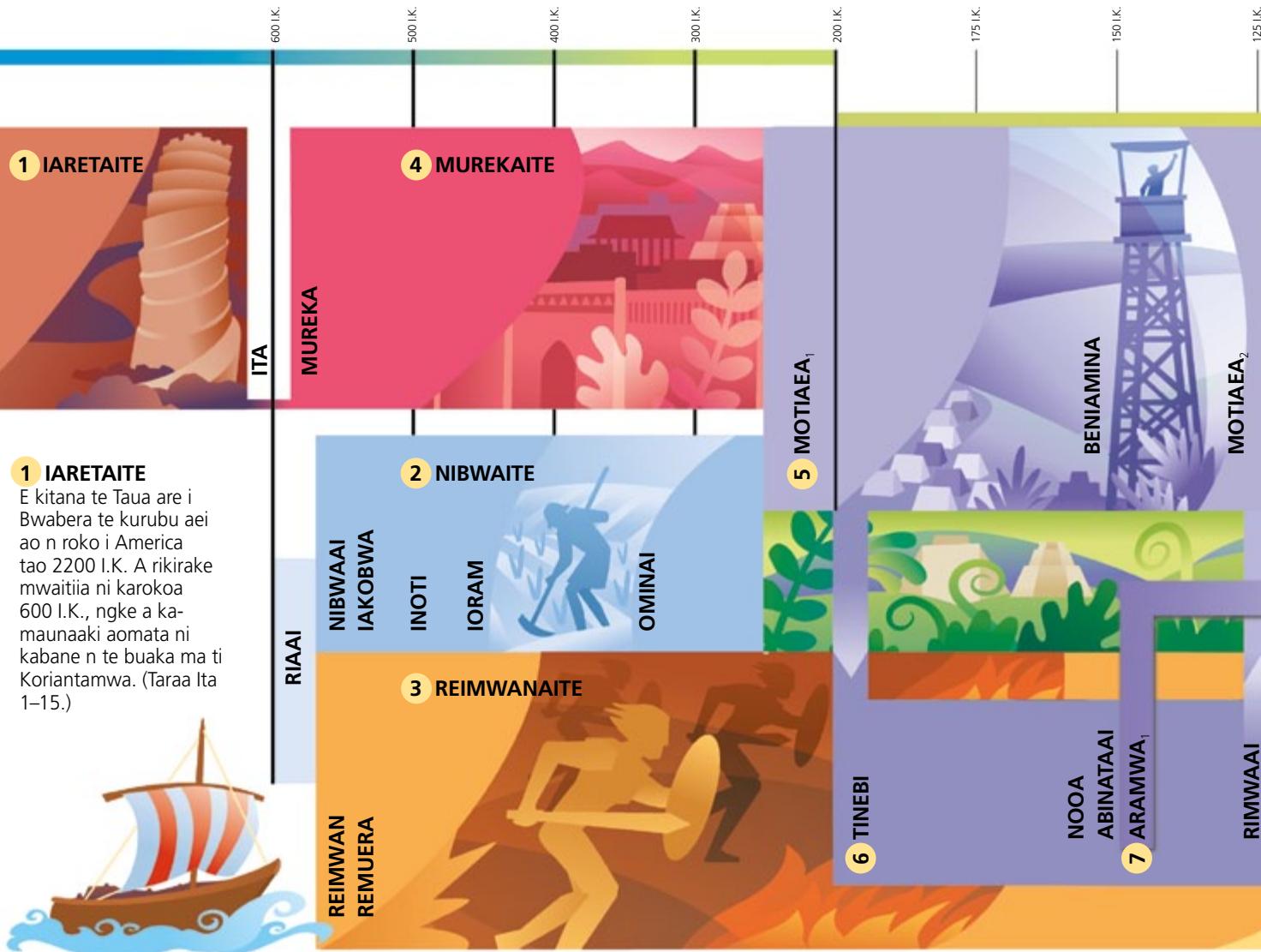
25

*Rinanon mwaakan te Atua,
lotebwa Timiti e rairii koro-
boki ake iaon bwaatua. E
boretia te raitaeka aei. E ato-
ngaki bwa ana Boki Moomon.
(Taraa atuuun iteraniba ao te
kabwarabwara nakon ana
Boki Moomon.) ■*

MAIN: AMMON E KAMALIA ANA NANAI NI MANTE UEA RAMONAI, IROUN ARNOLD FRIBERG © 1951 IRI; COME FORTH IROUN ARNOLD FRIBERG © 1951 IRI; MWAWWANNANO MAN TE CHURCH HISTORY MUSEUM; UANGA KARAKE N ATAEINWAWANE A NAKO NI BUAKA, IROUN ARNOLD FRIBERG, MWAWWANNANO MAN TE CHURCH HISTORY MUSEUM; TAMERA TE REIMWANAITE E AEFAE NI BURABETI, IROUN ARNOLD FRIBERG © 1951 IRI; TEMATOA N TIKU NI NGAI, IROUN WATER RANE, MWAWWANNANO MAN TE CHURCH HISTORY MUSEUM; MORONAI N TAUNI BWAATUA, IROUN TOM LOVELL © 1996 IRI; AFAI E UTI, IROUN WALTER RANE; AFAL E UTI, IROUN DEL PARSON; KRISTO AO ATA'E MAN ANA BOKI MOOMON, IROUN DEL PARSON © 1996 IRI; TABUKIN KUMORA, IROUN ION MCNAUGHTON; LOTEBWA TIMITI N RAIRA ANA BOKI MOOMON, IROUN DEL PARSON © 1996 IRI

ANA BOKI MOOMON RAININ

2 NIBWAITE
Ana kurubu Riaai a kitana lerutarem tao 600 I.K. ao a roko n aban America. N te tai ae maan ao a tibwauaaki ana kariki. Imwin maten Riaai, aika etieti a ira natina te mwaane Nibwaai nako meang. A kinaaki bwa tenaan Nibwaite. (Taraa 1 Nibwaai 1–22; 2 Nibwaai 1–5.)

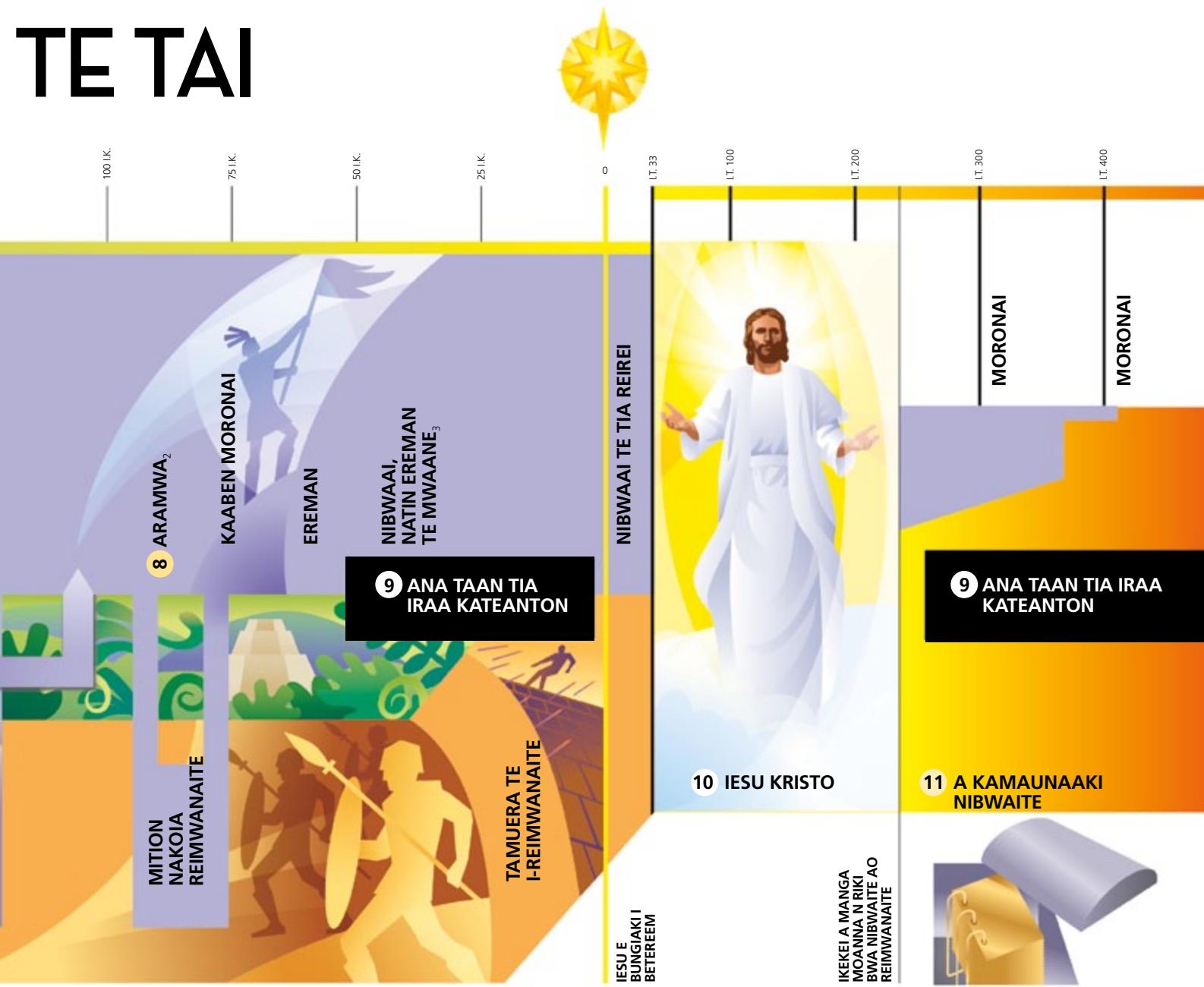
3 REIMWANAITE
Imwiin maten Riaai, ao aomata aika a buakaka a tiku ma natina ae Reimwan ao n kinaaki bwa Reimwanaite. (Taraa 2 Nibwaai 5.)

4 MUREKAITE
Mureka, natin te Uea Tetekia, e kaira te kurubu mai lerutarem tao 587 I.K. ao e roko n aban America. A kunea Koriantamwa. (Taraa Ominai 1:14–21.)

5 MOTIAEA₁
Man tao 225 I.K. ao Nibwaite a moanna ni buakaka, ngaiā are Motiaeā₁ e kairia te kurubu n Nibwaite aika etieti nako Taraemera ao n ikotaki ma tenaan Murekaite. Arania bwa Nibwaite. Motiaeā₁ e a riki bwa aia uea ae etieti. . . (Taraa Ominai 1:12–23.)

6 TINEBI
Inanon tao 200 I.K. Tinebi, tei Nibwaite, e uota te kurubu nako meang ni karekea inao-mataia n abaiā Nibwaite. N te tai are a roko iai Tinebi ma ana kurubu, Reimwanaite a karikia bwa taan tautoronaki. Imwiina, te Uea Motiaeā₂ e kanakoa Amon ni ukoukora te kurubu, ao Amon e raira te Uea Rimwaai. (Taraa Motiaeā 7; 9–22.)

TE TAI

7 ARAMWA₁
E bungiaki ibuakoia ana aomata Tinebi, Aramwa₁ e riki bwa temanna ana ibonga te Uea Nooa ae buakaka. Te Burabeti Abinataai e tiringaki imwiina ngke are e wetea te Uea Nooa bwa e na raira nanona. Ma Aramwa₁ e kakoauai ana reirei Abinataai. . . . (Taraa Motiaeaa 11; 17–18; 23–24.)

8 ARAMWA₂ AO NATIN MOTIAEA₂ MWAANE
Ngkai kairake n ataeini-mwaane, Aramwa₂ ao natin te Uea Motiaeaa mwaane a mwakuri bwa ana kamaunaa te Ekaretia. Te anera e boaia, ao a rairinanoia. Aramwa₂ te Ataei e riki bwa te tia kairiiri ae etieti. (Taraa Motiaeaa 27–29.) Natin Motiaeaa₂ mwaane a riki bwa mitinare nakoia Reimwanaite. Imwiin tokanikaia ae batii, ngaiia ao Aramwa₂ a manga ikotaki ao ni kimwareirei. . . . (Taraa Aramwa 32:21.)

9 ANA TAAN TIA IRAA KATEANTON
Ana kairoro te koraki ni karaba ae tiririri e rangin ni korakora ngke e buakaka te boota n aomata ao n rangin ni buakaka riki ngke te botanao-mata a etieti. Inanon tao I.T. 350 a iangoa aron kamanoia aomata ni kabane. (Taraa Ereman 2; 6; 4 Nibwaai 1:42–46.)

10 IESU KRISTO
Imwiin Mangautina i lerutarem, e kaoti te Tia Kamau iaon America, n ibuobuoki nakoia aomata, reirei taekan Ana euangkerio, ao ni bairea Ana Ekaretia. Ibukin ririki aika 200 imwiin Rokona, aomata a maeka inanon te rau. (Taraa 3 Nibwaai 11–28.)

11 A KAMAUNAAKI NIBWAITE
E moanna n rikirake te buakaka, te buaka e a korakora, ao Nibwaite a bane n tiringaki. Ti ae maiu, Moronai e kawakin aia rekooti Nibwaite ao e tauni imwain ae mate. (Taraa 4 Nibwaai 1:24–28; Moomon 8:1–8; Moronai 10.)

ANTAI AE KOREA

Burabeti n taai akekei, taan koro rongorongo, ao taan kairiiri a kamatoai aia kakoaua ao aia rongorongo iaon bwaatua koora. Imwiina, te Burabeti Iotebwa Timiti, man ana bwaintituaraoi ao mwakan te Atua, e rairii bwaatua aikanne.

Taan Koro rongorongo ao Katotoon Moan Rekooti Ake Rimoa

Nibwaai₁, Iakobwa, Enoti, Ioram, Ominai, ao tabeman riki

Moomon

Ana bwaatua buraati Rabwan (taraa 1 Nibwaai 5:10–14)

Tinebi

Riaai (taraa 2 Nibwaai 1:1–4, 11; D&C 3, kabwarabwaraan te tiektion); Beniamina (taraa Ominai 1:12–23; Ana taeka Moomon 1:16–18; Motiaeae 1–6); Motiaeae₂ (taraa Ominai 1:23–25; Motiaeae 6:3); Aramwa te Ataei, Natin Motiaeae Mwaane, Ereman, Bwaoraan, Kaaben Moronai Nibwaai₃, Nibwaai₄

Moomon

Aia koroboki laretaite iaon 24 bwaatua, n raonaki ma ana koroboki Ita (taraa Ita 1:1–5)

Moronai

Koroboki Ake A Karikii Bwaatua

Ana bwaatua aika uarereke Nibwaai (rekooti n tamnei; tao 600 I.K. nakon 130 I.K.)

Ana Taeka Moomon (botii bwaatua ake a uarereke ma ana bwaatua Nibwaai ake a bubura; tarai kiibu aika 1–18)

Ana bwaatua aika bubura Nibwaai (rekooti ni bwain te aonaaba ao rongorongan te aro; tao 130 I.K. nakon I.T. 321)

Ana Rekooti Moomon (tao I.T. 345 nakon I.T. 385)

Ana Boki Ita, rinanoaki ana rekooti laretaite (tao 2400 I.K nakon 600 I.K.)

Ana rekooti Moronai (taraa Moomon 9:30–37; tao I.T. 385 nakon I.T. 421)

ANA BOKI MOOMON?

N tairikin Tebetembwa 21, 1823, ao e kaoti te anera Moronai nakon lotebwa Timiti te ataei ao n tuanga ibukin bwaatua koora are e na rairaki bwa ana Boki Moomon. Aua te ririki imwiina, e uoti bwaatua lotebwa bwa e na rairii (taraa Joseph Smith—History 1:27–54).

Bwaatua Koora Ae Anganaki te Burabeti lotebwa Timiti ioun te Anera Moronai n Tebetembwa 22, 1827

Ana Bwaatua Moomon
(a katabwaninaki rekooti ao ni
koreaki ni kakimototoaki
ioun Moomon ao Moronai)

Mwakorona are e Kabaeaki
(e aki rairaki)

Te moan boki are e rairaki
e tia inanon 1829, te moan
koroboki are e tauraoi e tia
inanon 1829–30, ao 5,000
te kaobi n ana Boki Moomon
ake a moan boretiaki inanon
1830.

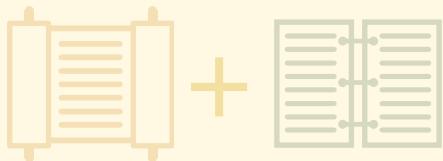
Rongorongan te tiata aei a karekeaki
man te moan kabwarabwara ao te
koroboki inanon ana Boki Moomon.

Ana Boki Moomon

Atun te Iteraniba
1. Nibwaai
2. Nibwaai
Iakobwa
Inoti
Ioram
Ominai
Ana taeka Moomon
Motiaeaa
Aramwa
Ereman
3 Nibwaai
4. Nibwaai
Moomon
Ita
Moronai

*lotebwa Timiti e kabwarabwara,
“Atuun ana moan iteraniba ana Boki
Moomon bon te raitaeka ae moan
te eti, ae anaaki man te kabanea
ni baa, iaon angamaingin iteran te
boki ke booki bwaatua” (*History of
the Church*, 1:71).

ANA BOKI MOOMON: Te Tia Kakoaua ma te Baibara

Ni kaineti ma te tua n te Baibara are “e na kamatoaki taeka ni kabane ni wiiataani kaotioti aika uoman ke teniman” (2 I-Korinto 13:1), booki aika uoua ana Boki Moomon ao te Baibara a kakoauaa Iesu Kristo ao n reirei taekan Ana euangkerio. Unimwaane Russell M. Nelson n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman a reirei bwa “kakoaua ni booki aika tabu a kakoauaia bon irouia. Te tua aei e kabwarabwaraaki n taai aika bwakanoko ngke e koroia te burabeti bwa ana Boki

Moomon e ‘koreaki ma te kantaninga bwa kam na kakoaua [te Baibara]; anne; ao ngkana kam kakaoaua [te Baibara]; ao kam na kakoaua [ana Boki Moomon] naba’ [Moomon 7:9]. Booki ni kabane a irekereke ma ake tabeua. Booki n tabeua nako a tei bwa kakoauana bwa e maiu te Atua ao n taetae nakoia Natina n te kaotioti nakoia Ana burabeti.”¹

Mai inano bon karinanim reirei aika kakawaki aika reiakinaki n te Baibara bwa koaua ake a karinaki n ana Boki Moomon.

Ana Babaire te Atua Ibukira

Te Baibara ao Ana Boki Moomon a reirei bwa te Atua bon Tamara are i Karawa. Ibukin aei, E a tia ni katau-raoa te “babaire ni kamaiu” (Aramwa 24:14) are ti na kona ni kamaiuaki iai rinanon ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo.

Te Tama ae Tangira i Karawa

Baibara: “Bwa Irouna ti maiu, ao ti kakamwakuri, ao bon iai ngaira; n ai aron are a kangai naba ami tia oto-kuna tabemaang, Bwa kanoana naba ngaira” (Mwakuri 17:28; taraa naba Taian Areru 82:6; Ebera 12:9).

Te Mate ao te Aba n Tamnei

Baibara: “Ngke e tuai n okira te tano te rabwata n ai arona rimoa, ngke e tuai n okira te Atua te tamnei are E a tia n anga” (Te Minita 12:7; taraa naba 1 Betero 3:19–20; 4:6).

Te Mangauti

Baibara: “Ao rimwi ngkana e a tia ni kamau-naaki kunu ae rabwatau aei, ma n irikou ae N na noora iai te Atua” (Iobi 19:26; taraa naba Etekiera 37:12; 1 I-Korinto 6:14; 15:54).

Ana Boki Moomon: “I ataia bwa te [Atua] e tangiriia natina” (1 Nibwaai 11:17; taraa naba 1 Nibwaai 17:36).

Ana Boki Moomon: “Tamneia aomata ni kabane, e ngae ngke e raoiroi ke a buakaka, a boni uotaki n okira mweengaia nakon te Atua are e anganiiia te maiu” (Aramwa 40:11; tarai naba kiibu 12–14).

Ana Boki Moomon: “I ataia bwa kam ataia ae e na roko te kara nakon rabwatara ao ni mate, e ngae n anne ao ti na kona n noora te Atua n rabwatara aikai” (2 Nibwaai 9:4; taraa naba 2 Nibwaai 9:12; Aramwa 11:43–45; 40:23).

Tuua a Katauraoa te Kawai

E reirei te Baibara bwa e a tia te Atua n anga tuua ao e na kakabwaiaira ngkana ti ongotaeka nako iai. Burabeti n Ana Boki Moomon a taui mwiin ao a irii taian tua.

TE BURABETI E KAKOAUAA

“Tai onimakiniko I bon iroum, ma kamatebwai booki aika tenaan ni kabanea n tamaroa—te Baibara ao Ana Boki Moomon—ao karekei ni kabane rongorongo ake ko kona ni karekei, ao niim ma te Atua ao kawakiniko man te babakanikawai ao mwakuri aika buakaka n aekia nako, ao ana kakabwaia te Kabanea n Rietata e na mena iaom.”

Beretitenti John Taylor (1808–87), Aia Reirei Beretitenti n te Ekaretia: John Taylor (2001), 148.

Kakabwaia man te Ongotaeka

Baibara: “Ao e tuangiira Iehova bwa ti na toui mwiin ana tua aikai ni kabane, ni maaka Iehova ae Atuara, bwa ti aonga ni kabwaia ni boong ni kabane, bwa E aonga n tautauai murira. . . . Ao e na atongaki bwa ara raoiroi te aro aei, ngkana tao ti tarataraira n toua mwiin tuua aikai ni kabane” (Te Tua-Kaua 6:24–25; taraa naba Taikan Rabakau 4:4; Ioane 14:21).

Tua ake Tebwina

Baibara: E kaoti Tuua ake Tebwina te Uea nakon Mote (taraa Te Otinako 20:1–17).

Kabwianibwai

Baibara: “Kam na kabane kabwiani bwaai n urakin nakon te auti ni kaiko bwai, bwa e aonga ni mena te amwarake ni mwaneabau” (Maraki 3:10; taraa naba Nakoaia Ibonga 27:30).

Bwabetito ao te Tamnei ae Raoiroi

Baibara: “Ngkana e aki bungiaki te aomata n te ran ma te Tamnei, ao e aki kona n rin n uean te Atua” (Ioane 3:5; taraa naba Mareko 16:16; Mwakuri 2:36–38).

Ana Boki Moomon: “E a tia ni berita nakoimi bwa ngkana kam kawakin ana tua ao kam na kabwaia iaon te aba; ao e aki manga rairaki man bwaai ake e a tia n taekin; mangaia ae ngkana kam kaawakin ana tua ao e na kakabwaiai ngkami ao e na karikirakei ngkami” (Motiaeae 2:22; taraa naba 2 Nibwaai 1:20).

Ana Boki Moomon: E reirei tuua ake tebwina Abinataai nakoia ana ibonga te Uea Nooa (taraa Motiaeae 12:33–36; 13:12–24).

Ana Boki Moomon: “Ao bon aei naba Merekiteraka are e kabwaka kabwaianibwai nakoina Aberaam; eng, tamara naba are Aberaam e kabwaka naba kabwian bwaai n ana bwai ni kabane” (Aramwa 13:15; taraa naba 3 Nibwaai 24:8–10).

Ana Boki Moomon: “Rairii nanomi ngkami tokin aonaaba, ao nako mai nakoioi ma ni bwabetitoaki n arau, bwa kam aonga ni katabuaki ngkana kam butimwaea te Tamnei ae Raoiroi, bwa kam aonga n tei n akea barekami imatau n te kabanea ni bong” (3 Nibwaai 27:20; taraa naba 2 Nibwaai 9:23; 31:5–9).

Ana Mition Iesu Kristo

Te Baibara ao ana Boki Moomon a kakoaua ibukin Iesu Kristo, Natin te Atua, ao Ana mwakuri ni Kamaiu. A reirei bwa te Tia Kamaiu e katorkai iaona ara bure ao e tokanikai man te mate.

TE BURABETI E KAKOAUAA

"Ana Boki Moomon . . . e taekinna bwa e koaua te Baibara, ao e bon kakoauaa; ao a uaia ni kakoauaia i bon irouia."

Beretitenti Brigham Young (1801–77), *Aia Reirei Beretitenti n te Ekaretia: Brigham Young (1997)*, 121.

Ana Riki Temanna Natin te Atua

Baibara: "Bwa E tangiriia aomata te Atua, n te aro are E anga Natina ae te riki-temanna iai, bwa e aonga n aki mate ane onimakinna, ma e na reke irouna te maiu are e aki toki" (Ioane 3:16) taraa naba Mataio 16:16; Ioane 6:69).

E Tiringaki Ibukin Ara Bure

Baibara: "Bwa raraau aei, ae raraan te berita nabangkai, ae kawawaeki I bukiia aomata aika bati bwa bwaini kabwaraan aia bure" (Mataio 26:28; taraa naba Ebera 9:28; 1 Betero 3:18).

Kamaunai Nanokawakira

Baibara: "E anai rawawatara, ao e uouoti nanokawakira" (Itaia 53:4; taraa naba Ebera 2:18).

E Tokanikai Iaon te Mate

Baibara: "Ma e a tia ni kautaki Kristo mai buakoia maate, ae te moa ni uaa i buakoia aika matu" (1 I-Kortinto 15:20; taraa naba Ioane 14:19; Mwakuri 26:23).

Ana Boki Moomon: "I ataia bwa Iesu Kristo e na roko, eng, te nati, ana Riki Temanna te Tama, ae onrake n te akoi ao te nanoanga, ao te koaua." (Aramwa 5:48; taraa naba 1 Nibwaai 11:16–21; Motiaeae 3:5–8).

Ana Boki Moomon: "Taraia, e anga rabwataa bwa te karea ibukin taian bure, bwa kakoroan bukin te tua, ibukiia ake a uruaki nanoia man raraoma tamneia" (2 Nibwaai 2:7; taraa naba 1 Nibwaai 11:33; Aramwa 34:8–10; 3 Nibwaai 11:14).

Ana Boki Moomon: "Ao e na waaki, n rinanon te kainnano te maraki ma te kaririaki n aekaia nako; . . . bwa e na ataia ni kaineti ma te maiu n iriko bwa e na kanga ni buokiia ana aomata ni kaineti ma mamaaraia" (Aramwa 7:11–12; taraa naba Motiaeae 14:3–5).

Ana Boki Moomon: "Kakoauaa Iesu Kristo, bwa bon ngaia Natin te Atua, ao e tiringaki irouia Iutaia ao man mwakan te Tama ao e a tia ni manga kateirakeaki are e a tia iai ni karekea te tokanikai iaon te rua ni mate" (Moomon 7:5; taraa naba Motiaeae 16:7–8; Ereman 14:17).

**Ana Ekaretia
Iesu Kristo n
Taai Ake Rimoa**
*E katea ana Ekaretia
te Uea i Ierutarem
ao n aban Amerika.
Te Baibara ao Ana
Boki Moomon bon
bwaai ni kakoaua
are E bairei ao ni
kairia Ana aomata
rinanoia burabeti ao
abotoro.*

Burabeti

Baibara: “E na bon aki karaoa te bwai teuana te Uea ae Iehova, ngkana e aki kaota moa nanona ae raba nakoia ana toro aika burabeti” (Amota 3:7; taraa naba Ieremia 1:7; 7:25).

Ana Boki Moomon: “Mairoun te Tamnei ao bwaai ni kabane a bon kaotaki nakoia burabeti” (1 Nibwaai 22:2; taraa naba Iakobwa 4:4–6).

Te Tengaun Ma Uoman

Baibara: “E weteia Ana reirei: ao E rineia tengaun ma uoman mai buakoia, ao E arania bwa taan tuatua” (Ruka 6:13; taraa naba I-Ebeto 2:19–20; 4:11–14).

Ana Boki Moomon: “Kam na kakabwaiaaki ngkana kam ongo n aia taeka naaka tengaun ma uoman ake I a tia n rineia mai ibuakomi bwa a na buoki ngkami (3 Nibwaai 12:1; taraa naba 1 Nibwaai 11:29).

Te Kariaiakaki n te Nakoanibonga

Baibara: “Kam aki rineai, ma I rinei ngkami, ao I motiki bukimi, bwa kam na nako ni kariki uaa, ao bwa a na aki mauna uaami” (Ioane 15:16; taraa naba Mataio 16:19; Ruka 9:1–2; Ebera 5:4).

Ana Boki Moomon: “[Aramwa] e katabuia ibonga ao unimwaane, ni katokaan baina iaoia n aron ana waaki te Atua, bwa a na tararua ao man kawakina te ekaretia” (Aramwa 6:1; taraa naba 2 Nibwaai 6:2; Moronai 3).

TE BURABETI E KAKOAUAA

“N te bong aei ngke e a tia te Baibara ni manga rinanoaki irouia aika mwaiti ake a tia ni ka irekerekea taekan te aonaaba ma koroboki aika tabu n te Baibara ni kabua nanona ni koaua, ti rangin ni kakabwaiaaki bwa Tamara are i Karawa ae akea tokina, are e teimotoa n tabeaianga ibukin maiuia n tamnei Natina, e a tia n anganiira raon te boki, ae ataaki bwa ana Boki Moomon, bwa te otanga ibukin koaua inanon te Baibara ake a koreaki ao a taekinaki irouia burabeti n aron are e tuangiia te Uea. . . .

“. . . Man te kauoua ni kakoaua aei ao ti kona ni kakoaua riki mai iai nanon aia reirei burabeti ake ngkoi ao, riki, te Mwatita ao Ana abotoro ngke a maeka ao n reireinaki ibuakoia aomata. E riai aei ni kaungaia naake taan ukeuke ni koaua ibukin te koaua ni katikui booki aika tabu aika uoua aikai ni kabane ao ni kamatebwai bwa te boki ae ti teuana, n atai, n aron ae ti atai, rekerekeia ni koaua.”

Beretimenti Harold B. Lee (1899–1973), *Ye Are the Light of the World* (1974), 89, 91.

Kamatebwai Riki Tabeua

Te tiata aei tiaki te rekooti ae bwanin. Bwa mwakoron am kamatebwaien booki aika tabu bon iroum ao n am utu, ko kona ni karin bwaai riki tabeua nakon te tiata aei ao ni ukoukorii riki reirei ake a reiakinaki n ana Boki Moomon ao n te Baibara ni kabongana te Kairiki nakon Atuun rongorongo ke te Kairi nakon Koroboki Aika Tabu ao bwaai ni kamatebwai n te aonrain n te scriptures.lds.org. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

- Russell M. Nelson, “Scriptural Witnesses,” *Liahona*, Nobembwa 2007, 43.

Iroun Unimwaane
D. Todd Christofferson

Man te Kooram n Abotoro
n te Tengau ma Uoman

E na Kanga aron Kamatebwaiān

ANA BOKI MOOMON

Uabwi ma nimaua te ririki n nako, Beretitenti Ezra Taft Benson (1899–1994) e iangoi “teniua bukin bwaai aika a kakawaki bwa bukin tera Aomata aika Itiaki a riai ni karaoa te kamatebwaiān n ana Boki Moomon bwa te mwakuri n uaa tokin maiuia.”¹ Aikai bukiia:

- Te moan, ana Boki Moomon bon kiingin ara Ekaretia—kiingin kakoauan Iesu Kristo, ibukin ara tua, ao ara koaua.
- Te kauoua, ana Boki Moomon e koreaki ibukin ara bong.
- Te kateniua, ana Boki Moomon e buokiira ni kaniira riki nakon te Atua.

Bukina aikai ibukin kamatebwaiān ana Boki Moomon e baairei naba tabeua kawai ae ti na kona n iri nanoia ni kamatebwaiān te boki ae tabu ae onoti aei.

Kiingin Ara Ekaretia

Ngkai ana Boki Moomon kiingin kakoauan Kristo ao bwaninin ana Euangkerio, e kakawaki inanon ara kamatebwaiān n anga nanora ae onoti nakon reirei aika mwaiti ao koaua ibukin te Tia Kamaiu are a koreaki inanona. Temwaangina a tia ni karaoa aei man karekean teuana ae boou, kaobiin ana Boki Moomon ae materaoi boona ao ni mwaaken ni kabane kiibu ake a kaineti nakon ke are e reiakina taekan te Tia Kamaiu, Ana mwakuri, ao Ana Mition. Aio e kaai n uota te kakoaua ae nano

ibukin Iesu ngkai Natin te Atua ao te kakaitau ae itiaki man te bwai are E a tia ni karaoaia ao n teimatoa ni karaoaia ibukira.

E Koreaki ibukin Ara Bong

Taan korokaraki n ana Boki Moomon a koroboki ma roro aika a na roko inanoia, ai moararariki ni boong aika kaitira. Ni kakimototoan aia rekooti Nibwaai, e taku Moomon bwa e aki kona ni koroi “katebubua ni mwa-koro” (taraa 3 Nibwaai 5:8; taraa naba Ana Taeka Moomon 1:5). E taetae Moronai “I taetae nakoimi n aron ae aongkoa iai ngkami, ma bon akea ngkami. Ma nooria, Iesu Kristo e a tia ni kaoti ngkami nakoioi, ao I atai ami mwakuri” (Moomon 8:35). Taani korokaraki aika uoman ao temwaangina, a mwakuri iaan te kairi mai ieta, a koroi bwaai ake a na rangin ni boongana nakoira inanon boong aika kaitira.

Mangaia are ti riai ni kamatebwai ma titiraki aikai inanora: “Bukin tera e karinaki aei? E na kanga ni mwakuri n te bong aei ao nakoioi?” E maroroakinna Beretitenti Benson, n aron te katotoo, bwa inanon ana Boki Moomon ti kunea te baeten ibukin te katauraoi ibukin Kauaokin te Tia Kamaiu. Ti reiakinna bwa a kanga ana reirei Kristo ni maiu n tain te buaka, ni kaitara ma te bwainikirinaki ao kitanan te koaua, karaoaan te mwakuri ni mitinare, ao te kaeka nakon kabuanibwain bwain te aonaaba.² N aron ae karaoaia Nibwaai, ngkana ti kamatebwai, ti na riai “ni kabootau” booki aika tabu nakoira—ngaia anne, kataia

KATEIMATOA TE KAMATEBWAI AO KATEIMATOA TE REIREI

Te moan tai are I wareware iai n ana Boki Moomon I tuai kaaina te Moomon. Bon tiaki ngai te membwa. Bon 16 au ririki ni maiu, ao I warekia inanon te wiiki. Ngke I a kaan roko n tokin au wareware, I kaitibo ma te kibu are e kamatoa bwa ngkana bon ana Ekaretia Kristo, e na kaotia n arana (taraa 3 Nibwaai 27:8). N te tai anne a waanako raninmatau iaon tabau. I ataia bwa ana Boki Moomon e bon koaua, ao I baireia bwa N na bwabetitoaki.

Imwiin au bwabetito I a manga wareka riki te boki, ma n te tai aei I kabooa au bawai ni mwaake ao ni mwaakenii kiibu ke karaki ake anainano nakoiu. Inanon warewareu ake imwiina I karaoa te bawai ae ti te arona, ma I aki karin taeka nakon kiibu ake I mwaakenii ni mataniwiin te boki. Te tai are imwiina I karin baika a kaineti ni koauan te rongorongo nakon kiibu ake iai rekerekeia, tao man ana Boki Moomon ke ni booki tabeua ake a kariaiakaki.

Imwiina, ni moan te ririki, I kabooa kaobiin booki aika tabu ae boou, kioina ngkai teuana are I kamanena e aon ni mwaakenaki, ai moararariki imwiin kabonganakina irou inanon au tai ni mitinare ao ni katauraoi reirei aika mwaiti iai. N te tai aei au kamatebwai ao baike a mwaakenaki a bon boboto iaon atuunreirei. I kabongana te kara ae te inke ibukin atuunreirei aika onoti—n aron te katotoo, te aoranti ibukin te onimaki, te kiriin ibukin te rairannano, ao ai arona nako naba.

Man kateimatoan kamatebwai an ana Boki Moomon ni kabonganana kawai aika a kakaokoro aikai, I reiakinaki bwa te wareware n te taina n ana Boki Moomon e bon aki tau. Ti reiakin teutana imwiin teutana ngkai ti teimatoa ni kamatebwai. I reiakinaki naba bwa e aki kakawaki bwa mwaitira ara tai n tia ni warekia, e na iai n taai nako te bawai ae ti na kona n taekinna, “Bukin tera I aki noora arei mai imwaaina? E riai ni kaman mena ikekei.”

Booki aika tabu—ai morrarariki ana Boki Moomon—e reireiniira taekan lesu Kristo ao taekan Tamara are i Karawa. Kamatebwai an booki aika tabu e a tia ni kaaniai riki Nakoiia.

Cristina Vergara Ramírez, Chile

ni kunea bwa ti na kanga ni kammwakura te bwai are ti kunea inanon ana Boki Moomon (taraa 1 Nibwaai 19:23).

Kaanira Riki nakon te Atua

Taekinan ana taeka Beretitenti Benson teuana riki te tai: "Tiaki tii ana Boki Moomon ae reireiniira te koaua, irarikina e bon karoa anne. Tiaki tii ana Boki Moomon ae kakoaua ibukin Kristo, irarikina e bon karoa anne, naba. Ma e bon mwaiti riki. Iai te mwaaka inanon te boki are e na moanna n raanga nako inanom n te tai are ko moanna n taua iai ma nanom ni kamatebwai ana Boki Moomon."³

TE BURABETI E KAKOAWA

"I moana warekan ana Boki Moomon imwaain ae l a bon tau n riki bwa te riikan, ao l a kaman warekia n te tai arei, ao l atia bwa e koaua. . . .

" . . . Taraakina irou bwa membwa nako n te Ekaretaio aia a na bon aki rauaki nikarokoa teuanne ke neienne e wareka ana Boki Moomon n te tai ae okioki, ao ni karaurau raoi n iangoia n te kantaninga areteuanne ke neienne a na kakoaua raoi bwa bon te rekooti ma te kairiri mairoun teuare Mwaaka iaona, ao rongorongona e bon koaua."

Beretitenti Joseph Fielding Smith (1876–1972), in *Conference Report*, Okitobwa 1961, 18.

Ni koauana, kamatebwai ana Boki Moomon e kaoa te Tamnei, ao te Tamnei bon aan te kaotioti. Aio e baireia bwa ngkana ti kamatebwai inanon te kantaninga, te nano ae itiaki—iangoana raoi, te tataro, ao tao ni koroi taeka ngkana ti wareware. Aio e na kaira ara kantaninga nakon karekean te oota ae raka inanon te kantuninga are ti na karekeia iai rakan te oota ao te wanawana, man te bwai are ti kamatebwai ao ibukin bwaai riki tabeua. N tabetai e bon ibuobuki warekan Ana Boki Moomon ni kabane n te tai ae kimototo ni karekei karaki ao rongorongo ma iai. Ma e na rangin n tamaroa riki ngkana ko karekeia am tai ae tau ni katoa bong ni kamatebwai booki

ma tiaki ni wareki tabeua kiibu ke baana ni katoa bong.

Buoka ibukin te Kamatebwai

Ti kakabwaiaaki n te bong aei ni karekean bwai ni mwakuri aika a mwaiti ake a na kona ni buoka ara kamatebwai n ana Boki Moomon. Tabeua a kabaeaki ma booki aika tabu—te Topical Guide, Bible Dictionary, ao intekiti ni booki aika a tabu n te Ingiriti ao te Kairi nakon Booki aika tabu n taian taetae ake tabeua. Ao iai irouwia Aomata aika Itiaki boreti aika boou ibukin taeka ake a oti nanoia inano ao baika a kaineti ni koauan rongorongo.

Tabeua buoka ibukin te kamatebwai inanon boomwa aika a koreaki iaona e ikotaki ma te Kairi ni Kamatebwai ibukiia Membwa n te Kiraati n te Reirei n Taabati, te Kairi ni Kamatebwai ibukiia Ataein te reirei n te Tieminari, ao te Bokinreirei ibukiia Ataein te reirei n te Intitute. A boou nakon ara tai ao te ririki bon te mwaiti ae rikirake ibukin bwai ni mwakuri aika maiu n te iti, ae kabwarabwaraaki inanon te mwakoro ni bwai ae irariki n te iteraniba 31.

Bwai ni Mwakuri ibukin te Rairaki

Ana Boki Moomon bon te kaubwai ae akea kabotauana ao te bwai ni mwakuri ibukin te rairaki are e a tia ni baireia te Uea ao ni katauraoaki ibukin ara bong. I nooria bwa kanga aiaron aan au koaua ibukin Iesu Kristo, n te wewete ni burabeti ibukin Iotebwa Timiti, ao ibukin ana Ekaretaio Iesu Kristo ibukiia aika Itiaki ni boong aika Kaitira n aron "manga katean riki abanuean te Uea iaon te aba."⁴ I bon kukurei n tomaa au onimaki ma Iesu Kristo bwa ngkai am Uea ao Atuam a maiu e bon koaua (taraa D&C 17:6). E bia teimatoa am kamatebwai n ana Boki Moomon ni karababa rairakim ao ni kairiko n te kawai ae kairaki nakon te maiu are e na roko. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Ezra Taft Benson, "The Book of Mormon—Keystone of Our Religion," *Ensign*, Nobembwa 1986, 5–7. Te taetae ae kakaongora aei e a manga boretiaki riki iaon te rongorongo aei ni iteraniba aika 52–58.
2. Taraa Ezra Taft Benson, *Ensign*, Nobembwa 1986, 6–7.
3. Ezra Taft Benson, *Ensign*, Nobembwa 1986, 7.
4. Kabwarabwara nakon ana Boki Moomon.

BOOKI AIKA TABU IAON TE INTANETE AO TUAN TE MOBILE

N reitakin ma kabebetean te kakae iaon boton taeka ao baika a kaineti ni koauan rongorongo, booki aika tabu iaon te rain (scriptures.lds.org) ao iaon tuan te mobile (mobile.lds.org) e katauraoi tabeua bwaai ni kakukurei are a kona ni buokiko inanon am kamatebwai ae onoti:

Au Boki ni Kamatebwai (notebook.lds.org)

Te boki ni kamatebwai iaon te rain e anga bwai ni mwakuri aika ti te arona ae ko na bae ni kabonganai n aron katein te kamatebwai—kanikinaeana, korean mwiina, ao baika a kaineti ni koauan rongongo, n aron te katotoo—ma e anga te kariaa nakoim ni kabongana ao ni kawakin baikai iaon te iti. N reitaki ma anne, ko kona ni “mwaakena” ke ni karinanii am taeka ao ake kanoana tabeua are a tauraoi. Ibukina ngkai ko rititiita nakon Au Boki ni Kamatebwai ma am akaunti n te LDS, manga rinanoan am boki e na teimatoa ni kabouaki e aki kakawaki bwa mwaitira baika ko kabonganai n rokom iai. Bwaai ni mwakuri aikai e kairiko ni karaooan oin am akaive ae onoti ibukin atunn reirei ibukin te kamatebwiaia n te euangkerio ao te angareirei.

Tein Booki aika Tabu ao Taetae (scriptures.lds.org)

Koroboki aika kanakoaki rinanon te iti ao rawebwanaa ibukin booki aika tabu a tauraoi n te LDS.org ao mobile a kamanenaaki ngkai n taian taetae aika mwaiti ao a teimatoa karaoakia inanon taetae riki tabeua.

N reitaki nakon te wareware ao te kakauongo, ko kona naba ni kaewea ao ni kabonganai te bwai ni kakauongo, ePub, ao te PDF files offline. Booki aika tabu ngkai iaon te rain inanon ana tabo te Ekaretia e kabebetei tibwaakin rongorongo aika bebete ao taeka aika a onoti ma tabeman man kabonganaan te e-meeri ao bwai ni mwakuri n te rawebwanaa.

Booki aika tabu n te LDS.org a kaman tauraoi n te tai aei inanon 21 taian taetae; Kamanenaan tuan te mobile a tauraoi inanon 10 taian taetae, ni kaineti ma aron tuana.

Intekiti ni Katotoon Booki aika Tabu n te LDS (scriptures.bry.edu)

Te bwai n reirei aei, e karaoaki n te Ingiriti irouia uoman tia reirei n te Brigham Young Uniwersiti, e reitii kiibu man booki aika tabu ma maroro mairovia burabeti ao abotoro ni boong aikai. N aron te katotoo, iangoia ai aongkoa are ko kan ataia bwa antai ae e koreia 1 Nibwaai 3:7 inanon maungatabu ni kabuta. Kiriki iaon ana Boki Moomon Link ni iteran te tikuriin ae teangamaing ao minotia rikaaki nakon 1 Nibwaai 3; ikanne ko na konaa ni kunea te kaeka.

Intekiti n Atuunreirei ibukin te Maungatabu ni Kabuta (conference.lds.org)

Teuana te bwai n reirei ae e na buokiko n tomai kamatebwaiian booki aika tabu ma aia taeka burabeti aika maiu, conference.lds.org e karaoi rinanin boton atuunreirei ni katoa maungatabu ni kabuta. N aron te katotoo, ngkana ko kamatebwia te Mwakuri ni Kamaiu inanon booki aika tabu, ko konaa ni karekei nimaua maroro ake a kabwarabwara atuun te reirei n te maungatabu n Eberi 2011.

Miin Riaai

TAUA KAMATOA TE KAI TE BITI

Oin te kantaninga n ana Boki Moomon—e kaoia aomata ni kabane nakon Kristo—bon te bwai ae rang korakora kakawakina te miin ni burabeti ae Riaai.

Iroun Unimwaane
David A. Bednar

Man te Kooram n
Abotoro n te Tengaun
ma Uoman

Tangira ana Boki Moomon. Tabeua au ururing rimoa n taikan te euangkerio bon ana wareware tinau na koiu man *Taian Karaki n ana Boki Moomon ibukiia Kairake ni Boong aika Kaitira*, iroun Emma Marr Petersen. Inanon taneiai ake I rinanona inanon ataeiu ao inanon tain te kamatebwai ae onoti ae teimatoa ao te tataro, te Tamnei ae Raoiroi e kaokiokia ni kaota koauan ana Boki Moomon ae bon ana taeka te Atua.

I kakoaua bwa ana Boki Moomon bon kakoauan tae-kan Iesu Kristo. I ataia bwa te Burabeti Iotebwa Timiti e raira ana Boki Moomon ma ao man mwaakan te Atua. Ao I kakoaua bwa ana Boki Moomon bon “te boki ae te kabanea n eti mai ibuakon booki nako iaon te aonaaba, ao bon ngaia kiingin ara Ekaretia, ao [e na] kaania riki te Atua te aomata ngkana e iri nanon reirei ake a taekinaki inanona, nakon tiaian boki riki tabeua.”¹

Kiing ibukin Kanikina ni Miin Riaai

Kakawakin te wareware, kamatebwai, ukeuke, ao iangoan raoi booki aika tabu ni kabuta ao ana Boki Moomon n ti ngaia e kamatataki ni bwaai aika mwaiti inanon miin ni burabetti Riaai ibukin te kai ni kamaiu (taraa 1 Nibwaai 8).

Oin te kantaninga ae kaotaki ni miin Riaai—e tei ibukin “ana tangira te Atua” (taraa 1 Nephi 11:21–22). “Bwa E tangiriia aomata te Atua n te aro are E anga Natina ae te riki-temanna iai, bwa e aonga n aki mate ane onimakinna, ma e na reke irouna te maiu are e aki toki” (Ioane 3:16). Mangaia are, bungian, maiun, ao ana karea ni kamaiu te Uea ae Iesu Kristo bon bwaai aika kaotaki aika kakannato n ana tangira te Atua ibukiia Natina. N aron ae kakoaua Nibwaai, te tangira aio “bon ngaia te bwai ae moamoa tangirana nakon tangiran bwaai ni kabane” ao, ngkai e taekinna te anera inanon mwiina ni burabetti, “moan baan te kakukurei

TE BURABETI E KAKOUA

"I kokoaua na-koimi bwa ana Boki Moomon bon ana taeka raoi te Atua, ae te reitaki imarenan aoneateba ao karawa e a tia riki ni manga kaukaki, ao anne bon ana kawai ae koaua te Uea are e a tia ni kaotaki nakoia aomata iaon te aba, kaotakin nanona man rabakau ni kabane aika a kainnanoaki ao kakabwaia a kona n reke irouia taan kaka-ua iroun Kristo."

Beretitenti David O. McKay (1873–1970), "Mwaakenii Botoniango nakon Butimwaean Koauan ana Boki Moomon," *Intiturakita*, Okitobwa 1952, 318.

nakon te tamnei" (1 Nibwaai 11:22–23; taraa naba 1 Nibwaai 8:12, 15). Mwakoro 11 man te 1 Nibwaai e anga ana kamatata n taekan te kai ni kamaiu bwa te kanikina ibukin te maiu, mwakuri ao ana angakarea te Tia Kamaiu—"aron te Atua ni kamangoria" (1 Nibwaai 11:16).

Te uanikai iaon te aroka bon te kanikina ibukin kakabwaia n te Mwakuri ni Kamaiu. Kanakin te uanikai man te aroka e tei ibukin karekean otenanti ao berita aika tabu are e kona n rangin korakora bonganen te Mwakuri ni Kamaiu inanon maiura. Te uanikai e kabwarabwaraaki n aron ae "moan baan te kakukurei nakon te aomata" (1 Nibwaai 8:10) ao e karika te kimwareirei ae korakora ao te kantanninga ni koaua n tibwaa te kimwareirei anne ma temwaangina.

N ae kakawaki, oin te kantanninga n ana Boki Moomon—e kaoia aomata ni kabane nakon Kristo—bon te bwai ae rangin kakawaki ni miin ni burabeti Riaai. Mai ibuakon bwaaai aika tangiraki bon te kai te biti are e kairiri

nakon te aroka (tarraa 1 Nibwaai 8:19). Te kai te biti bon ana taeka te Atua.

Tine ni kaitara Teimatoa n Taua te Kai te Biti

Te Karo ae Riaai e noori aua kurubu n aomata inanon miina ni burabeti. Teniu mai ibuakon kurubu a waaki nako ma te nanomatoa iaon te kawai ae eti ao n irariki n ukoukora karekean te aroka ao uaana. Te kaaua ni kurubu aki ukoukoura mwiin te aroka, n oneanmwiina a tangira te kateitei are moan te korakora man bubura bwa tokin kawaia (tarraa 1 Nibwaai 8:31–33).

N 1 Nibwaai 8:21–23 ti reiakinaki taekan te moan kurubu n aomata are a waaki nako ma te nanomatoa ni moana mwanangaia n te kawai are e tiki nakon te kai ni kamaiu. Ma e ngae n anne, ngkai a kaitibo aomata ma te bubu n nang ae roo, are e tei ibukin "ana karii te riaboro" (1 Nibwaai 12:17), a bua kawaia, tiotio nako, ao a bua.

AKI KAKAUONGO NAKOIA

Rinanon maiu, I karekea korakorau n te maiu n tamnei man te kibuntaeka "tiaki kakauongo nakoia" (1 Nibwaai 8:33). N 1 Nibwaai tabeman aka a karaoa kawaia nakon te kai ni kamaiu aki kakauongo nakon bwanaa ni kaenaena. Baai aika a kotokoto nakoia, ma aki tibankao. Aki ongo. Ni katotongana, ti ongo ni bwanaa aika a takarua mani kariiia te nano n te bong aei. N tabetai e kona n riki bwa te korakai ae koaua n aki kakauongo nakon bwanaa akanne, Ma Riaai e kaotia bwa e kona ni karaoaki.

I kunea bwa I kona ni kamabui bwanaan te aonaaba ngkai I nakon te tembora, warekii au boki aika tabu, nako n taromauri, ao n ira te burabeti. Ngkai I karaoi bwaaai aika a bebete aikai, I kona n ongo bwanaan te Tamnei ae Raoiroi. Anne te bwanaa ae materaoi te kakauongo nako iai. Ao ngkai I kakauongo ni bwanaan te Tamnei, I karekea riki te korakora ni kaitara te karii.

Ngkana ti ira ana katootoo Riaai ao n "aki kakauongo . . . nakoia," ti kona n tiku iaon te kawai ae eti ao ae irariki ao n teimatoa ni katoonga ana tangira te Atua.

Melissa Heaton, Utah, USA

Ataia bwa akea te bae e taekinaki ni kiibū ibukin te kai te biti. Naake a kakeaa ke n aki tabeakina ana taeka te Atua aki kona n roko n te kambwati are e kotea te kawai nakon te Tia Kamaiu. Iangoia bwa te kurubu aei a karekea te kawai ao a waaki nako ma te nanomatoa, a kaotii rakan aia onimaki iroun Kristo ao te kauoua n te maiu n tamnei, ma a anaaki nanoia man ana karirii te riaboro ao a bua.

N 1 Nibwaai 8:24–28 ti wareka taekan te kauoua ni kurubu n aomata ake a karekea te kawai ae eti man irariki are e tiki nakon te kai ni kamaiu. Te kurubu aei “a waaki nako ma te nanomatoa rinanon te bubu n nang ae roo, n taua te kai te biti, nikarokoa naba ae a roko imoa ao a katoonga uaan te aroka” (te kibu 24). Ma e ngae n anne, ngkai aomata aika a raneanea raoi aron kunnikaia man te kateitei ae moan te korakora mani bubura a kamaeia te kauoman ni kurubu n aomata aei. “a maamā” ao “a bwaka nako nanon kawai aika katabuaki ao a bua” (te kibu 28). Taiaoka taraiā bwa te kurubu aei e kabwarabwaraaki n aron “a tinetine n te kai te biti” (1 Nibwaai 8:24; katuruturuana e kairaki).

E bon kakawaki bwa te kauoua ni kurubu

a waaki nako ma te nanomatoa n te onimaki ao te motinnano. A karekea naba te kakabwaia ae raka man te kai te biti, ao a tinetineia! Ma e ngae n anne, ngkai a kaitara ma te bwainikirinaki ao te tia kakaitara, a bwaka inanon kawai aika katabuaki ao a bua. E ngae ngke ma te onimaki, motinnano, ao ana taeka te Atua, te kurubu aei a bon bua—tao ibukina ngkai tii n tabetai a wareware ke ni kamatebwai ke n ukeuke ni booki aika tabu. Te tinetine n te kai te biti e kaotia nakoui tiaki n angin te tai “kaotaki” ibukin te aki katoa tai nakon ae e na tii te arona, te teimatoa ni warekan ana taeka te Atua.

Inanon te kibu 30 ti wareka taekan te kateniua ni kurubu n aomata ake a nanomatoa “n teimatoa ni kamatoa n taua te kai te biti, nikarokoa a roko imoa ao a bwaka ao ni katoonga uaan te aroka.” Te kiing ni kibuntaeka n te kibu aei bon *teimatoa ni kamatoa n taua* te kai te biti.

Te kateniua ni kurubu a waaki ma te teimatoa ma te onimaki ao te kakoaua; ma e ngae n anne akea te kanikinaa ae a tiotio nako ni bwaka inanon kawai aika katabuaki, ke a bua. Tao te kurubu n aomata aei *n taai nako* a wareware *ao* ni kamatebwai *ao* n ukeuke

E ngae ngke te onimaki, motinnano, ao ana taeka te Atua, te kauoua ni kurubu a waaki nako ma te nanomatoa iaon te kawai ae eti ao n irariki, n taua te kai te biti, ni koauana a bon bua—tao ibukina ngkai tii tabetai a wareware ke ni kamatebwai ke n ukeuke ni booki aika tabu.

KAMATAKI NI TE KOROBANNA IROUN MATTHEW REIER

N taua ni kamatoa te kai te biti e tokanikai n ae bubura, te tataro, te teimatoa, ao ni kabonganaan raoi booki aika tabu bwa kanga te kairi ae onimakinaki ibukin te mwananga iaon te kawai ae eti ao n irariki nakon te kai ni kamaiu—nakon naba te Uea ae Iesu Kristo.

ni booki aika tabu. Tao te botumwaaka ao te anganano nakon taraan “te [bwai] ae uarereke ao ae bubura” (Aramwa 37:6) are e kamai- uia te kateniua ni kurubu man te mate. Tao bon “rabakaun te Uea” ao “ataakin te koaua” (Aramwa 23:5, 6) karekeana rinanon te kakao- nimaki ni kamatebwaian booki aika tabu are e anga bwaintangira n te maiu n tamnei ibukin te nanorinano—n aron te kurubu n aomata aei “a bwaka iaontano ao ni katoonga uaan te aroka” (1 Nibwaai 8:30; katuruturuana e kairaki). Tao bon te nabenabe n te maiu n tamnei ao te korakora ae katauraoaki man “kakukure ngkami n ana taeka Kristo” (2 Nibwaai 31:20) are e kariaia te kurubu aei n aki kakauongo n aia totoko ao aia kaenaena aomata ake inanon te kateitei are e korakora man bubura (taraa 1 Nibwaai 8:33). Te kurubu aei Ngai ao ngkoe ti riai ni kataia ni kaaina.

Tarin Nibwaai a titiraki, “Tera nanon te kai te biti are e nooria tamara, are e tiki nakon te kai?

“Ao [Nibwaai] e tuanggia ae bon ana taeka te Atua; ao ane e ongo nakon ana taeka te Atua, n *taua ni kamatoa*, ao a na bon aki maamate; ao a na bon aki kona naba n rootaki ni korakoran kanoan ana kainikatebe teuare

e buakaka ma ni kamatakiaki, nakon te mate” (1 Nibwaai 15:23–24; katuruturuana e kairaki).

Tera, imwiina, bon te kaokoro imarenan te tinetine ao n taua ni kamatoa te kai te biti? N na taekinna bwa n taua ni kamatoa te kai te biti e tokanikai n ae bubura, te tataro, te teimatoa, ao ni kabonganaan raoi booki aika tabu bwa kanga te bwai n reirei ibukin kaotan koaua ao te kairi ae onimakinaki ibukin te mwananga iaon te kawai ae eti ao n irariki nakon te kai ni kamaiu—nakon naba te Uea ae Iesu Kristo.

“Ao e koro bukina bwa I a noora naba te kai ae te biti, are e a tia n nooria tamau, ae bon ana taeka te Atua, are e tiki nakon te raanga n ran ae maiu, ke n nakon te kai ni kamaiu” (1 Nibwaai 11:25).

Ana Boki Moomon Bon Ibukira n te Bong aei

Ana Boki Moomon e kawakin koaua are a kakawaki mani boongana inanon ara bong ao ibukin baika ti rinanona. Maiuakinan te maiu n tamnei ao kamwakuran kakawakin ana Boki Moomon inanon maiura e kanikinaeaki iroun Moronai “Nooria, I taetae nakoimi n aron ae aongkoa iai ngkami, ma bon akea ngkami. Ma

nooria, Iesu Kristo e a tia ni kaoti ngkami nakoiu, ao I atai ami mwakuri” (Moomon 8:35). Noorakin ara bong ao baika ti rinanoa rinanon ana moan ataibwai te Atua, booto aika taan korokaraki n ana Boki Moomon a onoti ni karin atuunreirei ao katotoo ni baika a korakora kakannatoia nakoia kaain aonaaba ni boong aika kaitira.

I kaoko bwa ko na iangoia raoi ao n tataro-akina te titiraki are imwiina: **Tera reirei ae a kona ao ae I riai n reiakin mani miin ni burabeti Riaai ibukin te kai ni kamaiu ao man te reirei ibukin te teimatoa n taua ni kamatoa te kai te biti are e na butimwaeai n tei ni korakora n te maiu n tamnei inanon te aonaaba are ti maeka iai n te bong aei?**

Ngkai ko mwakuri ma te botumwaaka ao n ukura ana kairiri te Tamnei ni kaeka te titiraki ae kakawaki aei, ko na rangin ni matata riki

man mwaakan te Tamnei ae Raoiroi, ni ikotaki ma nanom ao n am iango, kakawakin te *teimatoa n taua ni kamatoa* te kai te biti. Ao ko na kakabwaiaki ni kamwakurii reirei akanne ma te onmaki ao te botumwaaka inanon maium ae onoti ao inanon mweenengam.

Ti bia ngaira ni kabane n iai matara n noora ao taningara n ongo reitan reirei mani miin ni burabeti Riaai are e na buokiira ni waaki nako man teimatoa inanon Kristo, ma te kantaninga ae tamaroa ma ni kororaoi, ma tangiran te Atua ma aomata ni kabane. Mangaia ae kam na waaki nako, ni kaawakin ana taeka Kristo, ao n teimatoa ni karokoa te toki, ao taraia, e kangai ana taeka te Tama: E na reke iromi te maiu ae akea tokina” (2 Nibwaai 31:20). ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. *Aia Reirei Beretitenti n te Ekaretia: Iotebwa Timiti*
(2007), 64.

TAI KITANA TE KAWAI AEI!

Tariu te aine e kabwarabwaraai nakon te Ekaretia, ao I rangin tangiria n te aro are I a bwabetitoaki n te tai ae waekoa.

E ngae ngke I aki ataia bwa N na kanga ni warekia, N na bae ni kauka ana Boki Moomon ao n raibaea kanoana. Iai au kantaninga ae korakora ni warekii taekana ake a mwakoro n iteranibaana. Kainnabau te mwaane, are e tuai n bwabetitoaki ni karokoa are imwiina, e karaba n taraii ngke I tekateka ikekei n taratara te boki, ao e taku bwa I boni kabane buaka au tai.

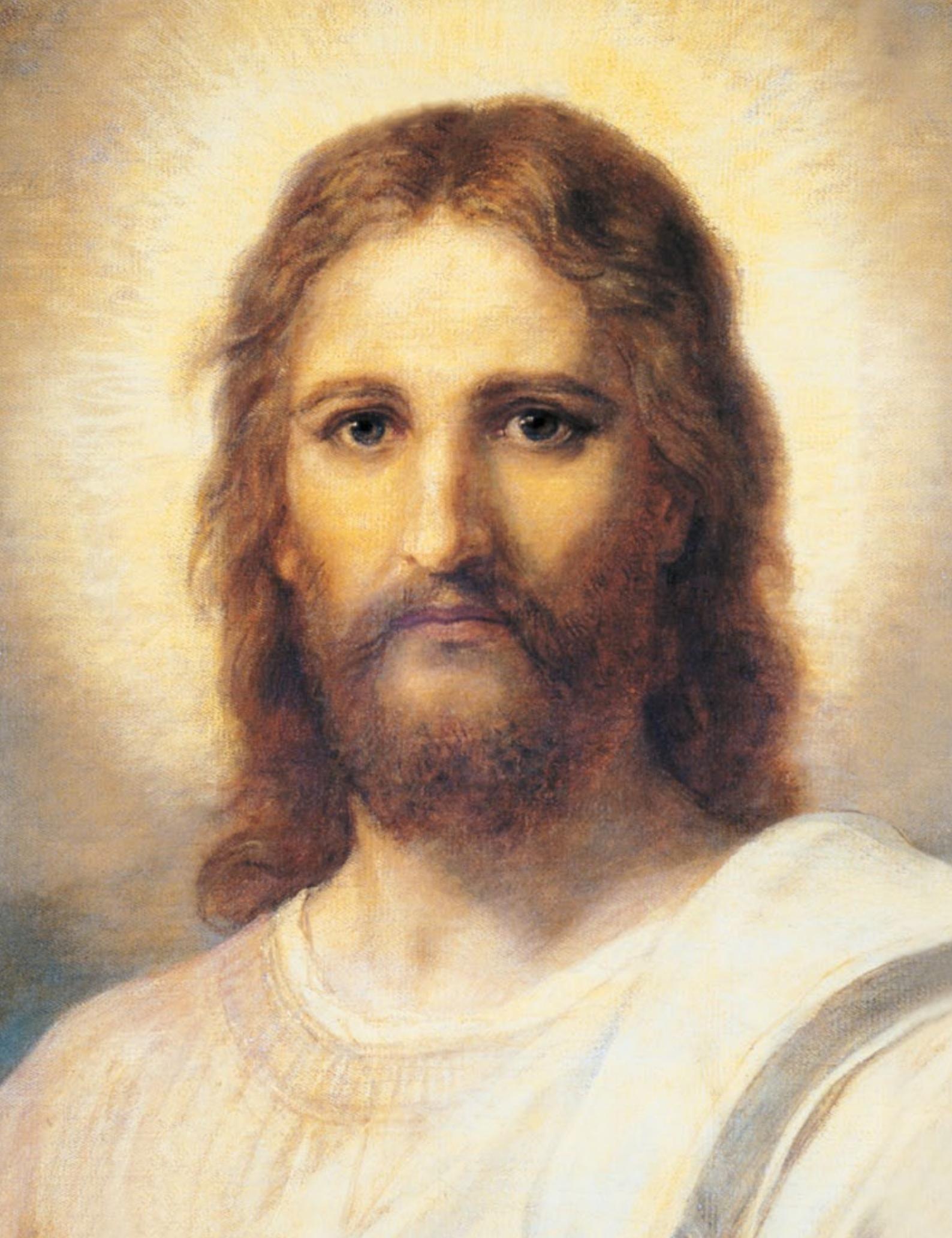
Ma te kanganga ae korakora ao man aia ibuobuoki taian titita n te Bootaki n Aine ao natiu, I a moanna ni kataia ni wareware. Bon oin au kantaninga n taai nako ni kan wareware n ana Boki Moomon.

Inanon te tai ae rangin ni matoatoa, ngke I karekea te namakin ae buakaka, I kaotaaki raoi ni kaongoaki taeka aika: “Tai kitana te kawai aei!” I taratara nako ngkana I konaa n noora temanna, ma bon akea temanna ikekei.

N te bong teuana I tuanga natiu te aine are I a moanna ni konaa ni wareware i bon irou. E aki kakouai ao e tuangai bwa N na kaotia nakolina. Ngke I a tia e bon rangin kukurei.

Au kouru bon warekan ana Boki Moomon man kunnin baana nakon kunnin baana. E boni karaurau au wareware, ma I kona ni matata, ao ae kakawaki riki, I a kona n namakina te Tamnei rinanon te boki ae kamimi aei.

Edite Feliciano de Paula, São Paulo, Brazil

Iroun Elder
Neil L. Andersen

Man te Kooram n Abotoro ake
Tengaun ma Uoman

ANA BOKI MOOMON: Kakorakoraan Ara Onimaki iroun Iesu Kristo

*Ana Boki Moomon e kaoira ao ara utu ni bauta te onimaki iroun te
Uea Iesu Kristo, ao e tibwai reirei are e na buokiia ara utu n tokanikai.*

Ni boobotaki man aia reirei burabeti rinanon tienture aika mwaiti, ana Boki Moomon e bon koreaki ibukin ara tai ni boong aika a na roko ngke e kaokaki kiingin te nakoanibonga, n raonaki ma ikotakin te baronga are Iteraera, e na katauraoa te aonaaba ibukin okin te Tia Kamaiu nako aonteaba (taraa 2 Nibwaai 25; 27; 3 Nibwaai 21). Nibwaai e kabwarabwara te mwakoro n aron “bwanaan ae e a tia ni mate” (2 Nibwaai 33:13). E katanoata Moronai “Nooria, I taetae nakoimi n aron ae aongkoa iai ngkami, ma bon akea ngkami. Ma nooria, Iesu Kristo e a tia ni kaoti ngkami nakoiu, ao I ata ami mwakuri.” (Moomon 8:35).

Ana Boki Moomon e koreaki ibukin ara bong ao ibukin boong aika imwaaira. N taraana ao e nakon teuana te mirion kaobiin ana Boki Moomon ake a boretiaki inanon te moan ka tebubua n ririki imwiin Kaokanbwaa. Aio e ikotaki ma 15 taian taetae, te katabeaki ae kamimi. Inanon 50 te ririki imwiina (1930–80), e raka iaon 25 te

mirion kaobii ake a boretiaki inanon 41 taian taetae. Man te tai are 30 te ririki n nako, 125 te mirion rakan kaobiin ana Boki Moomon a tia ni boretiaki inanon 107 taian taetae, ni ikotaki ma Rinerine man ana Boki Moomon. Ana mwakuri ao mwiin ana Boki Moomon e na teimatoa n rikirake ngkai abanuean te Atua e uouotaki nakoia reeti, neewe, ao aomata nako.

Atuun iteraniba, e koreaki iroun Moronaa e kaota oin te botoniango n te boki. Te moan botoniango e kaonotia ni maroroakina rikiia natin Riaai. Te kabanea ni botoniango bon “anaan nanoia [aomata nako] bwa Iesu bon te Kristo, te Atua ae Akea Tokina” (atuun iteraniba n ana Boki Moomon).

Kakawaki ibukin Ara Bong

Bukin tera ngkai iai te bwai ni kakoaua riki teuana n taekan Iesu Kristo e rangin kakawaki ibukin ara bong? Bukin tera ngkai te Uea e karokoa te kakoaua riki teuana ni kakorakora mwaakan katanoataakin te Baibara?

*N te aonaaba ni
boong aikai, ana
kakauntaeka
Korioa ae kaini-
katonga, te tia
kaakea Kristo, e
a kuneia aomata
ake a tauraoi n
ongora irouia.
Ma te onimaki
iroun Iesu Kristo,
ngkana e nene
inanora, e na
uota te rairaki ae
koaua.*

Ti maeka n te tai ae tiaki n aekakiia
ake tabeman. Tokanikai iaon rabakau n te
Tiaienti, e butimwaea te tutuo iaon aoraki,
bao ni mwamwananga, te kamanoaki, ao te
tatauraoi ae akea iangoakina irouia roro ake
imwaaira. E aonrake te aonaaba ma tenaan
rongorongo, rabakau, ao katamaroa ibukin
te mwakuri n rongorongan te utu ao tibwaa-
kin te euangkerio ma rikiraken tamnei aika
buakaka, takakaro n te witeo aika kairoro,
ao tabeua riki “buakaka tabeua ao babaire
[are] e riki inanoia aomata aika kamamate.
(taraa D&C 89:4). Ni korakoran te aonaaba,
ti maeka n te tai n reitaki ae korakora nakon
kaubwain te aonaaba.

Bwaai aikai a kona, ngkana tiaki taratara
raoi, n anai nano ke ni kaririira ni mwaawa
nako man reirei ake akea tokina ao a koaua
ibukiia roro nako.

Ngke I mitinare inanon au tai ni kairake i
Europe ni moan 1970, ti moana ara reirei ae
mwaiti ma te kabwarabwara ibukin Kitanan

TE BURABETI E KAKOAWA

“Wanawanaia aomata
ni kabane iaan karawa
a aki kona ni karika
ao ni kaotaki nakon te
aonaaba te boki n aron
ana Boki Moomon. Ana koaua bon mai
karawa—a roko mairoun te Atua. A
bon aki kona ni karaoaki man ana iango
te tia anainano, ke man ana iango te
aomata are e korea te karaki. Bukin
tera? Ibukina ngkai berita ao taetae ni
burabeti are a koreaki inanona a tia ni
korobukiia imataia kaain te aonaaba ni
kabane.

*Beretitenti Wilford Woodruff (1807–98), Aia
Reirei Beretitenti n te Ekaretia: Wilford Woodruff
(2004), 119.*

NI KABANE IBUKIN ANA BOKI MOOMON

E a koro onoua namwakaina man te tai are I bwabetitoaki iai, ao e bon tuai reke au koaua ae matoatoa man ana Boki Moomon. N te bong teuana ngke akea au kantaninga ni warekii booki aika tabu, I uringa au tia reirei iaon Reirein te Euangkerio ngke e taku, “Ngkana akea namakinan te kantaninga ni wareware, ibukin ngkai Tatan e aki tangiria bwa ko na wareware ni booki aika tabu.” Ibukin te kauring anne, I kauka ana Boki Moomon. I wareware, “Antai ae kona ni katautaua bwa Atuara e na nanoangaira n arora ni buakaka, n onrake n te bure, ao ni barekareka?” Aramwa 26:17 Taeka akanne a kaona tamneiu ma te kimwareirei ibukina ngkai I uringa arou ngkao imwaain ae I riki bwa kaain ana Ekaretia Iesu Kristo ae koaua. Tamnein te Uea e kakoaua inanou koauan ana Boki Moomon.

I aki tangiria bwa N na riki bwa te mitinare ae bwanin ana tai, ma imwiin te bong arei a bitaki bwaai ni kabane. I namakinna ma te kakorakoraki bwa te aonaaba e tangiria n ataa te koaua, ao I a moanna ni katauraoai. I kawariia au tia kairiri ao n tuangiia korakoran au iango ni kani beku. I kamatata nakoia au karo, are a maeka n te kaawa are teuana ao bon tiaki ngaiia membwa n te Ekaretia. Imwiina I a kaboonakoi au bwai ni kabane ao ni kabooi kunnikai ibukin au mwakuri ni mitinare. N tokina I a karaoa au mwakuri ni mitinare man 2003 nakon 2005.

N te bonga aei, au utu—ni ikotaki ma buu ao natira te aine—ti a kabaeaki n aki toki. I ataia bwa ana Boki Moomon e boni koaua, bwa e kaota te kakoaua ibukin te Uea Iesu Kristo, ao I kaaniaki nakon te Atua ngkana I wareka te rekooti ae tabu aei.

Adilson Lucero dos Santos, Paraná, Brazil

te Koaua, ibukina ngkai e rang korakora butimwaeān rongorongan Iesu Kristo. Ngke I a oki bwa te beretitenti n te mition 20 te ririki imwiina, ti moana ara maroro n ae kaokoro, ibukin te kakoaua iroun Iesu Kristo ngkai natin te Atua, are E anga maiuna ibukin ara bure ao n uti inanon tenibong, e a tia ni mauna.

N te aonaaba n te bong aei, ana kakauntaeka Korioa ae kainikatonga, te tia kaakea-Kristo, e a kuneia aomata ake a tauraoi n ongora irouia:

“E aera ngkai kam kakaea Kristo? Bwa akea te aomata ae kona n atai bwaai aika a na roko.

“Nooria, bwaai aikai ake kam aran bwa taeka ni burabeti . . . bon nanobaban aia katei ami bakatibu.

“. . . Kam aki kona n atai bwaai aika kam aki noori. . . .

“. . . Ni kabane aomata a nakoraoi aroia [man] wanawanaiā, ao . . . a reke bwaai irouia man korakoraia” (Aramwa 30:13–15, 17).

Ti kainnanoa oin ara kamanomano ao ni karekea ara onimaki iroun te Uea Iesu Kristo, ao ti kainnanoa te buoka ni kakorakoran ara utu n te aro are e na raanga te onimaki aei nako nanoia natira ao tibura. Te onimaki iroun Iesu Kristo, ngkana e nene inanora, e na uota te rairaki ae koaua, ao inanona e karokoa te rairannano, ana reirei te uea aika etieti, kakai, bwaintangira n tamnei, ao kateimotoan te tamaroa. Bon aio te mwakoro ae kakawaki ibukin ana mition ana Boki Moomon.

Ngkai te kairake ni mitinare, iai Au maroro ae rangin kakaongora ma mitinaren te aro. E tuangiira bwa e aki kona ni butimwaeān ana Boki Moomon ibukina ngkai e kaineti n taetae iaon Iesu Kristo, e kabongana arana ao bwaai aika riki inanon maiuna bubua n ririki imwaain bungiakina. E kunea te kamatata aei ni katei aika aki bootau ma ana katotoo te O Tetemanti are e kaota ana kammwane te Tia Kamaiu.

Irou te katanoata n ninikoria ibukin Iesu Kristo bon te mwaaka raoi ibukin ana Boki Moomon. Ni koauana, ti riai ni karekea te kakoaua n te tamnei bwa te boki bon mairoun te Atua. Ma n te tai are e karekeaki iai, te botoniango ibukin Kristo, koauan maiuna ao te Mangauti, ao kamatatakina bwa tera ae ti riai ni kainnanoia n iriria ao

Miin ni burabeti Nibwaai

Ana kakoaua Riaai

Ana Kabwarabwara te Uea Beniamina

Ana kakoaua Abinataai

Warekan ao iangoan raoi te kabwarabwara ae kakannato iaon Iesu Kristo inanon ana Boki Moomon e uota te kakoaua ibukin koauaia.

ni karekea te maiu are akea tokina ma Ngaia a bon rangin matata raoi imatara.

Ana Kakoaua Iesu Kristo

N raonaki ma mwaakan te Tamnei ae Raoiroi, warekan ao iangoan raoi kabwarabwara aika kakannato iaon Iesu Kristo inanon ana Boki Moomon e uota te kakoaua ae koaua ibukin koauaia. I tangiria ni waaki rinanon ana Boki Moomon ni kakukureira iaon mwaakan ana reirei Kristo: Miin ni burabeti Nibwaai ibukin te kai ni kamaiu, ma te anera n titiraki, "Ko ataia ae e na ruo te Atua ni kamangoria nako aon te aba?" (1 Nibwaai 11:16); ana koaua Riaai bwa "e na reke te kabooaki mairoun te Mesia ae Tabu; bwa e onrake n te akoi ma te koaua" (2 Nibwaai 2:6); ana karinrin Iakobwa bwa Ngaia "te tia taraa te mataroa . . . ao akea te toro ae kamwakuria ikekei" (2 Nibwaai 9:41).

Ti iira mwiin ana reirei te Uea are Beniamina ibukin anua n riki bwa ana reirei Iesu, ma ana katanoata ae matoatoa bwa a na "akea te ara riki teuana ke te anga are e na reke iai te kamaiuaki nakoia natiaa aomata, ma ti n aran ao rinanon Kristo" (Motiaeae 3:17).

Ti mena ma Abinataai n te tai ae waekoa, ngkai e anga maiuna n te bwai are e kakoaua

"Ma iai te mangauti, mangaia ae akea ana tokanikai te ruanimate, ao e anaaki kammarakin te mate iroun Kristo.

"Boni ngaia ootan ao maiun te aonaaba; eng, ae te oota ae aki totoki, ae aki kona ni karaoaki (Motiaeae 16:8-9).

Aramwa e uoti reirei aika tamaroa ibukin te Mwakuri ni Kamaiu, motiraoi, ao te nanoanga

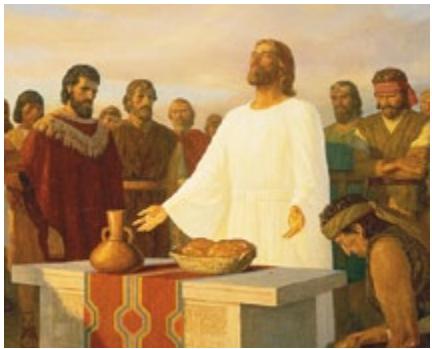
nakon te maiu: "Te babaire n nanoanga e aki kona ni koro bukina ngkana akea te mwakuri ni kamaiu ae karaoaki; ngaia are man buren te aonaaba, bwa e aonga n reke te babaire n nanoanga, e na rau te nano n tangiran te motiraoi, bwa e aonga ni kororaoi te Atua, e na etieti te Atua, ao te Atua ae nanoanga naba" (Aramwa 42:15).

Imwiina ti a roko ni mwanangan te Tia Kamaiu ae kamimi nakon natin Riaai. Ngaira naba ti namakina Ana tangira, Ana nanoanga, Ana reirei, oin Ana kakoaua:

"Aio te euangkerio are I a tia n anganiking-kami—bwa I roko nakon te aonaaba ni karaoha nanon Tamau. . . .

"Ao e kanakomaiai Tamau bwa I aonga n tabekaki rake iaon te kaibangaki . . . bwa N na burimaunia aomata nakoui, bwa ngkai I a tia n tabekaki rake irouia aomata ao aomata a na manga tabekaki rake iroun te Tama, bwa a na tei imatau, ni motikaki taekaia man aia mwakuri, bwa a raoiroi ke a buakaka" (3 Nibwaai 27:13-14).

Ni kabaneana kainan ana bubuti Moomon ao Moronai "Kam riai n ataia bwa kam na riai . . . n rairinanomi man ami bure ni kabane ma buakakami, ma ni kakoaua Iesu Kristo, bwa bon ngaia Natin te Atua" (Moomon 7:5). "Eng, nakomai nakon Kristo, ma ni kakoraoaki irouna, ao ma ni kakeai mai irouumi bwaai ni kabane aika tiaki aron Atua; ao ngkana kam kakeai bwaai ni kabane aika tiaki aron Atua, man tangira te Atua ma kora-korami, ami iango ao marurungimi, ao ngkanne e na tau ana akoi ibukimi, ao man ana akoi ao kam kona ni kororaoi iroun Kristo" (Moronai 10:32).

Kaotin Iesu Kristo

Aia bubuti ni
kainiin Moomon
ao Moronai

Kabwarabwaraaki inanon Utu

Te koaua ae korakora aei n te maiu n tamnei, e anai nano bwa Iesu Kristo bon te Mesia ni koaua are e a tia ni beritanaki—Natin te Atua ae katabuaki, e kanakoaki nako aonteaba ibukin mangautia aomata nako ao te kaitiakaki n te maiu n tamnei ibukiia naake a na rairinanoia ao n Iria—e kabwarabwaraaki inanon rongorongoia utu.

Ana Boki Moomon e moanaki man te utu, te karo, te tina, naati mwaane ao naati aine a kakauongo n aia kaotioti tamaia-ae te burabeti ni katikui imwiia aia bwai ae kaubwain aonteaba ao n ira ana kaetieti te Uea. Rongorongan te boki e kanoaki n taekaia kaaro n ukeuke ni kaungai nanoia natia n taekan te berita ao te kantaninga ibukin Iesu Kristo. N te tai teuana ae kakawaki I katika te kaetieti ae onoti man iteranibaana mairouia kaaro nakoia naati mwaane—mwaitin baana ae taibinaki bon 52. N ana Boki Moomon, ti nooria bwa a kanga kaaro n reirei taekan te onimaki iroun Kristo ao te ongotaeka nakon ana tua te Atua nakoia naati ake a ongotaeka inanon aia bong n ataei ao nakoia naati ake a ukoukora kawaia—n tabetai inanon te utu ae te arona. Bon te reirei ibukin ara bong, ibukiia natira, ibukiia ara utu.

Tabeia aine ao naati aine ae onoti bon te mwaiti ae aki taekinaki, n aron ae kinaaki inanon koroboki ake ngkoia. Ma n taraa ae riaon ae kamatataki, ti noora aia anainano ae teimatoa ae akea tokina. Ti kawakin mwakoro aika onoti ae taekinaki ibukiia aine ao tiina, n aron ae ngkana a kabwarabwaraaki aia namakin bwa “a maraurau nanoia man itiaki ao ni kai uruaki imatan te Atua” (Iakobwa 2:7) ke ngke e kabwarabwara Ereman tamaroan ana taanga ni buaka inanon rikirakena n aron rootakiia mairoun tinaia ae raoiroi.

“A bon ongeaba ma ni karaoi raoi nanon taeka ni kairiri ni kabane; eng, ao e bon karaoaki nakoia n aron aia onimaki; ao I bon uring taeka ake a taekin nakoio are a reireinaki irouia tinaia. . . .

BOOKI AIKA UOUA, TEUANA TE UTU AE AKEA TOKINA

Buu temwaane e oki nakon te mwee-nga ngke e kunea te baeki inanon te kawai. Ni mimiina, inanona bon kaobiin ana Boki Moomon. E uotia nakon te mweenga ao e kaotia nakoio. E warekia teutana te tai, e kunea bwa e kakao-ngora, ma i mwiina e a katikua.

Teutana te tai imwiina, e a mate. I nakon te aro teuana imwiin teuana ni kakaea te rau ao ni kan ataia ngkana te maiu e na reitinako imwiin te mate. I a kaonaki ma te nanououa, ma titiraki aika mwaiti aika tuai ni kaekaaki.

Ngkanne iaon kawaiu n nako ni mwakuri, I noora te boki are I a kinaa iaon te kawai n nakonako—ana Boki Moomon. I uotia n oki ibukina bwa kuneakina e kaoka au ururing ibukin buu temwaane ae tangiraki. I taekina au kukune nakon temanna are e iangoia bwa N na warekia.

A waaki nako boong, ao n te tairiki teuana I kawara tariu te aine, are boni kaain te LDS. Mitinare aika bwanin aia tai a boni mena ikekei, ao a anenea te kuna n taromauri “Ngai Natin te Atua.” I ataia raoi n te tai anne bwa mitinare a kona ni kaekai au titiraki.

Imwiin karekean taian reirei ao ni karekean au kakoaua, I a bwabetitoaki. N te bong aei I kona ni kakoaua ma te koaua ae bwanin bwa lotebwa Timiti e noora te Tama ao Natina, Iesu Kristo.

I kakoaua n ae aki kantaningaaki bwa buu temwaane ao Ngai ti uaia ni kunea ana Boki Moomon. E ngae ngke buu temwaane e aki kona ni bwabetitoaki inanon maiuna, I kukurei bwa, ibukin otenanti n te tempora, ngaia ao Ngai ao uoman natira aika onoti ti kona ni ikotaki n aron te utu n aki toki. Ana Boki Moomon e uotiira ao n uota te rau nakon tamneira.

Maria Mash, Guatemala

*Rongorongan
ana Boki
Moomon e kao-
naki n taekaia
kaaro n ukeuke
ni kaungai
nanoia natiia
n taekan te
berita ao te kan-
taninga ibukin
Iesu Kristo.*

"Ao ngkanne aio aron aia onimaki naake I a tia n taekinia; a bon ataei, ao a matoatoa aia iango, ao a bon aki toki n onimakina te Atua. . . .

". . . A bon tia n reireinaki irouia tinaia, bwa ngkana aki nanououa, ao e na kamaiuia te Atua.

"Ao a taekin nakouia aia taeka tinaia, ni kangai: Ti bon aki nanououa bwa a ataa aio tinara." (Aramwa 57:21, 27; 56:47–48).

I kani kaoi ngkami ni iangoi raoi titiraki aika a na buokiko ni kabotaui ana reirei ana Boki Moomon nakon am utu:

- Tera karaki man ana Boki Moomon ae reireiniira bwa ataei a riai n noora te etieti ao te tamaraoa n aia onimaki aia karo?
- Tera aia kaetieti kaaro n ana Boki Moomon ae anganiiia natiaa mwaane are ti na kona n tibwai ma natira?
- Tera ae ti reiakinaki ibukin ara kekeiaki ma ataei ake aki batu n ongeaba?
- A kanga kaaro n ana Boki Moomon n tibwai aia koaua ae nano ma natiaa?
- Tera ae ti reiakinaki ibukin te onimaki ngkai e kaeweaki man te roro teuana nakon teuana?

Akea riki te bwai ae kakawaki n tibwaia ma temanna nakon te onimaki iroun te Uea Iesu Kristo. E uota te oota nakon kakaewenako n te maiu aei, te kukurei ibuakon te kanganga, ao te maiu are akea tokina n te aonaaba are e na roko.

A mwaiti ana anainano te aonaaba are e katikiira ma ara utu man te onimaki ae moan baan te kakawaki aei. Ana Boki Moomon e kaoira ao ara utu ni bauta te onimaki iroun te Uea Iesu Kristo, ao e tibwai reirei are e na buokiia ara utu n tokanikai.

I kakoaua ana Boki Moomon bwa e koaua ao ni koauana e bon nikiraki iroun te Burabeti Iotebwa Timiti iroun te anera Moronai iaan ana kairiri te Uea Iesu Kristo. Bon ibukin ara bong, ibukiia natira ao tibura. Ngkana ti kaukia ni katoa bong ma te onimaki, I berita bwa Tamnein te Uea e na mena iaora ao ara utu a na kakabwaiaki n aki toki. ■

TAAI AKE A RIKI NGKOA, KAMANENAAKIA NGKAI

I kona ni karekei reeke n taainako n ana Boki Moomon. I reiakinaki ni bwaai aika mwaiti man kamatebwaiakana, ao I namakinna bwa I bitaki ni kawai aika tamaraoa.

N taai aika tibwa nako I iangoia bwa tera ae N na karaopia ngkai a ikawai natiu aika onoman. I mimii bwa tera ae baireia Tamau are i Karawa bwa N na karaopia.

Inanon au kamatebwai ae katoatai ni booki aika tabu, I kaitibo ma teuana mai ibuakon karakinan te buaka n ana Boki Moomon. I rootaki n ana wewete Moronai n te mwakuri ni kamanomano, ibuakon bwaai tabeua, taian utu (taraa Aramwa 46:12). A baireia tenaan Nibwaite bwa ana kamanoia aia utu. Ngke I wareka te karaki arei, I baireia bwa N na aki ongeia bwa tera ae riki, I tangiria naba ni karekeia te kantaninga ae ti te arona inanon maiu, n tei ibukin au utu. Bon te taneiai ae onoti, man tangira.

I ataia bwa ana Boki Moomon e bon koreaki ibukin ara bong. I boni kakaitau ngkai I kona n nakon te boki aei ibukin te kaetieti inanon maiu, bon te kai te biti ae koaua (taraa 1 Nibwaai 8).

Eun Jung, Korea

Onimaki • Utu • Buokaki

Ngkana Tiaki Nanououa

Nana Boki Moomon ti wareka rongorongoia kairake n ataeinimwaane aika rangin ninikoria, tamaroa ake a bon rang korakora aki mamakia ibukin ninikoriaia, ao te korakora naba ma te maru-rung. "Eng, bon mwaane aika a kokoaua man taua ma nanoia, bwa a bon tia n reireinaki bwa a na kaawakin ana tua te Atua man nakonako ma te eti i matana" (Aramwa 53:21). Kairake n ataeinimwaane aika a kakaonimaki aikai a anga aia karinerine nakon tinaia—aia banna ni katotoo ao taan tia reirei.

Tinaia ana taanga ni buaka Ereman a maeka n taai ake tiaki aekakin ara tai. Baise a rinanona a boni kanganga ao ni kamamate, ao kairake a bane ni weteaki bwa a na kamanoa inaomataia n te maiu n rabwata ao n te maiu n tamnei. N te bong aei ti maeka n te aonaaba ike ti "aki kaunrbwata ma te rara ma te iriko, ma ti kaunrbwata ma tajan uea, ma ake a korakora ma taan tau taekan aonaaba aika taan taua aron te ro aei, ma taanga n tamnei aika buakaka ake iaani karawa" (I Ebeto 6:12).

Taai ni kakaewenako e kaioro nakoia kaaro aika korakora ao aia katotoo ake a reiakina te koaua bwa ana taanganibuaka Ereman ataia "Bwa ngkana aki nanououa, ao E na kamaiuia te Atua" (Aramwa 56:47). Te reirei ao kaotan katotoo iaon te koaua aei ngkai e kantaninga te taratara raoi. Ma e ngae n anne, ti riai n aki maaku. Ngkana ti ataia bwa antai ngaira ao antai te Atua ao tia tia ni karao berita ma Ngaia, ngaira—n aroia tinaia taanibuka—ti na karekea te anainano ae korakora ibukin te raoiroi.

E kuri n aekakia, ana taanganibuaka Ereman aika 2,060 n tatabemaniaa nako a anaaki nanoia mairouia tinaia. Ma tiina aika aki tii mwakuri n ti ngaiia. Ngaiia ma tabeman mwaane ao aine aika raoiroi, tiina aikai a tia ni kabaei aia onimaki ao aia katotoo n reiakina mwaakan berita aika tabu. Kairake n aomata n te bong aei a oota n te berita ae tabu are a tia ni karaoi aia karo bwa a na aki rin inanon te buaka. Ao e ngae ngke e taraa ni kanganga, Tamara are i Karawa ae tatangira e kauka te kawai ibukiia kaaro aikai ni kaawakin aia berita aika tabu—ao ni kamanoa inaomataia (taraa Aramwa 56:5–9). Ngaira n ae ti te arona ti riai ni karinei ara berita aika tabu bwa aonga naati ao kai-rake—oin natira ao naake n ara uoote, mwaanga,

Kamatebwiaia te karaki aio ao, n ae e angaraoi, maroroakinna ma aine ake ko kawaria. Kabonganai titiraki ni buokiko ni kakorakorai a am aine ao ni karaoa te Bootaki n Aine bwa iteran matum ae kakammwakuri.

Tera ae I Kona ni Karaoia?

1. N na kanga ni buokiia taian titita n noora ao ni mwakuri iaon mwaaka are a karekea n anainanoia te roro ae rikirake

2. Tera te kairiri ae N na kunea n ana Boki Moomon ni kaekai kakawenako ake i kaitarai n te bong aei?

kaain rarikira, ao rabwatan te kaawa—a na oota ao ni boutoka kawakinan berita aika tabu.

Ngkana ti karinei ara berita aika tabu, Tamara are i Karawa e kona ni katauraoa te kawai ibukira. Ti na maiuakina ara berita aika tabu ma te eti. Ti kona, n aron te katotoo, bwaina te tataro, kamatebwai ni booki aika tabu, ni karekean te rekomente nakon te tempora, ni kabonganaan kunnikai aika tamaroa, kawakinan te Taabati. Ngkana ti karaoia, natira a na ataia ao a na kona ni kangai, "Ti aki nanououa bwa ataa aio tinara" (Aramwa 56:48).

Aine ni Boong aika Kaitira ake a nooria bwa korakorai a roko man ana Mwakuri ni Kamaiu te Uea aki kabwarai nanoia n taai ni kanganga ao n taai ni bwarannano. Ngkai ngaira taani kaawakin berita aika tabu, ti boutoka kamatoaan, nabeakinan, ao kamanoiaia ataei ao kairake bwa n te bong teuana ti bae n taetae iaon te roro ae rikirake aei, "Bwa I bon tuai man noora te ninikoria ae moan te korakora, tiaki, bon ake aibuakoia ni kabane" (Aramwa 56:45). ■

Julie B. Beck, te Beretitenti ni Kabuta n Aia Bootaki Aine

Man Booki Aika A Tabu

Aramwa 53; 56–58

UANGAA TAANI BUAKA AIKA NINIKORIA

Korakora ♩ = 96–100

Taekana ioun Bonnie Hart Murray
Notina ioun Janice Kapp Perry

The musical score consists of four systems of music notation, each with two staves: treble and bass. The key signature is one flat, and the time signature is common time (4/4). The tempo is indicated as ♩ = 96–100.

System 1:

1. Ua - nga taa - ni bu - a - ka ai - ka ni - ni - ko - ri - a
 2. Mmwa - ne ai - ka wan - to - nga a - ki irou - ia ti - nai - a
 3. Taa - ri ai - kaa tau maa - ia ma - ta - ni - wi ae E - re - man
 4. Ua - nga taa - ni bu - a - ka ai - ka ni - ni - ko - ri - a,

System 2:

A kae - ka te we - we - te; An - tai ae na bu - a - ka?
 Bwaa nao - ni - ma - ki - na te Ue - aao ni ko - ko - au - a
 A boon - na - no a ni - ni - ko - ri - a nteo ni - ma - ki.
 A ko - ra - ko - ra iroun te Ue - a, a - ke - aae ma - te.

System 3:

No - ri - a, te Ue - a irou - ra! Ti to - ro Irou - na.
 Bwae na rao - ni - a te A - tu - a; ni ka - boo - ia.
 A - ki kan ti - ri - ti - ri maa kan i - nao - ma - ta,
 Ao bu - a - ka ma te ko - ra - ko - ra ae ra - ka

System 4:

A - ki maa - ka te ma - te a ni - ni - ko - ri - a.
 A - ka - ko - au - ai ti - nai - a; a o - ni - ma - ki.
 A - ka - ta - na te maeu, tei - nao - ma - ta ao teu - tu.
 Bwa e me - na te U - e - a i - ro - u - i - a.

© 2009 ioun Bonnie Hart Murray ao Janice Kapp Perry. A bane n tauaki mwiin taian kariaia ibukin katootongana. E kona ni kaobiaki ibukin kamanenaakina n te taromauri ke te mweenga ae aki karikirake. E riai n iriiri te kaetieti aio ni katoa te iteraniba are e kaobiaki.

Aramwa 53; 56–57

Reirei ibukin Ara Bong

Te Uea E Tabeakiniiira

"I kauringaki n ana taeka te Uea are e reke n ana boki Ita n ana Boki Moomon. E taku te Uea, 'N na katauraoi ngkami ni kaaitarai bwaai aikai; bwa kam aki kona n rinanon te marawa ae korakora aio ma ti ngkana I katauraoi ngkami ni kaaitarai naon taari, ma te ang ake a waaki nako, ao te ieka are e na roko.'

[Ita 2:25]. Tariu ao mwaneu, E a tia ni katauraoira. Ngkana ti kakauongo nakon Ana taeka ao ni maiuakin tuua, ti na maiu n tain mwakuri aika bubuaka ao te bure—te tai are e kona ni kabotauaki ma naao ao te ang ma te ieka are e kona ni kamaunankoaia. E tabeakiniiira. E tangiriira ao e na kakabwaiaira ngkai ti karaoa ae eti."

Beretitenti Thomas S. Monson, "Taeka ni Kainiin," *Riaona*, Nobembwa 2009, 109.

Iesu Bon te Kristo

"Ana Boki Moomon bon te kabanea ni mwaaka ni kaka- aua ae koreaki are ti karekea bwa Iesu bon te Kristo. Tera te bwai are e taekinna Nibwaai ae aan karekean te Tamnei ae Raoiroi? Onimaki inanon te Uea Iesu Kristo. Tao warekan ana Boki Moomon ngkai ao imwina e na kakoaua te onimaki inanon te Uea Iesu Kristo? Ko bon aki

kona n ataia ngkana ko wareka Nibwaai ma te karaurau. E taekina aio 'te bwai- ntittuaraoi . . . nakoia ake a teimatoa n ukoukoria.' Teimatoa e bon kananona raoi n tainako. Ao e kananona raoi iangoana ao tataroakinana. Ao n te tataro e na kaira raoi te ingaingannano ni bubuti ni kan ata te koaua. Bwaai nako iaana e na bon aki teimatoa. Ao bwaai aika kee e na bon aki tau ibukim ao ibuki."

Beretitenti Henry B. Eyring, te Moan Kauntira in te Moan Beretitentii, "Going Home," in *Brigham Young University 1986–87 Devotional and Fireside Speeches* (1987), 77–78.

Tataekinan te Euangkerio

Boton nako te rongorongo n te euangkerio a reke ni koroboki aika a tabu ma angiina a anganiira ae mataata raoi n ana Boki Moomon ao ni kaotioti nakon te Burabeti Iotebwā Timiti. Ikai Iesu e kamataata raoi n taekinna bwa Ana reirei, ao Ana euangkerio, are a riai ni maiuakinna natin te Atua te maiu ae akea tokina (taraa D&C 14:7).

Beretitenti Dieter F. Uchtdorf, Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitentii, "Have We Not Reason to Rejoice?" *Riaona*, Nobembwa 2007, 19.

Ti reiakinna mairouia burabeti n taai akekei bwa ana Boki Moomon iai inanona bwaai aika “mataata mani kakaawaki” aika a mwaiti ake a kawakinaki bwa kairakira inanon ara bong (taraa 1 Nibwaai 13:40; 19:3). Koaua aikai a katauraoi kabwarabwara ao a karikirakea te oota ni bwaninin ana euangkerio Iesu Kristo ao ni buokiia ataein te reirei n ana Boki Moomon ni mwanangaia inanon kakaewenako n te maiu ma te onimaki ao te korakora. Inanon taeka aika imwiina, burabeti n taai aikai ao abotoro a kokoauai reirei aika moan te kakaawaki aikai.

Bwabetitoiai Ataei Aika a Uarereke

“[Tabeman a kakaaua] bwa ataei aika a uarereke a karikaki inanon te bure ao man rinnanon te mamate inanon te babakanikawai. Te reirei anne e kairua!

“Bwa I a tia ni karekea te koaua, bwa iai te kakauntaeka ibuakomi ibukin bwabetitoakiia ami ataei aika a uarereke’ (Moronai 8:5).

“E arana aia kauntaeka bwa te ‘kairua ae kamwaraa’ ao e koreia: . . .

“Kakauongo nakon ana taeka Kristo, ami Tia Kabooi Maiumi, ami Uea ao Atuami. Noria, I roko nakon te aonaaba tiaki bwa N na weteia aika a raoiroi ma N

na weteia taan bure nakon te rairannano; naake aki aoraki aki kainnanoa te taokita, ma a kainannoia naake a aoraki; ngaia are, ataei aika a uarereke a bon aki aoraki, bwa a bon aki kona ni karaoa te bure; ngaia are e anaaki te rekenikai mairoun Atam irou, ao akea korakorana iaoia; . . .

“Ao aio aron kaotan ana taeka te Atua nakoiu iroun te Tamnei are e Raoiroi; ngaia are, natiu te mwaane ae moan te tangiraki, I ataia bwa bon te bwainingare ae matoatoa imatan te Atua, bwa ko na bwabetitoia ataei aika a uarereke’ (Moronai 8:7–9). . . .

“Wareki ni kabane ana reta. Bon te reirei ae koaua.”

Beretitenti Boyd K. Packer, Beretitenti n te Kooram n Abotoro ake Tengaun ma Uoman, “Little Children,” Ensign, Nobembwa 1986, 17.

Taian Kauring man Ana Boki Moomon

“Ibuakon reirei ake ti reiakin man ana Boki Moomon bon rikin ao mwiin te buaka ao iaan aana aika a riai.

E karakin bwaai aika a bubuaka ao kaka-maakun rengarengan aika a raba, ake a ikoikotaki ni karekea te mwaaka ao n tauta-ekaniia aomata. E taekina koauan Taatan ao e anga kanikina tabeua ni kawai ake e kabonganai. E reireiniia ni kabonganana raoi te kaubwai. E tuangiira ae mataata mani kakaawaki ni koauan te euangkerio ao koauan Iesu Kristo mai karawa ao Ana angakarea n te

mwakuri ni kamaiu ibukia aomata ni kabane. E kauringiira bobotakakiia ana auti Iteraera n te kabanea ni bong. E tuangiira kakaawakin ao reirei n te mwakuri ni mitinare. E kauringiira te kamoamoa, kairiribai, kabwabwakan tain karaoan bwaai, kakamakun katei aika bure, kewekewe, ao te bure.

“Ngkai e bon nakoira bwa ti na kamatebwaiia Ana Boki Moomon ao n reiakin ana koaua ao ni karaoi inanon maiura.”

Unimwaane L. Tom Perry man te Kooram n Abotoro ake Tengaun ma Uoman, “Blessings Resulting from Reading the Book of Mormon,” Riaona, Nobembwa 2005, 8.

UAKAI A RIKI N TI TEKAINA

Man ngke l bungiaki e a kaman reke au Baibara, e ngae n anne ni karokoa e reke irou katooton ana Boki Moomon, aki rangi n tataneiai ma reirei ni kabane n te euangkerio. I kunea bwa bwaniniin ana euangkerio lesu Kristo e ti reke man ataakin te kauai ni “kai” aei (tarraa Etekiera 37:15–17). Ngke a uaia n roko irou ni kauai, a karekea te bitaki inanon maiu—rakan riki otau bwa ngai ao arou ni kona n riki bwa mwakoron ana utu te Atua ae akea tokina. Ikotakin taetae ni burabeti aikai—“aonga n riki bwa ti teuana inanon baim” (kibu 17)—e kona n riki ibukina bwa mitinare aika a kakanonimaki aika uoman a tabeaianga ao a anganai katooton te kauai ni kai.

Mai imwaina, I rianna irarikin te taura te nenea; ngkai n taabo nako ao ni marena e kataneaki raoi ni bwaniniin kakabwaiia man te euangkerio. I namakinna bwa I a tia n anganaki kaboouan te riiti iaon maiu.

Ary Sala, British Columbia, Canada

TE UTU BON AKEA TOKINA

Tia ni wareka Ana Boki Moomon imwiin bwabetitoakiu i n 1995. Ma tiaki ni karokoa I mareaki bwa warekan tae-kan rongorongan ana mwananga natin Riaai te mwaane n nako ao n oki mai lerutarem e riki n nano irou ni kaineti ma oin au utu.

Taraana bwa te Uea e tangira Riaai bwa e na karekea te

utu ae ake a tokina. E moan tuanga Riaai bwa e na kati-kui bwaai ni kabane ao ni kamaiuia *aika ngkai* ana utu ni kairiiria nakon te aba ni berita. Ngke a tiku inanon te rereua, te Uea e tuanga Riaai bwa e na kanakoa natina te mwaane ni karekei rekooti *ngkaoa ibukii* ana utu. Imwiin anne, E kanakoa bwa a na anaa Itimaera ma natina aine. Aio bon te katauraoi ibukin *n taai aika a na roko ibukin* aia utu.

*Kakoaua n Ana
Boki Moomon
mairouia mem-
bwa tabeman n te
Kooram n Abotoro
ake Tengaun ma
Uoman e kona n
nooraki n te ro-
ngorongo aei iaon
iteraniba aika 10,
28, 32, 38, ao 80.*

**Bwaai ni Kabane
A na Manga Bane
ni Kaokaki**

“Koauan ao ataa kin te mangauti ni kabuta te aonaaba e bon mataata kabwara-bwaraakina n ana Boki Moomon. E reirei te burabeti are Amureka:

“Maten Kristo e na kabwara ana kabaebae te mate n rabwata, bwa ni kabane aomata a na kateirakeaki man te mate n rabwata.

“Te tamnei ao te rabwata a na manga ikotaki riki n aroia ae kororaoi; baai ma wae ma toman te rabwata ana manga kaokaki nakon teia ni koaua, n aron ae iroura n te tai aei; ao ti na uotaki bwa ti na tei i matan te Atua, n

ataa naba ae ti ataa ngkai; . . .

“Ao ngkanne, kaokakin bwaai nako e na reke nakoira ni kabane, nakoia ake a kara ao ake a uare-reke, ake a kabaeaki ao ake a inaomata, nakon te mwaane ao te aine, nakoia ake a buakaka ao ake a raoiroi; ao a na ake a naba iran atuuia ae e na bua; ao bwaai ni kabane a na manga kaokaki nako aroia ae kororaoi” (Aramwa 11:42–44).

“Aramwa e reirei naba bwa n te mangauti ‘bwaai ni kabane a na manga bane ni kaokaki nakon aroia ae kororaoi’ (Aramwa 40:23). . . .

“Ai kamwengaroirira ataa kin bwaai ni kabane aika a tia ni kabuakakaaki n te maiu . . . a na manga bane ni kao-kaki nakon aroia ae kororaoi.”

*Unimwane Dallin H. Oaks
man te Kooram n Abotoro
ake Tengaun ma Uoman,
“Te Mangauti,” Riaona,
Turai 2000, 17.*

**Kakamaakun
Bootaki ni Karaba**

“Ana Boki Moomon e reirei bwa bootaki ni karaba aika buakaka a kabaeaki ni mwakuri aika bure ake a kaotinakoi kakaewenako aika kanganga, tiaki ti nakon temanna ao utu ma ni kabanea te botannomata. Ibuakoia bootaki ni karaba aika buakaka bon taian kaeng, koraki ake a kabonakoi turaki, ao utu ake a barongaaki ni karoan mwakuri n iowawa. Bootaki ni karaba ni boong aikai a mwakuri ai

aroia raoi ana taan ira Kateanton n tain ana Boki Moomon. . . . Ibuakon aia mwakuri bon te ‘tiriaomata, a karaoi mwakuri n iowawa n anaibwai, a na iraa, mani karaoi aro ni kabekau ma aekan nako mwakuri aika a bubuaka, aika a kaitarai tuan abaia ma ana tua Atuaia’ [Ereman 6:23].

“Ngkana ti aki taratara raoi, bootaki ni karabwa aika buakaka ni boong aikai a kona ni karekei te korakora ni karekei kariirii aika a tawe ae bwanin raoi n aron are a karaoia n ana tai Ana Boki Moomon.”

*Unimwane M. Russell
Ballard Man te Kooram
n Abotoro ake Tengaun
ma Uoman, “Standing for
Truth and Right,” Ensign,
Nobembwa 1997, 38.*

Karekean te reitaki imarenan ae ngkai, ngkoa ao n taai aika a na roko n ara utu ae akea tokina bon te mwakuri ae moan te kakaawaki are I kainnanoia ni kaubwai — n ai aron are e karaoia Riaai. Tao bwaa ika a rinanona aikai e buoka Riaai ni katauraoia ibukin te mii n te kai ni kamaiu ao n ataakin ana tangira te Atua e riai n ribanaaki inanon te utu ae akea tokina.

Salote Malani Maiwiriwiri, Hawaii, USA

Katokan Kangaanga n te Maiu

"Inanon Ana Boki Moomon ao bon iai rongorongo ake a koreaki ikekei mai karawa ni kaota aron kaetakin katei aika bure ao aron karekean te maiu ae bwanin. E reireiniira bwa ti na kanga ni katoka te kangaanga ao kakaewenako ake ti kaaitarai ni boong aikai. . . [Te Uea] e a tia ni katauraoa te kawai ni kaeta te maiu ae korakora kairuana, ma te kawai aei e aki bongana ngkana e tiku n rokanaki inanon te boki ae in."

Unimwane Richard G. Scott
Man te Kooram n Abotoro
ake Tengaun ma Uoman,
"True Friends That Lift,"
Ensign, Nobembwa 1988, 76.

Te Kauring n Ara Berita Aika a Tabu

"Ti kauringaki man ana Boki Moomon bwa ara bwabebito bon te berita ae e tabu n 'riki bwa taan kakoaua ibukin te Atua [ao n Abanueana] n taainako ao ni bwaa nako, n taabo nako ake kam nako iai, ni karokoa matemi, bwa kam aonga ni kabooaki iroun te Atua, ao rin ibuakoia ake a na ira te moan mangauti, bwa e aonga n reke iroumi te maiu are akea tokina' (Motiaeaa 18:9; katuruturuana e ikotaki)."

Unimwane Robert D. Hales Man te Kooram n Abotoro ake Tengaun ma Uoman, "Berita aika tabu n te Bwabetito: N Rin n te Abanuea ao Man te Abanuea," *Riaona*, Tianuare 2001, 7.

Kakabwaia n Te Ongotaeka

"Inanon taabo aika mwaiti n ana Boki Moomon, aomata a anganaki te berita bwa a na rikirake kaubwaia n te aba ngkana a kawakin tua[taraa 1 Nibwaai 2:20; 2 Nibwaai 4:4]. Te berita aei n taainako e kairiiraki ma te kauring are ngkana aki kawakin ana tua te Atua, a na bon kamaunaaki mai Imatana [taraa Aramwa 36:30]." ■

Unimwaane Quentin L. Cook Man te Kooram n Abotoro ake Tengaun ma Uoman, "Te Kantaninga bwa Ko Ataia, Kangaangan Ara Tai," *Riaona*, Nobembwa 2008, 104.

WAAKI RAKE MA TE OTA

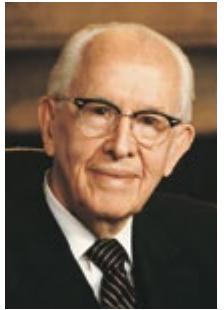
Ni Mwakoro 2 n ana boki Ita ti warekia bwa tarin lareta e rarama ibukina ngkai e nang akea te ota n aia booti. Ngke e butiia te Uea ibukin aei, te Uea e kaeka ma te titiraki: "Ngaia are teraa ae ko tangiria bwa N na katauraoia bwa e aonga n reke ootami?" (kibu 25).

I a tia n rangi n iango mwaaka n aron tarin lareta ni kaeka nakon ana titiraki te Uea. Te Moan e tamara-ke a maunga, ike e "kabuei ma ni karaoi man te bwaa atibu aika a uarereke aika tebwi ma onoua" (Ita 3:1). E uotii atibu nako taubukin te maunga, ike e tataro iai. E karinanoa moa imatan te Uea. E bubuti ibukin te nanoanga, ao e karinea mwaakan te Uea are e na kaeka ana tataro. Imwiina e kaota ana onimaki man taekinan, "Ti ataia bwa ko kona ni kaota mwaakam ae korakora" (Ita 3:5). Tarin lareta e butiia te Uea bwa e na riangi atibu bwa e aonga ni kaotaa te kaibuke.

Te rongorongo aei e a tia ni bita arou n tataro. Mai imwaina, I aki toki ni bubuti, "Tamau, tera ae ko tangirai bwa N na karaoia?" Ni koauana n aaro aika bat e kainnanoia bwa N na karinii iango tabeua, kabwaranakoi bwaai ake I kona ni karekei, ni kareke aubabaire, imwiina I nakon Tamau ao ni butiia ngkana e raoiroi au babaire—imwiina au tataro ibukin kamiimii ake I aki kona ni karaoi ibon irou.

Elena Gómez de Santurión, Uruguay

Iroun Beretitenti
Ezra Taft Benson
(1899–1994)

ANA BOKI MOOMON Kiingin Ara Ekaretia

Ezra Taft Benson e riki bwa te 13 ni Beretitenti n te Ekaretia n Nobembwa 10, 1985. E ururingaki teuiae i bukin ana koaua ae matoatoa ni mwaakan Ana Boki Moomon ao ana kabwarabwara iaon kakawakin kamatebwaiān booki aika a tabu, mwakuri ni mitinare, ao reiakinan te euangkerio. Te ririki aei e mwaakena ana ka 25n ririki n Okitobwa aei 1986 ngke e taetae n te maungatabu ni kabuta.

Tariu ao mwaneu aika kam tangiraki, n te bong aei I tangiria n taetae iaon teuana te bwaintangira ae moan te kakaawaki are e anganaki te aonaaba n taai aikai. Te bwaintangira ae I iangoia e rangi ni kakaawaki riki nakon bwaai ake a kuneaki ake a tia n otinako man taabo ni karaobwai ao bitakin rabakau aika a boou. Aio bon te bwaintangira ae rianako kakawakina na-koia aomata nakon bwaai riki aika kamiimi man raka ake ti a tia n noori ni bwaainaoraki aika ngkai. E rangi ni kakaawaki nakoia aomata nakon karekean te kiba ke te mwananga i tinanikun te aonaaba. I taetae iaon te bwaintangira ae Ana Boki Moomon, are a anganaki aomata 156 te ririki n nako.

Te bwaintangira aei e katauraoaki man bain te Uea n te maan ae raka iaon tengā n ririki, ao imwiina e manga karabaaki Irouna bwa e aonga ni kawakinaki n arona ae itiaki ibukiia ara roro. Tao bon akea are e na kokoaua riki n arona ae itiaki kakaawakin te boki ae boou ae tabu aei nakon are Bon Ngaia te Uea are e a tia n taetae ibukina.

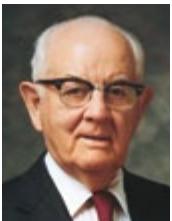
Bon mai wiina ao e a tia ni kaota ana koaua (1) bwa e bon koaua (tarāa D&C 17:6), (2) bwa kanoana a koaua ao

Ana taeka (tarāa D&C 19:26), (3) bwa e rairaki man te mwaaka mai i karawa (D&C 20:8), (4) bwa kanoana bon bwaninin ana euangkerio Iesu Kristo (D&C 20:9; 42:12), (5) bwa e nako man te ungannano ao e kamatoaki man aia reirei anera (tarāa D&C 20:10), (6) bwa e anga kokoaua bwa koroboki aika a tabu a bon koaua (tarāa D&C 20:11), ao (7) naake a karekea inanon te onimaki a na karekea te maiu ae akea tokina (tarāa D&C 20:14).

Te kauoua ni koaua are korakora ni kakaawakin ana Boki Moomon bon ataakina bwa e katikua ia te Uea n rokona n tain kabwaranakoan Kaokanbwai. Te bwai teuana are e roko imwaina bon te Moan Kaotioti. N te kaotioti ae kamiimi anne, te Burabeti Iotebwa Timiti e reiakin bwaai aika a koaua mai iroun te Atua bwa te Atua iai te mwakuri ae e katauraoi nakoina bwa e na karaoi. Kaotin ana boki Moomon bon te bwai ae e na iraki imwiina.

Iangoia n te bwai are e kabwarabwaraa. Rokon ana Boki Moomon e roko imwain kaokanbwai n te nako-anibonga. E boretiaki tabeua te bong imwain katean te Ekaretia. Aika a Itiaki a anganaki ana Boki Moomon bwa

E KAKOAU TE BURABETI

"[Ana Boki Moomon] bon ana taeka te Atua. Bon te kauoua ni kakoaua ae mwaaka ni kakoauan Kristo. Ao, ni koauana, ni kabane taan kakoaua ake a tangira te Tia Kabooira e na butimwaii kakoaua riki tabeua ni koauana mai karawa.

"Te boki ae kau-niganano aei e bon aki kona n uruanaki irouwia taan raitaeka aika akea kariaiakaia ke taan rabakau n te aro aika tabeitera ma e roko nakon te aonaaba ni boou ao man roko ni kaineti mairouia taan koro rongorongo ao taan kuarereke. Tiaki te boki ae kataaki—bon taan warekia."

Beretitenti Spencer W. Kimball (1895–1985), *The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball (1982), 133.

a na warekia imwain ae a anganaki taian kaotioti kaotaakin raoi reirei aika kakannato n aron mimitongin abanuea ake teniuia, te mare ae akea tokina, ke te mwakuri ibukia maate. E roko imwain kooram n te nakoanibonga ao katean te Ekaretia. Tiaki aei e tuangiira te bwai teuana ibukin aron te Uea ni kaotai mwakuri aika a tabu?

N te tai are ti ata iai aron ana namakin te Uea ibukin te boki aei, e na bon aki kau-kubanako nakoira bwa E anganiira naba te kauring aika barongaaki n aron karekeana. Imwiin kaotakina bwa naake a karekeana ana Boki Moomon ma te onimaki, mwakuri ma te kokoaua, a na karekeea te baunieua ni mimitong ae akea tokina (taraa D&C 20:14), te Uea e taorimwiia ma te kauring aei: Ma naake a kamatoai nanoia n aki kakoaua, ao n totokoia, a na bon bukinaki ibon irouwia. (taraa D&C 20:15).

Inanon 1829, te Uea e kauringija aika Itiaki bwa a na aki kamamaarai bwaai aika a tabu (taraa D&C 6:12). Te koaua bwa ana Boki Moomon bon te bwai ae tabu, ao a bon mwaiti aika a tia n ringa, ke n taekana teuana, aki rangi ni mwannanoia, ni karaoia bwa kaanga te bwai ae e aki rangi ni boongana.

Inanon 1832, ngke tabeman mitinare n taai akekei a oki man aia marae ni mwakuri, te Uea e kauringija ibukin aki mwannanoan raoi ana Boki Moomon. N tokin te anua anne, e taekinna, aia iango a bon karooaki. Aki tii tia n aki mwaananoa raoi te boki ae tabu aei ma a kabua naba te oota ibukia, e a tia naba n uota te Ekaretia ae bwanin iaan te kabuakakaaki, n aroia naba natin Tion. Ao imwiina e taku te Uea bwa a na tiku iaan te kabuakakaaki aei ni karokoa a rairii nanoia ao n uringa te berita ae tabu ae boou, ae bon ana Boki Moomon. (taraa D&C 84:54–57).

E a tia te koaua are ti a tia ni karekeana ana Boki Moomon iroura n te maan ae riaon te ti-enture ao te itera ni karaoia bwa e na taraa ni uarereke kakawakina nakoira ni boong aikai.

Ti uringa te berita ae tabu ae boou, ao bon ana Boki Moomon? Inanon te Baibara ti ka-rekeea te O-Tetemanti ao te Nu-Tetemanti. Te taeka ae *tetemanti* bon te Taetae n Imatang ae anaaki man te taetae n Erene are e kona naba n rairaki bwa te *berita ae tabu*. Ngaia anne te bwai ae e kananona ngke E arana ana Boki Moomon te "berita ae tabu"? Ni koauana bon te tetemanti teuana ke te kakoaua iroun Iesu. Bon aio teuana bukina ngkai tia tibwa karina te taeka "Kakoauan Taean Iesu Kristo" n atuun ana Boki Moomon.

Ngkana aika a Itiaki n taai akekei a bo-aaki ibukin aki mwannanoan raoi Ana Boki Moomon, ngaira tiaki mena iaan te kabuakakaaki ngkana ti karaoa ae aekan aei? Te Uea bon Ngaia ae kaota ana koaua bwa e bon kakaawaki n akea tokina. E kona mwai-tira ae karako ni uota te Ekaretia ae bwanin nakon te kabuakakaaki ibukin kamamaaraan bwaai aika a tabu? Tera ae ti na taekinna n te Motikitaeka ngkana ti tei I Matana ao ni kaitibo ma Ana tarataria ni kabwaati ngkana ti mena ibuakoia ake a kabwarabwaraaki bwa a mwaninga te berita ae tabu ae boou?

Iai teniuia bukina aika a rangi ni kakaawaki ibukina bwa Aika a Itiaki ni Boong Aika Kaitira a riai ni karaoa te kamatebwai n ana Boki Moomon inanon maiuia n taainako.

Te *moan* bwa ana Boki Moomon bon ngaia kiingin ara ekaretia. Aio bon ana taeka te Burabeti Iotebwa Timiti. E kakoaua bwa "ana Boki Moomon bon te boki ae bon eti ni kabotauaki ma booki nako iaon te aba, ao kiingin ara ekaretia."¹ Te atibu ae te kiing bon te atibu i nuukan te aake. E taui ni kabane atibu ake tabeua n aia tabo, ao ngkana e kanakoaki, te aake e bwaka.

Iai teniuia te kawai are e riki iai ana Boki Moomon bwa ngaia kiingin ara ekaretia. Bon kiingin ara kakoaua iroun Kristo. Bon kiingin ara reirei. Bon kiingin te kakoaua.

Ana Boki Moomon bon kiingin ara kakoaua iroun Iesu Kristo, are bon Ngaia atibun te

maninganina ni bwaai nako ake ti karaoi. E kaoti kakoaua ni Koauana ma te mwaaka ao te itiaki. Tiaki n aron te Baibara are e rinanon rooro irouia taan karaoa katotoongana, taan rairia, ao aro aika mangaongao aika a boutokai aaro ao a kumekume ma koroboki, ana boki Moomon e roko mairoun te tia koroboki nakon te tia wareware n te mwaneka ae ti teuana n te raitaeka. Ai ngaia are, ana koaua iroun te Mwatita e itiaki, aki renganaki, ao e kaonaki n te mwaaka. Ma e karaoa riki ae mwaiti. Mwaitia Kiritian n te aonaaba n taai aikai a aki butimwaea mimitongin te Tia Kamaiu. A titiraki Bungiakina ae kamiumi, Maiuna ae kororaoi, ao Koauan Mangautina ae mimitong. Ana Boki Moomon e mataata ana reirei ao e aki burebureaki aron koauan ni kabane koaua akanne. E koaua, te boki ae kairaki mai karawa bon kiingin kaotan te koaua nakon te aonaaba bwa Iesu Bon Kristo.²

Ana Boki Moomon bon kiingin naba te reirei n te Mangauti. N are e taekinaki mai imwaina, te Uea ae bon Ngaia e taekinna bwa ana Boki Moomon e kaonaki ni “bwaninin ana euangkerio Iesu Kristo” (taraa D&C 20:9). Anne tiaki nanona bwa iai inanona reirei ni

*Inanon ana Boki
Moomon ti na
kunea bwaninin
reirei akanne are
e kainanoaki ibu-
kin kamaiuara.
Ao a reirei n ae
mataata man bee-
bete n te aro are
ataei naba a kona
n reiakin kawai n
te kamaiuaki ao te
karietataaki.*

kabane, reirei ni kabane ake a tia ni kaotaki. Ma, e nanonna bwa n ana Boki Moomon ti na kunei bwaninin reirei akanne ake a kainanoaki ibukin kamaiuara. Ao a reiakinaki n te aro ae mataata ao ni beebeete bwa aonga ataei naba n reiakin kawai n te kamaiuaki ao te karietaaki. Ana Boki Moomon e anga ae mwaiti are e karababai ootara n reirein te kamaiuaki. N akean te boki, mwaitin are e reiakinaki ni booki aika tabu ake tabeua e na bon aki kaan ni mataata ao ni kakaawaki.

Kabaneana, ana Boki Moomon bon kiingin te kakoaua. N aron are e bwaka te aake ngkana e kamwaingaki te kiing ai aron te Ekaretia ni kabane e tei ke e bwaka ni koauanraoi ana Boki Moomon. Ana kairirbai te Ekaretia e mataata raoi n ataakin aei. Aio bukina ngkai a karakai korakoraia ni kataia ni kamauna ana Boki Moomon, bwa ngkana e kona ni kamaunaaki, te Burabeti Iotebwa Timiti e na irianako. Ai aron naba ara bwaibwai ni kiingin te nakoanibonga, ao kaotioti, ao te Ekaretia are e kaokaki. Ma n ai aron aei, ngkana Ana Boki Moomon e koaua—ao mirion a tia ni kakoaua bwa a tia ni karekea te kakoaua iroun te Tamnei bwa e bon koaua—ngkanne temanna e riai ni butimwaea Kaokanbwaii ao bwaai ni kabane ake airi ma ngaia.

Eng, tariu ao mwaneu aika kam tangiraki, ana Boki Moomon bon kiingin ara ekaretia —kiingin ara kakoaua, kiingin ara reirei, ao kiingin kakoauan ara Uea ao ara Tia Kamaiu.

Bukina te *kauoua* ae ti riai ni kakorakora ni kabotoa kamatebwaian ana Boki Moomon bwa e koreaki ibukin ara bong. Nibwaite e aki reke irouia te boki; ai aroia naba Remwanaite n taai ake ngkao. E bon kananonaaki ibukira. Moomon e koreia imwain maunananon te botannaomata are Nibwaite. Iaan ana kairiiri te Atua, are e noori bwaai ni kabane mai i moana, e kauarerekei rekooti n tienture, n rinei karaki, marooro, ao bwaai ake a rangi n ibuobuoki riki nakoira.

Ni katoaia taan koroboki ake a boto n ana

E KAKOAU TE BURABETI

"Ana Boki Moomon bon te rekooti ae tabu are kanoana rongo-rongo ake e aki kona n nooraki ni booki tabeua. Te Uea e a tia n tua bwa e na ti-bwaaki nakoia natina ni kabane te koaua n te Euangkerio ae akea tokina are e a tia ni kaotaki ni katauraoia ibukin te tabo n te abanauea are Tiretio. . . .

"E kaona nanou te kukurei n ataia bwa ni kabane aomata ake a na wareka [ana Boki Moomon] n tataroakinnna, aomata nako ake iai nanoia ae korakora n ataia ngkana mai-roun te Atua ke tiaki a karekeia te berita, tiaki mairoun lotebwa Timiti ke te aomata ae maiu, ma ana berita Tamara are i Karawa bwa a na ataia ma te koaua bwa mairoun te Atua."

Beretitenti George Albert Smith (1870–1951), in Conference Report, Eberi 1936, 13–14, 15.

Boki Moomon a kakoaua bwa e koroboki ibukiia rooro aika a na roko. E taku Nibwaai "Te Uea ae te Atua e berita nakoiu bwa bwaai ake I a tia ni koroi, ao n anganaki kanoau, man te roro teuana nakon te roro teuana." (2 Nibwaai 25:21). Tarina are Iakobwa, are e onea mwiina, e koroi taeka n aekan aikai: "Bwa [Nibwaai] e taekinna bwa rongo-rongoia ana botanaomata iaon ana bwaatua ake tabeua, ao N na kaawakin bwaatua aikai ao n anganii kanoau, man te roro teuana nakon te roro teuana." (Iakobwa 1:3). Enoti ao Ioram a uaia ni kaotia bwa a koreia naba tiaki ibukin aia aomata ma ibukiia te roro ae e na roko (taraa Enoti 1:15–16; Ioram 1:2).

Bon Moomon ae taku, "Nooria I tangiria n taetae nakoia nikiraia kaain te bata are Iteraera" (Moomon 7:1). Ao Moronai, te kabanea n tia koroboki ae kairaki, e bon nooria n ara bong ao n te tai. "Nooria" e taku, "e a tia te uea ni kaoti nakoiu bwaai aika a korakora ma ni kamiimi ni kaineti ma te bwai ae e na roko n te tai ae e aki rangi ni maan, n te bong are e na roko iai bwaai aikai ibuakomi.

"Nooria, I taetae nakoimi n aron ae aongkoia iai ngkami, ma bon akea ngkami. Ma nooria, Iesu Kristo e a tia ni kaoti ngkami nakoiu, ao I atai ami mwakuri" (Moomon 8:34–35).

Ngkana a noora ara bong ao n rinei bwaai akanne ake a na rang bongana nakoira, bon tiaki arora ni kamatebwaiia ana Boki Moomon? Ti riai n tainako n titirakiira iroura, "Bukin tera te Uea e kaunga nanon Moomon (ke Moronai ke Aramwa) ni kari-nii akanne n ana rekooti? Tera te reirei are I kona n reiakinna man anne ni buokai ni maiu n te bong aei n rorou aei?"

Ao iai te katooto imwiin te katooto n aron kaekaan te titiraki anne. Te katooto, n ana Boki Moomon ti kunei baeten ibukin katauraoi ibukin te Kauaoki. Mwaitin mwa-koron te boki e boboto iaon tabeua bwi n ririki imwain rokon Kristo i America. Man

kamatebwaiana ni karaurau n te tai anne, ti kona n ata bukin kamaunaakia tabeman n te motikitaeka ae korakora are e waaki imwain Rokona ao are e uotia tabeman ni kona n tei n te tembora n te Aba ni Mari ao ni karinii baia inanon ikoakin baina ma waena.

Man ana Boki Moomon ti reiakin aroia ana reirei Kristo ni maeka n tain te buaka. Man ana Boki Moomon ti noori buakakan bootaki ni karaba ake a kabwarabwaraaki n te koroboki ao ni kakamaaku. Inanon ana Boki Moomon ti kunei reirei ni kaitaraan te bwainikiriinaki ao kitanan te koaua. Ti reiakin a e mwaiti n aron aia mwakuri mitinare. Ao a mwaiti riki man taabo nako, ti noori n ana Boki Moomon kakamaakun tangiran te kaubwai ao kabwakaan nanora n tangiran bwain te aonaaba. Iai ae e kona n nanououa bwa te boki aei e kananova-akki ibukira ao inanona ti kunea te mwaaka ae korakora, te karaunano ae korakora, ao te kamanoaki ae korakora?

Te *kateniua* bukina ngkai Ana Boki Moomon e bon rangi ni kakaawaki irouwia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ake bon taeka naba ake e anga te Burabeti Iotebwa Timiti are koreaki mai imwaina. E taku Iotebwa Timiti n taekan te boki ae kakaawaki arei, "I tuangii taari bwa Ana Boki Moomon bon te boki ae te kabanea n eti mai buakon booki nako iaon te aonaaba, ao boni ngaia kiingin ara ekaretia, ao e na kaania riki te Atua te aomata ngkana e iri nanon reirei ake a taekinaki inanona, nakon taian boki riki tabeua." Aio te kateniua bukin kamatebwaiian te boki. E buokiira ni kaniira riki nakon te Atua. Ana akea riki te bwai teuana ae nano inanora are e kan kaniaki riki nakon te Atua, n riki n ai arona n nakonakora ni katoabong, n namakina Rokona irarikina ae teimatoa? Ngkana ngaia, ngkanne ana Boki Moomon e na buokiira ni karaoa ae mwaiti riki nakon booki tabeua.

Tiaki tii bukina bwa ana Boki Moomon e reireiniira te koaua, e ngae ngke e bon karaoa anne. Ana Boki Moomon aki tii kakoaua

iroun Kristo, e ngae ngke e bon kakoaua, naba. Ma iai riki bwaai tabeua. Iai te mwaaka n te boki are e na waaki n raanga inanon maiura man te tai are ti waaki n taua ma nanora ni kamatebwia te boki. Ko na kunea te mwaaka ae korakora n totokoa te kariiri. Ko na kunea te mwaaka ae e korakora n totokoa te mwamwanaaki. Ko na kunea te mwaaka n tiku iaon te kawai ae irariki man eti. Koroboki aika a tabu a aranaki bwa “taekan te maiu” (taraa D&C 84:85), ao akea n taabo nako ae koaua riki nakon koauan ana Boki Moomon. Ngkana ko waaki ni kan amwarake mani kani mooi n taeka akanne, ko na kunea te maiu ae korakora ao ae rangi ni mwaiti.

Tarira ae tangiraki, Beretitenti Marion G. Romney . . . e kakoaua te kakabwaia ake a kona n roko inanon maiua naake a warekia man kamatebwia ana Boki Moomon. E taku.

“I namakina koauana bwa ngkana, ni mwengara, kaaro a wareware man ana Boki Moomon ao n tataroakinna ni katoatai, ngaiia ni kauoman ao natiaa, te tamnei n te boki ae e kakannato anne e na roko ni kaonii mwengara ao ti na bane ni mena inanona. Tamnein te karinerine e na rikirake; karinerine

*E kona temanna
ni kakeweabwa
te boki aei e kana-
nonaaki ibukira
bwa inanona ti na
kunea te maaka
ae korakora, te
karaunnano
ae korakora, ao
te katanaki ae
korakora?*

imarenara ao te mwamwannano imarenara e na rikirake. Tamnein te kakauntaeka e na nako. Kaaro a na reirei ma natiaa n te tangira ae korakora ao te ataibwai. Naati a na kaeka-eka riki ao n ongotaeka nakon reieinaia irouia aia karo. Te tamaroa e na rikirake. Onimaki, kantaninga, ao te tangira—ana tangira ae itiaki Kristo—ena tiku ni mwengara ao ni maiura, n uota te rau, kukurei, ao te kimwareirei.”³

Berita aikai—karikirakea te tangira ao te rau n te mweenga, karinerine ae korakora imarenaia kaaro ao naati, karikirakea te maiu n tamnei ao te tamaroa—tiaki berita aika aki kakamwakuri, ma ai aron raoi te bwai are e kananona te Burabeti Iotebwa Timiti ngke e taekinna bwa ana Boki Moomon e na buokiira ni kaniira riki nakon te Atua.

Tariu ao mwaneu, I butii ngkami ma nanou ni kabane bwa kam na iangoia ma nanomi ae koaua tera aron kakawakin ana Boki Moomon nakoiim ibon iroum ao nakon te Ekaretia ni kabane.

Riaon 10 te ririki n nako I taekinii aikai ni kaineti ma ana Boki Moomon:

“Mwiin ara mwakuri e toka iaon ara kaeka nakon te boki aei? Eng, nakon kakabwaikira ke kabuakakakira.

“N tatabemaniaa nako Aomata aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira a riai ni kamatebwia te boki aei inanon maiuia. Ngkana e aki ao e na karekea te kangaanga tamneina ao e katininkua te bwai are e kona n anganna te maiu n tamnei ao te ataibwai ae katiteuanaaki nakon maiuna ae bwanin. Iai te kaokoro imarenan te rairaki are e kateitei iaon ana bwa Kristo rinanon ana Boki Moomon ao n tiku n taua te kaibiti, ao temanna are e aki.”⁴

I manga kamatoai taeka riki akanne nakoim n te bong aei. Ti bia aki tiku iaan te kabuakakaaki, ma ana kataere ao te motiki-taeka, man aki mwannanoan raoi te bwain-tangira ae korakora man rangi n tamaroa mai iroun te Uea are e a tia n anganiira. Ae tina karaoia, tina tokanikai ni karekea te berita

*Iai te mwaaka
inanon te boki
are e na waaki n
raanga inanon
maiura n te tai
are ko waaki iai
n taua nanom
ni kamatebwai
te boki.*

are e airi ma kakaawakinana inanora
N te Doctrine ao Covenants, mwakoro 84,
kiibu 54 nakon 58, ti warekia:

Ao ami iango n taai aika a nako a tia ni
karooaki ibukin ami aki kakoaua, ao ibukin
aki mwannanoan raoi bwaai ake kam a tia ni
karekei—

Are te kainikatonga ao te aki kakoaua e a
tia ni uota te ekaretia nakon te kabuakaka.

Ao te kabuakaka aei e toka iaoia natin Tion,
ni kabane.

Ao a na tiku iaan te kabuakaka aei ni ka-
rokua a rairii nanoia ao n uringa te berita ae
tabu ae boou, aron naba ana Boki Moomon
ao tuua ake mai imwaina are I a tia n anganiia,
tiaki n tii taekinna, ma ni karaoia ni kaineti ma
are I a tia ni koreia—

Bwa a na uotirake uaaia aika tamaroa nako
abanuean Tamaia; ke a na tiku ni karawawa-
taaki ao te motikitaeka e na kabwaroaki nako
aoia natin Tion.

Man te kabane ni maungatabu ni kabuta,
I karekei reeta aika a mwaiti mairouia aika
Itiaki, aika kairake ao kaara, n taabo nako n
te aonaaba ake a butimwaea te kakaewenako
ni kamatebwai ana Boki Moomon.

I a tia n rangi ni kukurei n aia rongoro-
ngo n aron bitakin maiuia ao aron kaniia riki
nakon te Uea n tokin kabaeakia. Kakoaua
aika a mimitong aikai a tia ni kamatoa na-
nou n ana taeka Iotebwa Timiti are ana Boki
Moomon bon “kiingin ara ekaretia” ni koaua
ao te mwaane ke te aine e na “kaan riki nakon
te Atua man kabaeakina nakon ana koaua,
nakon booki riki tabeua.”

Aio au tatato, bwa ana Boki Moomon e na
riki bwa kiingin maiura. ■

*Tibeering ao kabuburaan korean manin koroboki a
kaboraoaki.*

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Moantaeka nakon ana Boki Moomon.
2. Taraa aran te iteraniba n Ana Boki Moomon.
3. Marion G. Romney, “The Book of Mormon,” *Ensign*, Meei 1980, 67.
4. Ezra Taft Benson, “The Book of Mormon Is the Word of God,” *Ensign*, Meei 1975, 65.

IBUKIN 25 TE RIRIKI

Engae ngke I a tia n riki bwa te mem-
bwa ae kakaonimaki n te Ekaretia man
1965, teuana te bawai ae inanon 1986 ae
e rangi ni kamatoa au kakoaua n te euang-
kerio are e a tia ni kaokaki nakon bwaai
riki tabeua.

Inanon Okitobwa n te ririki anne I na-
kon au umwantabu i Cornwall, England,
ni matakua n te kanakobwanaa n te
maungatabu ni kabuta. Imwiin ongou n
ana maroro te Beretitenti ae Ezra Taft
Benson “Ana Boki Moomon—Kiingin Ara
Ekaretia,” I ataia I kona ni katamaroa au
kekeiaki ni wareka ana Boki Moomon.

N te tairiki anne I okira mwengau, ka-
torobubua iaon bubuaniwaeu, ni maroro
ma te Uea bwa Nna aki manga oki ni
kamamara ana Boki Moomon. Ngkai, 25
te ririki imwina, I kona n ribotinna bwa I
tuai man katibankoa warekan ana Boki
Moomon n teuana te bong.

Te kakabwaia are I a tia ni karekea
man te babaire aei e a bon aki kona ni
warekaki mwaitina. Iai te Tamnei ae onoti
inanon ana Boki Moomon are ko aki kona
ni kunea n taabo riki tabeua, tiaki naba
ni booki aika a tabu ake tabeua. I a tia n
namakina te Tamnei ae Raoiroi ni kaan, ni
buokai ni karaua nanou inanon kakaew-
nako n te maiu, riki ngke kainnabau are
e a kaan 50 ana ririki e mate n Beberuare
2007.

Alistair Joseph Welsh, Scotland

Te Mwakuri ae Tabu

Iroun David A. Feitz

Nte tairiki teuana toau ni mitinare ao ngai ti karebwerebwe iaon ana mata-roa te kairake ni mwaane are ataein te reirei are e reirei n teuana ana reirei ae rietata London. E butimwaira ni kariniira, n ao ti kabwarabwaraa bwa ngaira mitinare n ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiia aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. E taraa ni kan reireinaki ae n mwaiti riki n rongorongan Kaokanbwaa n te euangkerio, ngaia are ti kakoaua iroun te Burabeti Iotebwa Timiti ao n tuangnga taekan te boki ae tabu mairoun Tamara are I Karawa ae e aranaki bwa Ana Boki Moomon. Ti kabwarabwaraa bwa e bon tabu ibukina bwa e kakoaua iroun Iesu Kristo.

Ti kabwarabwara bwa e kona n ataia ibon irouna ni koauana ao n anganna ana boki. Ngke I anganna ana Boki Moomon, e teirake man ana kaintekateka ni kiitana te ruu n aki taekina te taeka teuana. I taua ana Boki Moomon inanon baiu tabeua te tai, ao ti itaramata ma toau ni miimi ni kainabwaabu, n titiraki bwa tera ae ti na karaoia. I katuka te boki iaon te taibora.

Ti kona n noora raora n te umwanikuuka n teboki baina ao ni kamwauui n te taara ae itiaki. E oki rikaaki nakon te ruu ao e tabeka ana Boki Moomon man te taibora ao e ti taekina aei, "Au aomata a teboki baia n tainako imwain ae a taua te bwai ae tabu." A ranran matau ngke I taraa te kairake ni mwaane aei ni kauka ana Boki Moomon n te moan tai n raibaia baana aika a tabu ni baina aika a itiaki.

E reirei Aramwa bwa koroboki aika a tabu a tabu ao a kawakinaki bwa a na uotii tamnei nakon te kamaiuaki. E taekinna nakon

*E butimwaii
bwai ni
kabane are
e reireinaki.
Ma bukin
tera ngkai
e aki buti-
mwaea ana
Boki Moomon
ngke I
anganna?*

natina Ereman, "te Atua e a tia ni mwiokoiko ma bwaai aikai, ake a kaawakin bwa a tabu, are e na taua naba ma ni kawakinna bwa iai bukina ae kakannanto irouna, bwa e na kota mwaakana nakoia rooro aika a na roko." (Aramwa 37:14).

I kanakoaki n te mition bwa N na reireia ana euangkerio Iesu Kristo ae kaokaki, e ngae n anne bon ngai temanna ae reireiaki iroun te kairake n ataeinimwane aei ma baina aika itiaki. Inanon katei aika a bat—n ikotaki ma au katei—e aki kakaawaki bwa ti na kaitiaki baira imwain warekan koroboki aika a tabu, ma ana katooto ae uarereke ni karinerine bon te kauring ae korakora n tabun ana Boki Moomon. ■

Iroun Unimwane
Walter F. González

Man te Beretitentii
n te Itingaun

NGKANA KO RANGI NI KAN ATAIA,

*I namakina te kakaitau ae akea
tokina ibukin ana Boki Moomon.
E bita maiu n aki toki, ao I ataia
bwa e kona ni bita nanom.*

Ko na Bon Ataia

Ai 18 au ririki ngke I riki bwa te membwa n te Ekarecia. Ana Boki Moomon e riki bwa te bwai ni kakawaki inanon rai-raku. N te tai anne, I kakaei iango aika boou are e kona ni kabwarabwara te aonaaba ae katobibai. I uringiia au burobetia n te reirei ae rieta are a rangi ni bwainii kawai n anga reirei ni bwain te aonaaba aei. I a moanna ni iangoa aia iango taan aki kakoaua te Atua ae e maiu.

N te bong teuana ao I noora te boki ae buruu are uoman mitinare a tia ni katikua inanon mweengara tao onoua te ririki nako. Bon ana Boki Moomon. N airi ma te boki anne, a katuka te boki ae uarereke are taekan Iotebwa Timiti ao tabeua kaetieti n arom n tataro nakon te Atua.

I a waaki ni wareka ana Boki Moomon. Ai tibwa tabeua te kibu inanon te boki, n ana boki Nibwai, ngke I a namakina te bwai ae bitaki. I a tabe ni kauntaeka imarenan au namakin ao wanawanau. Ngaia are I a baireia bwa N na titirakina te Atua n te tataro.

Aio bon te moan tai inanon maiu are I a tataro ni katorobubua. Te namakin are imwiina e a riki bwa teuana te bwai ae e rangi n tabu inanon maiu. Te namakin ae kaonaki n te kukurei are e kaona nanou bwa ana Boki

Moomon e raka riki nakon ae ti te boki. Bon te boki ae boboto mai karawa. Ai bon ana taea te Atua. Imwiina I a oota bwa te namakin bon te Tamnei are e kakoaua ni bon koauana.

Ngkai tabeman a bon tia ni karekea te namakin ae aron aei, iai kawai aika a kakaokoro are e kona n ata iai ana Boki Moomon bwa e koaua.

Ko na Kanga n Ataia?

1. Tabeman ana ataia man ongoraia. Ko na bae n riki bwa temanna mai ibuakoia are e na ataia ti man ongom nakon ana reirei te boki. Ana Boki Moomon e tuangia ngaa ake a ongo iroun natin Motiaeia n reirei ana euangkerio Iesu Kristo ao “a rairaki nakon te Uea” (taraa Aramwa 23:5–6). Mitinare ni boong aikai a reirei te euangkerio are e kuneaki n ana Boki Moomon. Tabeman a na ataia bwa Ana Boki Moomon bon ana taeka te Atua ti man ongoraia irouia tabeman n tibwa reirei mai iai.

2. Tabeman a ataia man warekana. Ko bae n riki bwa temanna ibuakoia ake a ataia ti man warekan ana Boki Moomon ma nanoia ae koaua ni kan ata te koaua. Aio ai aron kainnabau. Ai 12 ana ririki ngke e warekia ma

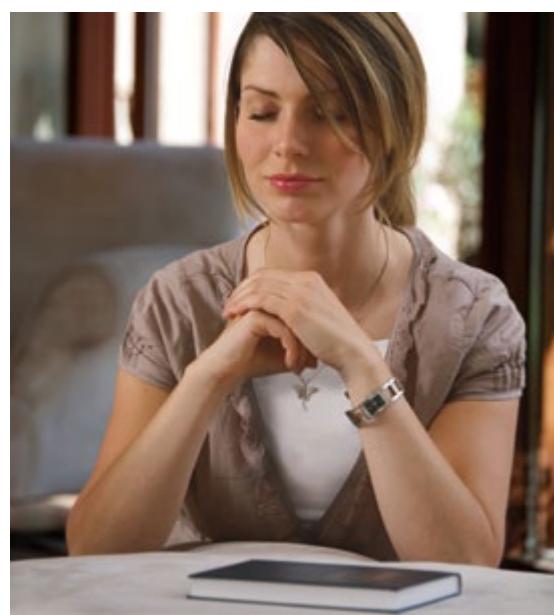
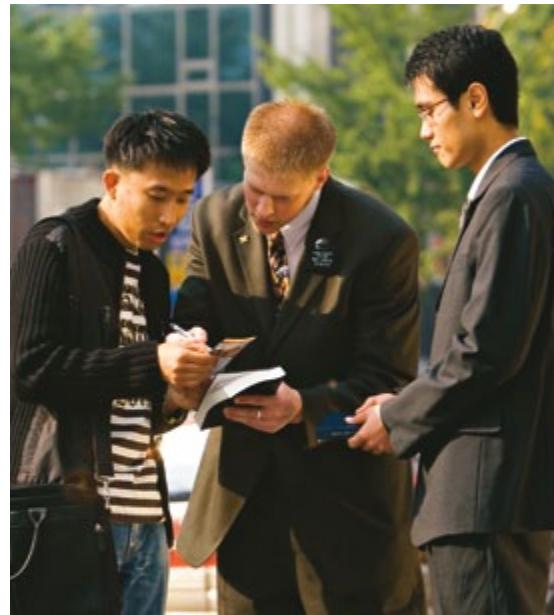
nanona ni kabane te kaetieti ni wareka te boki mai moana ni karokoa e bane. Ngke e karaoa aei, e ataia bwa e bon koaua. Te namakin e bon rang korakora n te aro are, ngke e waware, e baireia n iriira te Tia Kamaiu n aki toki. E tiku ni koaua nakon are e namakinna.

3. *Tabeman a ataia man karaoana*. Ko bon bae ni mena ibuakoia naake a na ataia ti man karaoan bwaai ake e reirei iaona te boki. Tabeman aomata a karekei aia koaua man karaoana (taraa Ioane 7:17). Nibwaai, te burabeti n Ana Boki Moomon, e oota raoi n te koaua. E koreia “bwa I aonga ni kairiia nanoia bwa a na kakoaua te Uea ae aia Tia Kabooia . . . *I kabootaui kanoan booki aika a tabu nakon maiura*, bwa ti aonga n raka man reiakinaki iai” (1 Nibwaai 19:23; katuruturuana e ikotaki). Man kabootauan, ke karaoan, reirei n ana Boki Moomon inanon maium, ko kona naba ni kairaki n oina mai karawa.

4. *Tabeman a na ataia man bubutian te Atua*. Ko na bon bae n reke ibuakoia naake a ana ataia man warekana man ana Boki Moomon ao imwiina a butiia Tamara are i karawa n te tataro ngkana e koaua te boki. Aio are I rinanona. Aio te berita ae riinga te nano are e reitaki n ana boki teuana te burabeti, Moronai, nakoia ni kabane taan uko-ukora te koaua: “Nooria, N na anai nanomai bwa ngkana kam wareki bwaai aikai . . . kam na butiia te Atua, te Tama ae akea Tokina, n aran Kristo ngkana arona bwa a koaua bwai aikai, ao ngkana arona bwa kam bubuti ma te nano ae koaua ma nanomi raoi, ao te onimaki iroun Kristo, e na bon kaota te koaua nakoimi, ni mwaakan te Tamnei ae Raoiroi.” (Moronai 10:3–4). I kaota au koaua bwa ngkana kam warekia man tataroakina taikan ana Boki Moomon, n irii kairiiri iroun Moronai, ko na ataia bwa e bon koaua.

Te Atua E a Tia ni Berita Bwa Ko na Ataia

Ngkana ko rangi ni kan ataia, ko na ataia bwa ana Boki Moomon e bon koaua. Te Atua

ANA BERITA MORONAI

Ni kabanean ana Boki Moomon, te burabeti ae arana Moronai e berita bwa ng-kana ti wareka ana Boki Moomon, iangoi raoi rongorongona inanora, ao ni butia te Atua n te tataro ngkana e koaua, te Atua e na bon kaekaira rinanon mwaakan te Tamnei ae Raioiroi (taraa Moronai 10:3–5).

Karekean te kaotioti ae onoti e bon ti nakoim. E roko n aro aika batu n taai aika a kakaokoro nakoira n tatabemaniira nako ni kaineti ma nanon te Uea. Ataakin koaua aika imwiina aikai e kona ni buokiko n ataia ibon iroum.

1. Iangoia

Imwain kaoara n tataro, Moronai e kaoira bwa ti na iangoia raoi. Iangoia raoi nanona bwa ko na iangoia n ae nano. Titirakiniko. Tera ae l namakinna ngke l wareka ana Boki Moomon? E aera ngkai l namakinna te aro anne? Tera ae l a tia n reiakinna? E raoiroi?

Te Uea e anga ana reirei n te koaua aio nakon Oliver Cowdery: Ngkana akea am iango kawakinna bwa ko na titirakinai. Ma, nooria, l tuangko bwa ko riai ni kamate-bwaia inanom, *imwiina* ko na titirakinai ngkana e koaua (taraa D&C 9:7–8; katuruturuana e ikotaki).

2. Tataroakinna Raoi

Kabotoan ara iango ao ni boboto iaon ana kaeka te Tamnei ae Raioiroi ae maa-raa e nakon ana kekeiaki te kaburoro. Tao aio mwakorona bwa bukin tera ngkai Enoti n ana Boki Moomon e taekina ana tataro bwa te “kaangaanga . . . ma te Atua” (Enoti 1:2).

Ngkana ko warekia, iangoia raoi, ke n tataroakinna, kakaea te tai ao te tabo ae e na karako te bwai are e na katabea ami iango. Kakaea te tabo are e na buokiko n iango raoi iai. Tataro ni kaota bwanaam bwa e kona ni buokiko ni kabotoa am iango.

3. Anga te Titiraki ae Eti

Te Uea e tuanga Oliver Cowdery n aki tii bubuti ma n titiraki ngkana te bwai are e iangoia e eti. N tabetai, riki ngkana ti rinanon karekean te kaeka mairoun Tamara are i karawa, e bon beebeete n oota n te kaeka nakon te titiraki are ti eng ke tiaki.

“Te kiing nakon katamaroan te tataro bon reiakinan kanakoan te titiraki ae eti.”
E reirei Unimwane Richard G. Scott man te Kooram n Abotoro ake Tengaun ma Uoman.¹

4. Tera ae Ko Kananonaa?

Teuana mai ibuakon kiingin ana berita Moronai bwa ti na bubuti ma “nanora ae koaua.” Ngke 14 ana ririki lotebwa Timiti e nako n te buakonikai n tataro, “e tataro ma nanona raoi n aki tii kakauongo ma n ongotaeka,” e taku Beretitenti Henry B. Eyring, Moan Kauntira n te Moan Beretitentii. “. . . Ao ibukin ana kakaonimaki, inanon boong ao namwakaina ao ririki ake imwaina e kaekaaki ana tataro n raangan te oota ao te koaua.”²

5. Tai Katibankakoa

Tiaki ni kabane kaotioti a kamiimi. Tabeman aomata iai miia, kaotioti, ke a kawaraki. Ma a mwaiti ma ibuakora aika a na rinanon te bwai teuana ae rau man itiaki, n arona ae karaunano, te namakin ae rau.

Beretitenti Spencer W. Kimball (1895–1985), te ka 12 ni Beretitenti n te Ekaretia, e reirei, “Kantaningaan te kamiimi, temanna e na bon aki tauraoi nakon raangan te reitaki ae kaotaki ae teimatoa.”³

BWAII AIKA A NA TARAARI

1. Richard G. Scott, “Using the Supernatural Gift of Prayer,” *Riaona*, Meei 2007, 8.

2. Henry B. Eyring, “Prayer,” *Riaona*, Tianuare 2002, 18.

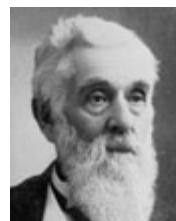
3. *Teachings of Presidents of the Church: Spencer W. Kimball* (2006), 241.

E KAKOAWA TE BURABETI

“Ana Boki Moomon bon ana taeka te Atua. Ti kaoko bwa ko na wareka te rongo-rongo ae kamimii aei. Bon te mwakoro ae moan te kamiimi ni boong aikai. Warekia ma te karaurau ao te tataro mwaaka, ao ngkana ko karaoia te Atua e na anganiko te koaua ni koauana n aron are e taekinakin te berita iroun Moronai. (taraa Moronai 10:4).”

Beretitenti Howard W. Hunter (1907–95), *The Teachings of Howard W. Hunter*, ed. Clyde J. Williams (1997), 54.

E KAKOAWA TE BURABETI

“Ngai temannna are l a tia ni karekeea mairoun te Uea te kaotioti ae moan te korakora ni kaineti ma koauan [Kaokanbwai, n ikotaki ma Ana Boki Moomon]. Te kanikina anne e tiku irou ni mwaaka inanon aoa ma aoa; ao ni bwaai ni kabane ake a riki inanon maiu, e na tiku n au ururing te ataibwai ae kororaoi e na teimataoa n tiku irou.”

Beretitenti Lorenzo Snow (1814–1901), n Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1900, 61.

e a tia ni berita bwa e na anga te ataibwai aei nakoia taan ukoukora te koaua, ao Ngaia ae “Atuan te koaua, ao ko aki kona ni kewe” (Ita 3:12).

Ana burabeti temanna n Ana Boki Moomon, Aramwa, e reireia natina bwa te Atua e a tia ni berita bwa E “na kawakina [te boki aei] bwa iai bukina ae kakannato irouna, bwa e na kaota mwaakana nakoia rooro aika a na roko. Ao nooria, teuana bukina ae e a koro bukina, bon kaokaia ngaa ma ngaa . . . nakon ataakin te koaua; ao e a tia ni kaota mwaakana irouia, ao e na bon teimatoa naba ni kaota mwaakana irouia nakoia rooro aika a na roko, ngaia are e na bon kawakinaki [te boki aei]” (Aramwa 37:18–19).

Te mwaaka naba ni kakoaua anne e kuneaki ni boong aikai n te boki ae tabu aei ae e aki tataneiai te aba iai, ao te Uea e na

kaotia nakon temanna are e bane nanona n ukoukoria ni kan ataia. I kona n taekina aei ni kakoaua ngkana I tanrikaaki nakon boong akekei ngke I reiakina taekan te Ekaretia. N te bong aei, ibukin te mwaaka ni kakoaua ni maakan ana Boki Moomon, I kakoaua ana Boki Moomon bwa bon ana taeka te Atua, bwa e reirei bwa Iesu bon te Kristo, te Meetia ae Tabu. Te boki bon te bwai ni kakoaua ae kona n nooraki bwa Kaokan ana Euangkerio e a tia n riki ao bwa Iotebwa Timiti bon ana burabeti te Atua.

Ngkana ngkoe temanna mai ibuakoia ake a ukoukora te koaua, te Uea e a tia ni berita bwa ko na ataia. Ko na kona n ataia man ongoraeakinan ana reirei te boki, man warekan te boki, man karaaoan bwaai ake e reirei te boki, man tataroakinna ni kan ata koauana, ke man ikotakin bwaai aikai. Ma ko na bon ataia. ■

I KANGA N ATAIA

Engae ngke I bwabetitoaki n au ririki ae ruaiwa, au utu a bon aki rangi ni kakaonimaki n te Ekaretia. Man ngke ai 13 au ririki, mitinare a kaoai bwa N na ira te taromauri, ngaia are l a iri. I ira naba te tieminarii. Kanoan te kooti are ti reiakinnan bon te Doctrine ao Covenants, are e taraa ni kaminonano irou. I aki rangi n oota ma rongorongan lotebwa Timiti ao ana Boki Moomon. I tangiria ni kakaea te Atua, ma l bon aki koaua bwa ni kanga ke n te tabo raa.

N te tai ae maan ao l rangi n iangoa ara marooro ma mitinare. I iangoa te tieminarii. I iangoa ara marooroo ma Kiritian tabeman n aro tabeua. N tabetai l tataro ni kan ata ae koaua, ma ae moa riki te iango nakon te titiraki ae nano. Imwiina n te tairiki teuana ao l a baireia bwa nna tataro ma te “nano ae koaua.”

I tuanga Tamau are i Karawa bwa l kan ataia ao n riki bwa kaain Ana Ekaretia ae koaua. I berita: “Ngkana Ko na kaotia nakoioi bwa lotebwa Timiti bon

te burabeti ae koaua ao ngkana ana Boki Moomon e bon koaua, N na karaoi bwaai ni kabane are Ko anganai bwa N na karaoia. Ngkana Ana Ekaretia lesu Kristo Ibukiia Aika Itiaki Ni Boong Aika Kaitira te Ekaretia ae koaua, N na iria ao n aki kitanna.”

Akea irou te kanikinaa ae kamiimi, ma l namakina te rau ao n nako ni matu. Tabeua te aoa imwiina l uti ma te iango ae kaokoro: lotebwa Timiti bon te burabeti ae koaua, ao ana Boki Moomon e bon koaua.” Te iango e raonaki n te rau ae akea aekakin kabwarabwaraana. I a manga matu riki, ao ni manga teirake riki iwmiiina ma te iango ao te namakin ae bon titebo naba.

Man te tai anne, l aki kona n nanououa bwa lotebwa Timiti bon te burabeti ni koaua. I ataia bwa aio ana mwakuri te Tia Kamaiu ao Tamara are i Karawa e na kaekai ara bubuti aika nano.

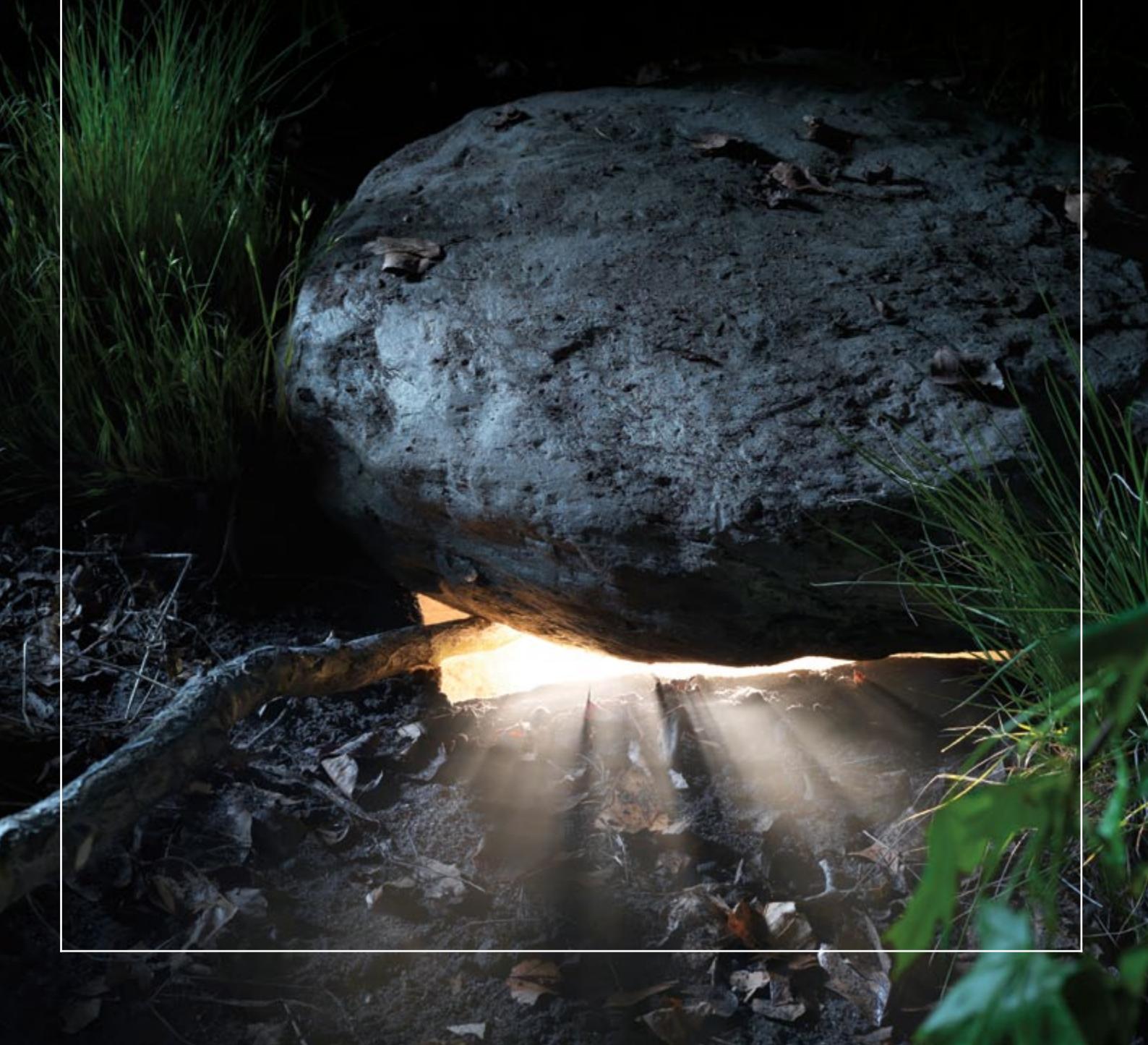
Rodolfo Armando Pérez Bonilla, El Salvador

TE BWANAA

MAN TE TANO

Ana Boki Moomon e taekina te koaua nakon te aonaaba
inanon ara bong. Ke e uota te oota ao te koaua nakon maium.

(Taraa Moronai 10:27.)

TE Ai ae e Ura INANOU

*Te bong are e reireinna iai ni
wareware bon te bong naba
are Eduardo e karekea ana ka-
koaua man Ana Boki Moomon
ao mwaakana.*

Iroun Michael R. Morris

Ana Maekatiin te Ekaretia

“Tibu te unimwaane e aki toki n tataekina, ‘Ngkana ti tangiria n riki bwa te aomata temanna, ti riai n reireiniira ni wareware,’” e taku Eduardo Contreras. “Tibu te unimwaane e bon koaua.”

Ibukin Eduardo, e ngae n anne, te reirei ni wareware e bon tangira te tai ae e abwaabwaki. Ngkai temanna ngai ibuakoia ataei aika niiman ake a kaikawaaki iroun tinaia ae mate buuna inanon te kaawa ae Córdoba, Argentina, e kiitana ana reirei ngke waniua a na ririki ao n nako ni mwakuri ni buoka kamaiuan ana utu.

“Ti bon rangi ni kainnano,” e uringnga. Ao ni kakoroi bukin bwaai, Eduardo e ireirei kaau, karao buriki, e kiniki buteeta, kabooi nako nutibeba, ao ni karaoi mwakuri aika a aki teimaan ni karokoa, ngke ai te kairake n ataei-nimwaane, e a reke ana mwakuri ae bwanin ana tai iai n tautaekan te kaawa.

Ngkai e waaki te ririki, Eduardo e a iein ao e a katea oin ana utu. Man te tai are angiina mairovia natina ake niiman a moanna ni kiitana mweengaia, e teimatoa n aki kona ni wareware ao n tia n rangi ni uarereke ana kona bwa e na kanga ni kona ni wareware. E bitaki anne n teuana te bong ngke e kakioia ataein ana tabo aika bat ake a kaenaenaeia uoman mitinaren te LDS imatan mweengana.

Ibukin Eduardo Contreras, tamneina ieta ma buuna, María, Ana Boki Moomon bon te kawai nakon te riteratii (konabwai ni wareware ao ni koroboki). “I namakina te Tamnei ni katoa te tai are I kaukia ni warekia, e taku.

E kaoia mitinare ni kariniia, ao imwaiiina n te tai ae maan ngaia ao buuna, María, a karaoa te marooro.

“E matoatoa ootau ni bwaai ake a taekin ibukina bwa e uarereke aia taetae n Spain,” e uringnga Eduardo, “ma a kaotia nakoiu te beeба ae uarereke ae iai tamnein te Tia Kamaiu ao te Burabeti Iotebwa Timiti inanon te Buakonikai ae Tabu I iangoia bwa tamnei ake a kaoti nakoiria ao bwaai ake a reireiniira a tikiraoi.”

N te tai ae e aki maan mitinare akekei a oneaki mwiiia iriouia tabeman, n ikotaki ma te tia taetae are kaain Spain. Eduardo ao María, ake e a tia ni mate natiaia te aine ae uarereke tabeua te ririki n nako, a rangi n riingaki man ana tamnei te Ekaretia *Utu Bon Akea Tokia*. Ngai, n ikotaki ma natiaia te mwaane are te bina, Osvaldo, a waekoa ni bwabetitoaki.

Ni bwabetitoan Eduardo n 1987 e roko nanou ni kakorakora ana kakoaua man warekan ana Boki Moomon. “I kanga n reiakinna ni warekia? E titiraki buuna. María e tuangnga bwa e na tarai reeta, ni booti n ana iango, kataia ni katangi taeka, ao imwiina ni kataia ni warekia ni kabaibati. Ma te kataneiai, e kamatoa nakoina, e na bon reiakinna ni warekia.

Eduardo, ngkanne ai 45, e a atai tangin manin te reta

TE TABO ARE E REKE IAI TE TE KAIRIIRI AO TE MWAAKA

aika bati, ma e tuai man ni kataia ni wareware man te tai are e kitiāna te reirei e kaan abwi te ririki imwaainā.

I Namakina te Ai

Ma te tataro inanona, Eduardo e tekateka inano n teuana te bong n te tiamwa n te tabo ae e nunikai itinaniku iakuun mweengana. "Ikekei," e taku, "I a kairoroai bwa N na karaoia."

E taku Maria bwa e aki kona ni iangoia bwa terana are e riki imwiina. Ngkai e tabe ni mwakuri inanon te uma ni kuuka, e kakauongo ao e a manga aki ngkai e Eduardo e kataia ni katangi tangiin manin te reta ao taeka. "N te tai ae karina I ongo ana taetae ae waetata," e taku. "I kakauongo ao I a ataia bwa e bon wareware—n tangiraoi. Ni kee iaan te itera n aoa ae e atia n nako, ao e bon wareware!"

Eduardo e bon rangi n rekenako n ana kakatai n te aro are e aki ataia ae e bon wareware. Ma ngkai e wareware, e uringnga, "I namakina te ai ae e ura inanou." E maaku ao e mimii, Eduardo e wewete nakon buuna, "Mami, tera ae riki nakoui?"

"Bon Tamnein te Uea," María e kaeka. "Ko a wareware n akea baebaeen newem!"

Ngkai e uringga te aro anne, e taku Maria, "Bon te bwai teuana ae ti aki kona ni kakewea."

Eduardo e reitia "Te bong are I rabakau ni wareware iai bon te bong naba are I karekea au kakoaua man Ana Boki Moomon ao mwaakana."

Man te tai anne, Eduardo e moanna n utiuti n te aoa 4.00 n te ingabong ni wareka Ana Boki Moomon imwaain nakona ni mwakuri. Ngkanne e a manga wareka te Doctrine ao Covenants, n rimwiaki ma te Baibara. Te boki ae bati e a kuneaki ni mweengan Contreras, ike e karokoi iai booki tabeua imwaain 1987.

Ngkai rabakauia Eduardo ao María a rikirake n te euangkerio, aiaron naba aia kakoaua. Ngke e mate natia te mwaane Osvaldo imwiin te kabuanibwai n te kawai inanon 2001, aia kakoaua—n raonaki ma aia taneiai n te maiu n tamnei ae korakora n tain te tataro ao inanon Buenos Aires Argentina Tembora, are ngaia ao Osvaldo a tia ni kabaeaki—e buokiia n aia tai n rawawata ni buan natia.

"Tao tabeman kaaro a na kona n tia n riki ni burababa," e taku Eduardo, "ma ti namakina te rau are e taku, 'Natimi te mwaane e bon marurung.' E koaua ti bon tang. Bon te

"Tera nanon Ana Boki Moomon nakoim? E a tia n riki bwa te tabo are e reke iai te kairiiri ao te mwaaka nakon maium? E na reitinako n arona?

"Ngkana ko tuai ni moi man te koburake n ran ae koaua ae itiaki, ni kabanea nanom I kaungai ngkami ni karaoia naba ngkai. Tai kariaia teimatoan kamatebwaian Ana Boki Moomon n riki bwa teuana te bwai ae kona karaoia ma n aki kabwaninna raoi. Moanna n te bong aei."

Unimwaane Richard G. Scott man te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman, "The Power of the Book of Mormon in My Life," *Ensign*, Okitobwa 1984, 11.

nati te mwaane ae tamaroa, ao ti uringnga. Ma ti a tia ni kabaeaki n te tembora, ao ti ataia bwa e mena iaara."

Ootan te Konabwai ni koroboki ao ni wareware

Te kakaitau nakon aia reirei membwa n ana uoote, Eduardo e a rabakau naba ni koroboki. "Imwaaina," e taku, "I aki kona naba n tiainaa arau."

Ma ootan te konabwai ni koroboki ao ni wareware, Eduardo e a ataa koauan ana taeka tibuna te unimwaane.

"Ti mena ikai iaon te aonaaba bwa ti aonga n rikirake teutana ni katoabong," e taku. Man reireinakim ni wareware ao ni koroboki, e reitia, e kaotia nakoia natina ao tibuna bwa e aki kona n rangi n iremwe n reirei, ni katamaroa, ao n riki n aron are e tangiria te Atua bwa ti na riki nako iai "Ibukina bwa I a kona ni wareware, I reireinai tabeua bwaai aika boou ni katoabong," e taku.

Ni boong aikai Tarira Contreras e a kona ni wareki bwaai nako ake e kan warekii, n ikotaki ma taian nutibebea are e a tia ni kabonakoi ngke te ataei ae babanga ni koroboki ao ni wareware. Booki aika a tabu a teimatoa n riki bwa ana boki aika mamaten nanona, aimoarara riki, Ana Boki Moomon. E a tia ni warekia mai moana ni karo-koae bane waniua te tai.

"Irou Ana Boki Moomon bon te mataroa," e taku, e teimatoa ni kakaitau ibukin aron rabakauna ni koroboki ao ni wareware ao te euangkerio n tia ni bita maiuna. "Ana Boki Moomon bon te boki ae kakaawaki nakoii. E bon kakaawaki nakoii. I namakina te Tamnei ni katoa te tai are I kaukia ni warekia." ■

N NA KAREKEA IA TE KAEKA?

Ngke ai 21 au ririki, mitinare man Ana Ekaretia Iesu Kristo ni Boong Aika Kaitira a anga reirei n te kiraati n te taetae n imatang inanon au aono i Rutia. Ai tibwa moan rokou ibukin te reirei n te taetae, ma n te tai ae e aki maan I moanna n tiku ni maan ibukin kanan tamneira ake a tibwauaia unimwaane imwiin te kiraati ao n titirakinia taian titiraki.

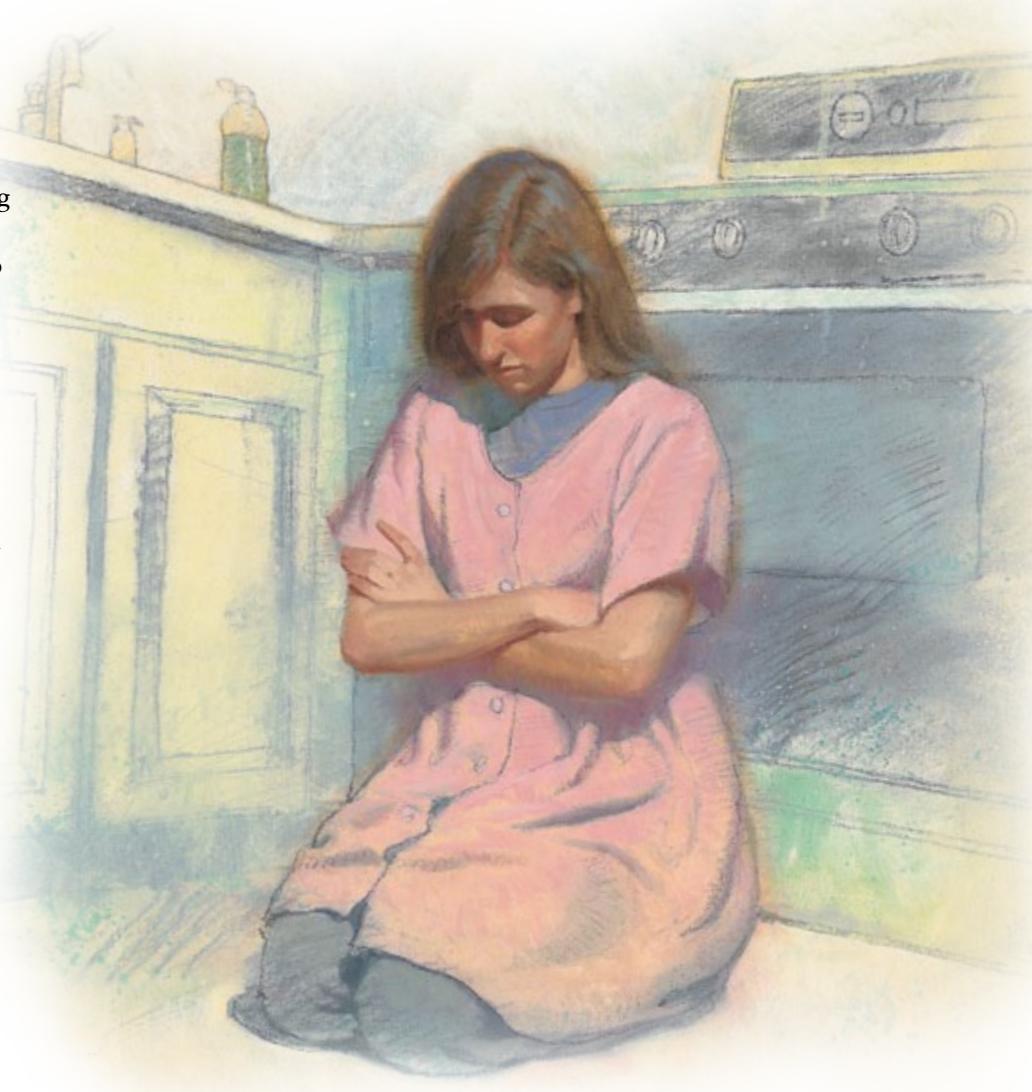
I a tia ni kaikawaaki n te aro ae te kabanea ni buubura i abau, ma iai au titiraki aika bati iaon te aro aika tuai kaekaaki. Mitinare ao aia membwa n aia Ekaretia iai aia kaeka nakon au titiraki are akea n taai aika a nako ni kona ni kaekai are N na rauaki iai.

Ma au namakin ae bati n ninikoria imwiin te kiraati n te Ingiriti, I butiia mitinare ibukin teuana aia boki, Ana Boki Moomon. Ma ngke I roko ni mweengau, I a katikua iaon te tabo ni boki.

E ngae n anne, e aki tiku ni maan ikekei. I a tia n ongo irouia membwa ake a iira te kiraati n te Ingiriti a taku bwa booki aika tabu iai kaekan kangaanga iai. Aingaia are ngkana I kaitibo ma kakaewenako ke kangaanga aika onoti nakoiu, I ana Ana Boki Moomon man ninnen booki ao ni moanna ni warekia. N taainako, I kunei kaeka—te aekaki ni kaeka aika tuangai raoi te bwai are I tangiria n ataia.

N te tai anne I a moanna n namakinka bwa I aki kona ni maiu n akea te Ekaretia. E bon mena te tabo are I tangiria iai. E bon mena n te tabo are I namakinna bwa I riai ni mena iai.

Ma, I tangiria ni kakoaua man butiian te Atua. Te kangaanga bwa I maeka n te ruu ae tii teuana are I tibwauaia ma te tia abaaba, te aine ae aaine, ao akea te tabo ae onoti

N te tairiki teuana I a rinnako inanon te uma ni kuka—e maenako teutana man angiiin rabwatan mweengara—ao ni butiia Tamara are i Karawa ngkana te Ekaretia e bon koaua.

ibuki n tataro. Ma n te tairiki teuana I a rinnako inanon te uma ni kuka—e maenako teutana man angiiin rabwatan mweengara—ao ni butiia Tamara are i Karawa ngkana te Ekaretia e bon koaua. I karekea te namakin ae korakora ni kaekaana bwa I ataia bwa tera ae I tangiria ni karaoia.

I bwabetitoaki n te tai ae e aki maan imwiina, ao au tai n riki bwa te membwa n te Ekaretia e a tia n

riki bwa te kabanea ni kakukurei ni bongin maiu. Ike iai au titiraki ngkoa, ngkai I a tia ni karekei kaekaia. Ike I namakina te baki ngkoa, ngkai I a namakina te nuai.

I kakaitau bwa Tamara are i Karawa e a tia n aki katikuira n akea kaekakira iouna. I ataia bwa E na taetae nakoiria, n uaia rinanon te tataro ao booki aika tabu. ■

Olga Ovcharenko, Sverdlovsk Oblast, Rutia

I NAMAKINA TE AI INANOU

Ikawai rake n iriira te Reirei n Taabati n te umwantabu are irarikin mweengau n au tai n ataei i Michigan, USA. Iai au tia reirei ae tamaroa ae e kaona nanou n te tangira ibukin Iesu Kristo.

Ni katoa wiiki e anganiira kaati aika korotamneiaki ni kaoti ana mwakuri te Tia Kamaiu iaon te aba, n ikotaki ma koaua ao kakai ake E karaoi. Ni katoa wiiki I kanimwi kaati inanon te boki n tamnei ao ni wawareki karaki n te Baibara. Ngke I a rikirake ni kara, I reitanako au kamatebwai n te Euangkerio n te Nu Tetemanti.

Ririki imwiina, n tain te tiamwa n 1968, mitinare man Ana Ekaretia Iesu Kristo ni Boong Aika Kaitira a kawara mweengan te membwa. E aki butimwaea aia kakao unimwaane n reiakina taekan te Ekaretia ma e kanakoia nakon mweengau.

N ara moan kaitibo ma mitinare a reireinai bwa “te kekerikaki” e a tia n riki man te Ekaretia are e a tia ni kateia Iesu Kristo (taraa 2 I-Tetaronike 2:3). Tera are a reiakinna e booraoi ma au kamatebwai i bon irou, ai ngaia are ngke a tuangai ngkana a kona ni kawarai riki, I kariaia.

N tain kawarau are imwiina, I a tia ni karinani au titiraki. Aomata aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira a bwabetito man te kateboaki? A kakoaua n ana kariaia te nakoanibonga? A kakoaua ni kamaiuan te aoraki? Aia kaeka a boutoka are I a tia ni kamatebwia n te Nu Tetemanti. N tokin aia kakawari, a katuka te boki irou are a taku bwa e kakoaua Iesu Kristo.

I katuka te boki iaon te Terewition ao n nako ni matu. Ma n te nukanibong, I a kautaki man te namakin ae korakora are I a kinaa

rimwi bwa te Tamnei are Raoiroi. I namakin te wirikiriki bwa N na moana au wareware, ai ngaia are I a wareware inanon teuana ao te itera n aoa imwaain ae I oki rikaaki ni matu. Te tai ae uarereke imwiina, I a manga kautaki riki ma te namakin ae ti te arona, ai ngaia are I a wareki riki tabeua.

Te baeten aio e reitinako ibukin ouua boong ake imwiina. I tangira bwa tera are I warekia ao ni kinaa bwa Ana Boki Moomon e kakoaua Iesu Kristo.

I baireia ni butilia te Atua ibukin ana kairiiri. Ibukin te moan tai man ngke I uarereke, I katorobubua n taromauri. I butilia Tamara are i Karawa bwa e na buokai n ataa ae N na karaopia ma te ai are I namakinna inanon. Ngke e a bane au tataro, I namakin te wirikiriki bwa N na manga wareka rongorongoa Reimwanaite n rairakiia n 3 Nibwaai 9. I warekia bwa a “bwabetitoaki ma te ai ao te Tamnei are Raoiroi, ao a aki ataia” (kibu 20).

Te mwakoro n taeka ae “a bon aki ataia” e taetae nakoio. E roko irou te iango: “Ana Ekaretia Iesu Kristo e a bon roko iaon te aba!” I bon ingainga ni kan taetae ma mitinare ibukin bwaai ake I a tia ni wareki ao I atai ngkai. Ma ngke a kaeka nakon au titiraki ma te kakao bwa N na bwabetitoaki, I tuangiia bwa I aki kona. Buu te mwaane e na aki oota iai.

Ngkai I a reitia nako n iango ibukin te kibu anne, ma, I kinaa bwa iai inanona te kairiiri ae mataata ibukiu n anga te karea ae “te uruaki n nano ao te raraoma n tamneia.” I tataro ao ni buubutia Tamau ae Karawa bwa e na

buokai, ao E bon buokai. Imwiina n reken ana tai ni marooro buu ma mitinare, e anga ana kariaia ibukiu bwa N na bwabetitoaki.

Ai kakaitaura ngai nakon Tamara are i Karawa n tangira ibukin te taneiai are ae boongana ao ni korakora are iai irou n aiaron te kairake n tina ni warekan Ana Boki Moomon. E kairai nakon ana euangkerio Iesu Kristo ae kaokaki. N tokina, ana mwakuri te Tamnei ae Raoiroi I namakin ni boong akanne inanon 1968 ngkai bon bwaintituaraoi aika teimatoa—te bwai teuana are e a tia ni kairai inanon te maan ae e raka iaon 40 te ririki ngkai ni membwa n ana Ekaretia. ■

Claudia Williams, Florida, USA

*I katuka te
boki iaon te
Terewition ao n
nako ni matu.
Ma n te nukanibong , I nama-
kina te wirikiriki
bwa N na moana
au wareware.*

ANA BOKI MOOMON E TAETAE NAKOIU

Ngke ara bina, Amanda, e a koro nuoua ana ririki, e tuoaki ao e kuneaki bwa iai aorakina ae te kaentia n raraana. Ana keiti e bon matoatoa, ao ana kaentia e aki kerikaaki imwiin bwainaorakiana n te chemotherapy. Aingaia are e nang koreaki ao ni manga oneaki kanoanriina.

Ngke buu te mwaane ao natira uoman mwaane a tiku ni mweengaia i Utah, ngai I tiku ma Amanda n te titeite teuana man Tebetembwa ni karokoa moan iteran Tianuare. Ti aki bootaki ni bukamaru n te Kiritimati, ma n tokin te tutuo n te tararua, ti oki rikaaki nakon mweengara.

Ni moan rokora n te onaoraki ibukin ara tutuo imwiin okiran mweengara, taokita a manga kunea naba manin te riukemia (leukemia) inanon raraan Amanda. Te korokoro ibukin oneakin te rii e aki nakoraoi. N ongoraau n te rongorongo, I namakina ae aiaron ae I inako rinanon te mataroa. Ara utu a tia n rinanon te raraoma, te mwakuri, te kamaenakoaki ao taai

ni kangaanga aika bat. Ngkai e nang bon bua natira te aine.

I okira mweengau n te bwakan-taai anne nakoia natiu mwaane ake uoman. Ngkai ti tabe n tataninga buu te mwaane n okira te mweenga man ana mwakuri, ti kaotinakoi ara kaobi n Ana Boki Moomon ao ni moana ara wareware. Ti a roko n 2 Nibwaai 9. Ngkai ti wareware, taeka aika imwiina a taetae nakoioi:

“I a taekin bwaai aikai bwa kam aonga ni kimwareirei, ao n euti atuumi n aki toki, ibukin taian kabawaia aika e na anga te Uea ae te Atua nakoia natimi.

“Bwa I ataia ae kam a tia ni karaoa te ukeuke ae korakora, angiai mwatimi, ni kan atai kanoan bwaai aika a na roko, mangaia ae I ataia bwa kam ataia ae e na roko te kara nakon rabwatara, ao ni mate; e ngae n anne ao ti na kona n noora te Atua n rabwatara aikai. . . .

“Bwa ngkai e reke te mate nakon te aomata, ao bwa e aonga ni

kakoroaki bukin ana baire n nanoanga te Tia Karikibwai, e riai ni iai te mwaaka ni manga uti. . . .

“Ai korakorara ana raoiroi Atuara, are e a tia ni katauraoa te kawai ibukira are ti kona iai ni birinako mai nanon bain te man ae kakamaku aio; eng te man ae kakamaku anne, te mate. . . .

“Ao e a roko nakon te aonaaba bwa e na kamauia aomata ni bane ake a ongo ni bwanaana; bwa taraia, e a tia ni kammarakaki ibukiia aomata ni kabane, eng, ni marakiia bwaai ni kabane aika maiu, n aroia mwaane, aine, ma ataei, aika kaain ana utu Atam.

“Ao e karaoa aio bwa e aonga ni kona n reke te mangauti nakoia aomata ni kabane, bwa aonga n tei aomata ni kabane imatana n te bong ni motikitaeka ae korakora” (2 Nibwaai 9:3–4, 6, 10, 21–22).

Ngkai I wareki taekai aikai, te Tamnei ae Raoiroi e kaona te ruu. I namakina Tamau are i Karawa bwa e ataa te rongorongo are I karekea n te bong anne. I namakinna bwa taeka ake e a tia ni koroi te burabeti Iakobwa ae raka iaon 2,000 te ririki n nako ao imwaain are a koreaki nakoioi n te bong anne ao a roko bon mairoun te Tia Kamaiu. E ata te maraki ao te nanokaawaki are I namakinna imwiin ongou bwa natira te aine e na mate. Ao E mena ikekei ni karaunanoia au utu ma Ana berita are E a tia ni katauraoa te kawai ao n teuana te bong, rinanon mwaakan te Mangauti, “inanon rabwatara ti na noora te Atua.”

Amanda e maiu ni kaania teuana riki te ririki, ma I aki kona ni mwaninga te bong anne ngke taeka man Ana Boki Moomon a taetae nakoioi inanon kainnanou ao te Uea e anganai te kantaninga, te raunnano, ao ataakin Ana babaire. ■

Gina Baird, Utah, USA

*Ngkai I
wareware,
te Tamnei
ae Raoiroi e
kaona te ruu.
I namakina
Tamau are
i Karawa
bwa e
ataaa te
rongorongo
are I karekea
n te bong
anne.*

I A KATA ANA BERITA MORONAI

Tabeua te ririki n nako I mena n ana auti raoraou ike I a kaitibo iai ma uoman kairake n ataeinimwaane aika a kunnikainia raoi ake a katoria nakoiu bwa mitinare n te LDS. I iangoia bwa e bon kamiimi bwa a tia ni mwananga man te tabo ae raroa n rairii aomata aika a kaman kakoauaa te Tia Kamaiu.

Imwiina ao I butilia bwa a na kawarai n au auti. "Ngkana kam tangiria, kam kona n roko ao n noorai ibukin ataakin ara katei," I taku. "Ma tai iaangoia bwa N na bita au aro."

Ngke ti a kaaitibo n te bong are imwiina, mitinare a taekina Ana Boki Moomon. I taku bwa e kamiimi bwa I a tia n aki ongongo taekana ngkaoa. I kaoia riki, ma imwiin aia kauoua ni kakawara buu te aine, Anna Maria, e baireia bwa a burababa ao e na kitana te auti inanon ara marooro. Mitinare a taraa n ae a kamiimi teutana nakoiu naba, ma I bon kan atia bwa tera are a na taekinna ao n reita kaitiboora ma ngaia.

N te bong teuana ngke e roko Anna Maria n te mweenga, e ongo ara taetae iaon te mare are akea tokina. Aio are e a bon rangi ni kakaongoraa nakoina, ao ti baireia bwa ti na manga moana ara marooro riki ni bootaki. Iai rabakauna ae korakora iaon booki aika tabu ao n taainako iai ana titiraki aika bat. Mitinare a kaekai tabeua ana titiraki n te tai naba arei, ma ake tabeua a utii nakon mweengaea ao ni karaoa aia kakaae. Ni katoa wiiki n akea kabwakaia a oki ma aia kaeka, ao ni katoa wiiki Anna Maria e a tauraoi ma titiraki aika bat.

N te tai ae e aki maan imwiin banen ara marooro, Anna Maria e a

I butilia Tamara are i Karawa, "E koaua Ana Boki Moomon, ao ngkana e koaua, n ni ngai ae N na bwabetitoaki iai?"

kakubanakoai man butiaku ibukin au kariaia bwa e na bwabetitoaki. I tuangnga bwa akea irou totokoana ngkana e a bon koaua bwa e rairaki. I iira ana bwabetito n March 5, 1995, ni kukurei n te namakin ae kamiimi n tain te bootaki.

I reitanako au wareware ni karaababa ibukin te Ekaretia, ao mitinare a reitinako ni kaungaai. N tokina ao I baireia bwa N na kata ana berita Moronai (taraa Moronai 10:4–5). I tangiria n ataia bwa e koaua ae Ana Boki Moomon e roko mairoun te Atua ke e koaua ae bon tii te boki ni wareware ae tamara.

Te bongina inanon Tuun 1995 ngke ti ngai ni mweengau, I katorobubua irarikin waen au kainiwene ao n butilia Tamau are i Karawa, "E koaua Ana Boki Moomon, ao ngkana e koaua, ni ngai ae N na bwabetitoaki iai?" N te tai ae waekoa I namakinna inanou ao n au iango te bwanaa ae mataata ae tuangai, "Ana Boki Moomon e bon koaua." Ngai

ngkanne te namakin irou ae mataata bwa n ningai ae N na bwabetitoaki iai. Te wiiki imwiina I a manga tataro riki ao ni karekea te kaeka ae tii te arona. Nanou e a rauaki ma te kukurei. Ngkai I ataia bwa te Atua e atia n taetae nakoiu: Ana Boki Moomon e bon kairaki iroun te Atua ao Iotebwa Timiti bon te burabeti ae koaua.

N tokina, n Tebetembwa 17, 1995, I a rin n te ran ni bwabetito, teuana ao te iterana te ririki man te tai are I mona kaitibou iai ma mitinare. E aki maan ao natira te aine, Aba Chiara, e rikirake ni kan ongora n te Ekaretia ao e bwabetitoaki naba. N Tianuare 1997 ara utu e kabaeaki n te Bern Switzerland Tembora.

Ti atia bwa aio te Ekaretia ae koaua, e tautaekanaki iroun Iesu Kristo rinanon te burabeti ao te nakoanibonga. Ti kakaitau nakon te Uea ibukin Ana Tangira, ibukin kairakira nakoia mitinare, ao ibukin wanawanara n te euangkerio. ■

Francesco Ferraresi, Lombardy, Italy

Nakoia Nikabane Neewe ao Botanaomata

Iroun Lia McClanahan

Ana Maekatiin te Ekaretia

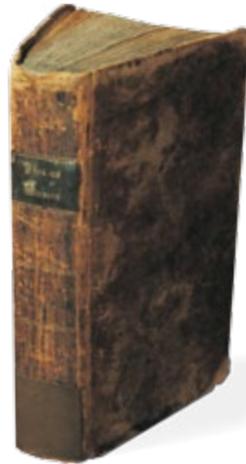
Ngke e anga te mwioko nakon natina Eremen te burabeti ae Aramwa n Ana Boki Moomon ibukin aia rekooti ana aomata, ana kaetieti nakon natina bwa e na uringnga bwa te Uea iai “bukina ae kakannato” ibukin kawakinan taeka aika tabu (Aramwa 37:12). E taku ibukin taian rekooti, “Bwa a na kawakinaki man uotaki rikaaki man te roro teuana nakon are teuana . . . ni karokoa te tai are e na waaki nako, nakon aaba, reeti, neewe ao botanaomata” (Aramwa 37:4).

N 1827 Iotebwa Timiti e karekei rekooti akanne ao n 1829 e a tia ni bane ana rairari nakon te taetae n Ingiriti man ana bwaintituaraoi ao mwaakan te Atua. Te boki, e boretiaki n 1830, bon aia bwai ni mwakuri mitinare ae korakora ibukin anaakin nanoia taan wareware bwa a na kakoaua koauan ana euangkerio Iesu Kristo. Ma ni moanakin

boretiana ae 5,000 kao-biina, e ngae n anne, kanoan Ana Boki Moomon nakon “aaba, reeti, neewe, ao botanaomata” e kona n tia n taraa n ae e rangi n raroanako.

N teimatoa, te Uea e kamatoa te taetae ni burabeti aio nakon Iotebwa Timiti n 1833, ni moantai ni kaota te bong are ni kabane aomata a na ongo bwaninin te euangkerio n oin neweia ao n oin aia taetae (taraa D&C 90:11). Ana Boki Moomon, ae kanoana . . . bwaninin ana euangkerio Iesu Kristo (taraa D&C 20:9), e riki bwa boton te kiing ni karkoan te taetae ni burabeti aei.

Inanon nuukan-1800 mitinare a uota te euangkerio nako Europe. Ana Boki Moomon e boretiaki n Danish n 1851, n rimwiiaki ma kaobiina n te taetae ni French, German, Italian, ao Welsh n 1852. Nii boong aikai Ana Boki Moomon ae

Moan kaobiin Ana Boki Moomon e a tia ni kabutaki n te mwaiti ae 5,000.

bwanin e a tauraoi n taetae aika 82, ma mwakoro aika rineaki n taetae aika 25 riki. Te taeka ni burabeti are ni kabane aomata a na ongo te euangkerio n oin neweia e a moanna ni kaoti te ririki imwiin te ririki ngkai te raitaeka ao aia mwakuri mitinare e a waaki rake.

Te Mwakuri n Raitaeka

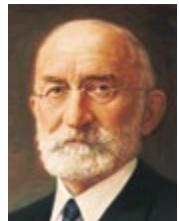
Te mwakuri n rairakin Ana Boki Moomon man te Ingiriti nakon te taetae ae boou n tabetai e kabanei ririki aika batni kabwanina te mwakuri. Te mwakuri e moanaki tii imwiin te Moan Beretitentii ao te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman a kariaia te karikirake ao a tau mwaitia naake aia taetae bwa a na mwakuri bwa taan tia

rairia. Taan tia rairia ao taan rinanoia a anganaki kainibaire aika baireaki raoi ao anganaki kaetieti bwa a na tiku ni kaan ma te Tamnei ngkai a rairairi. Imwiin te raitaeka ngkana e a bane, te boki e nako rinanon ana rabwata te ekaretia ae kao-koro n rinanoa te mwakuri.

Imwiin boretiiana, membwa a kona n otana te boki ae boou rinanon te tabo ni Mwakuri n Tibwatibwa. Mwaitia membwa aikai ake a tia n iai mwakoron Ana Boki Moomon aika tia n rineaki n oin aia taeka ke, n tabeua keiti, tii aia kakaua mitinare.

Ana Boki Moomon ao te Mwakuri ni Mitinare

Ngkana aanon te aba e moan kaukaki nakon aia mwakuri mitinare, kanga-n te taetae e kona ni karika te kakaewenako ae kakaawaki. N akean ana bwai te Ekaretia aika koreaki n ana taeka te aono anne, mitinare a riai n reireiniia te taetae ao ni kaota aia kakoaua ma te Tamnei. N tabeua mwakoron te aonaaba, a mwaiti aomata aika a taetae n aia kauoua n taeka, ao mitinare a kona n anganiiia Ana Boki Moomon n te taetae anne. Imwaain ae rairaki Ana Boki Moomon nakon Mongolia, n aron te katooto, membwa aika batni Mongolia a kamatebwai ni bookin Rutia.

TE BURABETI E KAKOAWUA

"I aki kona n oota bwa e kangaa te aomata ae wanawana ni kona ni iangoia bwa aomata nako n akea ana ibuobuoki te Uea e kona ni karaoa Ana Boki Moomon, are e a tia n tauraoi imwaairia ngkai n raka iaon tebubua te ririki ao n tia ni kataaki nikabane n te tai anne, e ngae ngke e bainingareaki n aron are e kaaitaraaki iai, ibukin bukinakina teuana ao ni manga teuana riki. Ni boong aikai te boki anne, are e rairaki iroun lotebwia Timiti bwa tabonibain te Uea, e rine i moa. Ni boong aikai te mitinare ae rianako are ti n tataekina te euangkerio aei; akea riki te bwai teuana ae kona ni kabotauaki ma ngaia."

Beretimenti Heber J. Grant (1856–1945), *Gospel Standards*, kabotaua ma G. Homer Durham (1941), 15.

Ma te euangkerio e kona n oota raoi te aba iai inanon te taneiai ao itiakin oin ana taetae temanna. Eric Gemmell, are e mwakuri n te Slovenia Ljubljana Miton man 2001 nakon 2003, e nooria raoi bwa tera te kaokoro are e reke ibukiia membwa ao taan kakae ni karekea Ana Boki Moomon n aia moan taetae. E mwakuri inanon ana moan ka 18 n namakaina ni mitinare imwaain ae e a tauraoi Ana Boki Moomon n te taetae n Slovenia.

Te mwakuri e bon matoatoa. Te moan mwaainga n te Ekaretia e a tia ni kateaki tii tebwina te ririki imwaaina. Slovenia e a tia ni karekea inamatana ao inanon ana

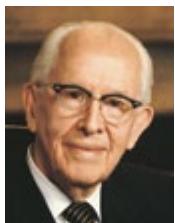
mwakuri ni kamauna ana taetae te tautaeka ngkoia ae Serbo-Croatian. Mitinare a uota kaobiin Ana Boki Moomon n Serbo-Croatian ao n Ingiriti, are angina kairake n aomata a tia ni kamatea inanon te reirei. Ma angina riki nakon are tiaki, aomata a ribaa te boki ibukina bwa a aki kona n oota n taetaena. Eric e uringnga e kangaa namakinan akean nanona ni kaota ana kakoaua nakoia aomata ibukin kannaton ao kakaawakin Ana Boki Moomon—ao ni manga tuangiia bwa akea ana boki n aia taetae.

Onoua te namakaina imwaain ae e okira abana Eric, te moan kaako n Ana Boki Moomon n te taetae

n Slovenia a roko. E tewea ana boowi te mwaanga ike membwa n tatabemaniia nako ma mitinare a karekei aia kaobi. "Bon iai te tamnei ae onoti inanon te ang," e uringnga Eric. E koreia inanon ana tienoro aron te namakin n taua te bwai ae kakaawaki, are e kaman tataningaaki ae te boki. "Aiaron tauakin bwaatua koora," e koreia. Imwiin te boowi, mitinare a uoti nikiran booki ni kamanenai n aia mwakuri ni mitinare. Eric ao raona ni mitinare a rangi ni kukurei n te aro are ngke a roko n aia abwamente (apartment), a kaukii baoki, a katangainai booki, ao rawei tamnei ni kauringa te tai anne. Aikoa kona n tataninga n

Ngkai te mwakuri n raitaeka e waaki nako, membwa ni katobibia te aonaaba, n aroia Lea ao Flora Lotrič i Slovenia, a rinanon te kakkurei n taua n te moan tai kaobiin Ana Boki Moomon n oin aia taetae.

TE BURABETI E KAKOAAUA

"lai te mwaaka inanon te boki are e na moanna n raanga nako nanon maium n te tai are ko moana am kamatebwai ae koaua ma nanom n te boki. Ko na kunea te mwaaka ae korakora riki ni kaaitara te kariiri. Ko na kunea te mwaaka ni kararoaa te mwamwanaa te aba. Ko na kunea te mwaaka n tiku iaon te kawai ae eeti ao n irariki."

Beritententi Ezra Taft Benson (1899–1994), "Ana Boki Moomon—Kiingin Ara Ekaretia," *Ensign*, Nobembwa 1986, 4; ngaiā naba inanon te beebe aio n te iteraniba 52.

tibwa te boki ma aomata. Ma Ana Boki Moomon n Slovenia inanon baia, tiaki tii mitinare n raka riki tokanikaia ni kawarakiai aomata, ma a karekea naba te kawai are a na kakorakora te kakoaua irouia membwa ake aki batni kakaonimaki ake a tuai nako n taromauri inanon ririki.

Inanon ana kabanea n namakaina n ana mition, Eric e mataku n aia koaua kaain Slovenia ae rikirake. "Ngke e a reke Ana Boki Moomon n oin aia taetae," e taku, "a rangi n oota raoi iai. E a tia n rangi ni korakora ana mwakuri i nanoia." Imwaaina, taan tia taetae ao taan tia reirei inanon bootakin nako te Ekaretia a na warekii taeka aika tabu n Serbo-Croatian ao n iai temanna ae na raria ao ni kabwarabwaraa tabeua taeka. "E namakina n aiaron ae ti kara urau ni kakammwakuri

iaon taeka aika a tangoaki man te taetae teuana," Eric e uringnga. Ngke a moana warekan Ana Boki Moomon n oin aia taetae membwa, "ootaia n te euangkerio e rikirake n te tai ae waekoa," e taku Eric.

Inanon Oin aia Taetae

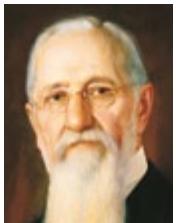
Mojca Zhelezničar bon temanna mai buakoia membwa ake a kaaina te Ekaretia i Slovenia imwaain tauraoin Ana Boki Moomon n te taetae n Slovenia. Ana kakoaua ibukin te euangkerio e roko man ongoraana irovia mitinare ao ni kamatebwai Ana Boki Moomon n te taetae ni Croatia ao n Ingiriti. Imwiin te raitaeka n Slovenia ngke e a tabwanin, Mojca e wareka te boki are e rairaki ao n namakina mwaakan taian taeka n oin ana taetae. "I namakina te koaua n raka imatau e beebe man

itiaki ao e maataata raoi," e uringnga. "Aiaron bwanaan au Tia Karikibwai ae taetae nakoiu n oin au taetae, te taetae are e taekinna tinau nakoiu."

Membwa ni katobibia te aonaaba a rinanon te ae kaki n namakin aio ngke a karekea Ana Boki Moomon n oin aia taeka. Inanon 2003, imwiin Ana Boki Moomon n rairaki nakon Kekchi, te taetae ae aia taetae aomata mai Maya man te Guatemala ao Belize, taan rinanon te rairairi ma kurubu aika membwa n te tabo anne. Temanna te tia raitaeka e uringnga, "Ti a tia ni bootia membwa aika bwaeoniia inanon te umantabu i Senahú bwa a na karaoa te wareware, ao ngkana ti a tia ni wareka tatabeua taian kibu aika bwanin, te karinerine ae rau e a tiku inanon te ruu ni kabuta. Te atatai e a tabwanin, ao te Tamnei e a

Imwiin te raitaeka ngkana e a tabwanin, Membwa n te Ekaretia ake a kona n taetae n te aba anne a butiaki bwa a na rinanon te boki. Man te maing: Walter Barillas Soto, Mike Peck, Sulenny Ruby Cucul Sierra, John Bringhurst, ao Josefina Cucul Tiul a rinanon Ana Boki Moomon n te taetae ni Kekchi i Cobán, Guatemala.

TE BURABETI E KAKOAWA

"Man te bwaintituaraoi ao mwaakan te Atua [Iotebwa Timiti] e raira te boki aio (Ana Boki Moomon) man taetaena are ngkoa, ao man korobokiana iaon bwaatua koora nakon te taetae are ti a warekia ngkai inanon matan te boki aei; ao e kakanoa ni bwaninin te Euangkerioa are ake a tokina. E na kairii aomata nakon karekean ataakin te koaua are a na kona ni kamaiuaki ao ni kaokaki nakon te Atua ao n taua Mimitongina ao te maiu are ake a tokina."

Beretentiti Joseph F. Smith (1838–1918), Aia Anga Reirei Beretententin te Ekaretia: Joseph F. Smith (1998), 42.

roko ma te korakora. Bon te namakin ae tabu."

Temanna te membwa inanon te bootaki anne, Elvira Tzí, e kakaitau ibukin rairan Ana Boki Moomon nakon te taetae ni Kekchi ibukin kakabwaia are e na uotia nakon te roro ae na roko. E taekinna bwa te raitaeka e na kariaia membwa aika ataei riki nakon "karekean te atatai ae baireaki raoi n ana taeka te Uea ao ni karekeia te karinerine are e tangiria te Uea."

Ibukiia membwa n te Ekaretia, kamatebwain Ana Boki Moomon n oin aia taetae bon te tabo are e na roko kakabwaia aika aki kona ni warekaki. Ngkai membwa a "tataroakinii reireia ao n anga reirei man booki aika tabu," te Moan Beretententii e a tia n taku, "aia kakoaua e na rikirake, rabakauia e na rikirake, aia tangira n aia utu ao tabeman e na rababa, ao konabwai ni buokiia tabeman e na karakaaki, ao a na karekeia korakoraia aika

bati riki ni kaaitara te kariiri ao n tei ibukin te koaua ao te tamaroa."¹

Kakabwaia aika Kakaawaki

Kakabwaia aika korakora are e uotii Ana Boki Moomon roko nakon maiuia naake a kamatebwaiia are e karekeia te unga n nano ae korakora n tibwaua te boki ma tabeman, ni kakorua riki te taetae ni burabeti. Ni katoa ririki tao aua te mirion kaobiin Ana Boki Moomon aika tibwati-bwaki n te aonaaba ni kabuta n taeka ae raka iaon 100 taetae n aiaron teuana imwiin teuana, membwa ao mitinare a tibwaua aia kakoaua iaon Iesu Kristo. "Bukina ae kakannato" are e taekinna Aramwa n taai ake ngkoa e a katoaki inanon kabutakina n te aonaaba n Ana Boki Moomon inanon bibitakin maiun temanna. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

- Ana reta te Moan Beretententii, Okitobwa 15, 2008.

NTEIA AIKA TAURAOI

Ana Boki Moomon e kona n reke n teia aika kaokoro nakon are a koreaki n te taeka, ni butimwaei kawai aika kakaokoro ibukiia aomata ni kamatebwai ao n reiakin.

Intanete ao Teina n te Mobaire(mobile)

Ana Boki Moomon e a kona ngkai ni warekaki iaon te Intanete (scriptures.lds.org) ao iaon bwaai aika mobaire (mobile.lds.org). Ngkai, 21 taetae aika a tauraoi iaon te rain ma aika bat i riki aika a na roko. Taabo ake a na reke iai iaon te rain ao bwaai ni kakae e a kabebetea kamatebwaiian booki aika tabu n te kawai ae kakakoro, n te aro are e a manga boou taraakina.

Teina n te Taetae

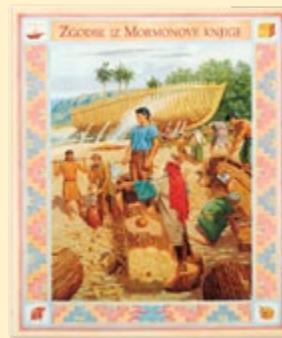
N te tai aei, iai teiia n te taetae n Ana Boki Moomon n te taetae n Ingiriti, Japanese, Korean, Portuguese, ao Spanish. Ko kona ni kauka te rawerawe man scriptures .lds.org n ake a boona ke kabooi CD rinanon te Tabo n Tibwatibwaa (store.lds.org). Mwakoro aika a rineaki a tauraoi naba iaon katieti aika bwanaa n Cakchiquel, Mam, Navajo, Quiche, ao Tzotzil. Te mwakuri iaon kawaina ni karaoi tii bwanaa n taetae ake tabeua.

Nteia aika Kakaokoro

Nteia aika a kara tamneia ao boki aika beebeete taekia, *Karaki man ana Boki Moomon* e katuruturua te reireinaki ni baika a kona n nooraki n te tamnei ibukiia ake a reireiniia ni wareware. Boretiana e raka iaon 70 taetae. *Karaki man Ana Boki Moomon* e tauraoi naba iaon te rain i scripturestories.lds.org.

E tauraoi naba rinanon te Tabo n Tibwatibwa tiete n DVDs n te Taetae n te Bai n America, ao n teina ni manna aika buubura (inanon te taetae n Ingiriti, Portuguese, ao Spanish), ao te boki ibukiia matakii n taetae n Ingiriti.

TITIRAKI AIKA KABUTA

IBUKIN ANA BOKI MOOMON

Tera Ana Boki Moomon, ao e kangaara ni kabota-uaki nakon te Baibara?

Ana Boki Moomon bon te boki ae tabu ae aiaron te Baibara. Bon te kakoaua teuana ibukin Iesu Kristo.¹ Te Baibara e boboto ana maroro iaon maiuia ao ana anga reirei Iteraera ngkoia. Ana Boki Moomon e kanoaaki n aia koroboki kurubu aika bati ake a roko i America, n ikotaki ma te utu are e kitana Ierutarem 600 I.K. Aomata aikai bon kaain naba ana auti Iteraera. Aingaia are te Baibara ao Ana Boki Moomon a koreaki irouia aomata aika tii tabo rikiia ma ni mwa-koron te aonaaba aika kakaokoro.

N aiaron te Baibara, Ana Boki Moomon e raka riki nakon ae tii taekan

rongorongan ngkoia. E kanoaki ni “bwaninin ana euangkerio Iesu Kristo” (D&C 20:9): taian anga reirei, reirei, ao taetae ni burabeti ake a kakoaua te Atua te Tama ao Natina, Iesu Kristo.

Te Burabeti Iotebwa Timiti e kabwarabwara bwa Ana Boki Moomon “e tuangiira bwa ara Tia Kamaiu e Kaoti iaon te kaontenanti aio [i America] imwiin manga utina; are E a katea te Euangkerio ikai ni kabwaninna, ao ni bobuakana, ao mwaa-kana, ao te kakabwaia; bwa a na iai aia Abotoro, Burabeti, taan Taekina te euangkerio, Taan reirei, ao taan Kawakin ekare-tia, n aroia ae ti tabo, te nakoanibonga ae tii te arona, otenanti ae tii te arona, bwaintituaraoi,

Tao mairouia rao, utu, ake a rangi n nano iai, ke te tia kaitara, ti bane ni karekei titiraki iaon Ana Boki Moomon. Aikai tabeua kaeka aika tauraoi.

mwaaka, ao kakabwaia, ake a kukurei inanona kaontenanti ake i mai-niku; . . . are aia kabanea ni burabeti are e maeka ibuakoia e kairoroaki bwa e na korea rongorongoia ae kimototo n taetae ni burabeti, rongorongoia ngkoia, ao a mwaiti riki, ao ni karabaa n taunna n te tano, ao bwa e na manga otinako ao ni bootaki ma te Baibara ibukin kata-bwaninan ana kantaninga te Atua inanon te kabanea ni bong.”²

Membwa n te Ekaretia a kamatebwaia ni kauoua te Baibara ao Ana Boki Moomon. Ni koauana, uoua man aua te ririki n ara karikiram n te Reirei n Taabati a kabaneaki ni kamatebwaian te Baibara. (Ibukin rongorongona riki iaon te oi ni iango aio,

taraa iteraniba 16, 24, ao 52 inanon te kaobi aio.)

Antai ae korea Ana Boki Moomon?

Burabeti ni kawai, n aiaron Nibwaai, Iakobwa, Moomon, ao natin Moomon te mwaane Moronai, ngaiia taan koreia. Moomon e boboti ao ni korei rekooti ake a kawakinaki irouia burabeti ibukin rongorongoia ngkoia, taetae ni burabeti ao aia reirei. E karinii naba tabeua oin ana mwakuri. Moomon e korea te rekooti aio iaon biiti aika kabaeaki n aiaron te beeba —karaia a koora—ake n taainako a taekinaki bwa bwaatua koora.

Imwiin maten Moomon, Moronai e katabwanina te rekooti ao e tauna n te tabuki ni kawakinna ibukin ara bong. Inanon 1823 Moronai e kaoti bwa te anera nakon Iotebwa Timiti ao ni kaotia nakoina bwa a taunaki iara te rekooti. Aua te ririki imwiina Iotebwa e kariaiakaki ni karekei taian rekooti. E “raira te rekooti rinanon ana bwaintituaraoi ao ni mwaakan te Atua” nakon te Ingiriti man te tae-tae n rimoa are e koreaki iai.³ E a boretiia ao n tibwabewa Ana Boki Moomon.

Antai riki ae e noori taian bwaatua koora?

(Ibukin rongorongona riki iaon te oi n iango aio, taraa iteraniba 22 ao 72 inanon te kaobi aio.)

Tera ae riki nakon te rekooti are bon te oi—bwaatua koora?

Iotebwa Timiti e karekei taian bwaatua n Tebetembwa 1827 ao n tiku irouna ni karokoa te tiburing n 1829. Ngke e korea rongorongona ngkoia n 1838, e kabwarabwara te bwai ae riki nakon taian bwaatua: “Ngke, ni kaineti ma te babaire, te tia uarongorongo [Moronai] e wewete ibukiia, I a uotia nakoina; ao iai irouna n ana kakawakin ni karokoa te bong aio, bon te kauoua ni bong ni May, teuana te ngaa ao wanibubua ao tenibwi ma waniua” (Joseph Smith—History 1:60).

Antai riki ae e noorii taian bwaatua koora?

N ikotaki ma Iotebwa Timiti, a mwaiti tabeman mwaane ao aine ake a noora te bwaatu ao a kakoaua ae iai. Tengaun ma temanna mwaane n onoti, a ataaki bwa taan Kakoaua ake Teniman ao taan Kakoaua ake Waniman, a korea aia kakoaua n

nooran taian bwaatua ao, n aia keiti taan Kakoaua ake Uaniman, n tauakin taian bwaatua ni baia. Aia kakoaua a karinaki ni moan kaobiin nako Ana Boki Moomon.

Mwaane aikai a tei bwa taan kakoaua aika korakora n Ana Boki Moomon, tao a rangi ni korakora riki ibukina bwa tabeman mai buakoia a riki “ibukin te taina ni kauntaba Iotebwa,” e kamatoa Unimwaane Jeffrey R. Holland man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman. Ma, a “kakoaua ni karokoa mateia bwa a tia n noora te anera ao a tia n tauii taian bwaatua ‘A tia ni kaotaki nakoia man mwaakan te Atua, ao tiaki mairoun te aomata,’ a kamatoa. ‘Mangai are ti ataiama te koaua bwa te mwa-kuri e koaua.’”⁴

Iai te kakoaua ae iai rabwatana bwa Ana Boki Moomon e koaua?

E ngae ngke ti aki kabotoa ara onimaki iaon bwaai ni kakoaua aika iai rabwataia, iai n te taetae, rongorongo ngkoa, ao kamatebwaiān katein ngkoa a kakoaua ibukin Ana Boki Moomon. Ibukin te katooto, te iango ibukin te koroboki iaon bwaatua aika biiti n te taina ngkoa e ngareakianiki, ma n ririki aikai a batikatooto ibukin koroboki iaon bwaatua biiti—tabeua a karabaaki inanon baoki atiibu—a tia ni kuneaki.

Taan rabakau n taetae aika batii a tia n noori taeka ao kibu n taeka n Ana Boki Moomon aika tangiāa a taraa n aki kamwengaraoi n te i Ingiriti ma e karika te namakin ae kororaoi n Erene ao taeka ake a irekereke ake a riai n ataaki

iroquia aomata n Ana Boki Moomon—taetae are te kairake ae Iotebwa Timiti e aki atai.

Ma aekaki ni kakoaua aikai tiaki ngaia ake a kariiāra ni kakoaua nakoira koauan Ana Boki Moomon. E bon nakon te onimaki ao te kaotioti ae e roko nakoim.

N na kanga n ataia bwa Ana Boki Moomon e koaua?

Ti te kawai ae koaua n ataakin te koaua ibon iroum bon rinanon mwaakan te Tamnei ae Raoiroi. Te kabanea ni mwakoro n Ana Boki Moomon e kaoi ngkami bwa kam na warekia, iangoia raoi, ao ni koaua ma nanom ni kan ataia ngkana e koaua ni butiian Tamam are i Karawa n aran Iesu Kristo. Te koraki ake a iira te kawai aio a na ataia man mwaakan te Tamnei ae Raoiroi bwa te boki e bon koaua (taraa Moronai 10:3–5). Mirion membwa n te Ekaretia a tia n tataro rinanon ana kakoaua te Tamnei ae Raoiroi bwa Ana Boki Moomon e bon koaua. (Ibukin rongorongona riki iaon te oi n iango aio, taraa iteraniba 4, 60, ao 80 inanon te boki aio.)

N REIREINIKO RIKI IBUKIN ANA BOKI MOOMON

I ai te rongorongo ae e kakaawaki iaon te rain n taetae aika batii ake a kona ni buokiko n reireiniko riki ibukin Ana Boki Moomon ao n tibwa te rongorongo anne ma am utu ao raoraom.

- Ni wareka Ana Boki Moomon iaon te rain, kawara scriptures.lds.org/bm.
- N reireiniko riki ibukin Ana Boki Moomon, n titiraki, ke ni marooro ma mitinare, nako nakon mormon.org/book-of-mormon.
- Ni bubuti ibukin te kaobii ae akea boona, kawara mormon.org/free-book-of-mormon.
- Ibukin rongorongona riki, beebea nako, ao kabwarabwara, taraa lds.org/study/topics/book-of-mormon?lang=eng.

I kananououaki man Te Kaotioti 22:18–19, are e tuangiira bwa ti na aki karina te bwai teuana nakon ana taeka te Atua.

Teuana maibuakon kiingin ara onimaki bwa te Atua e a tia n taainako ni kaota Ana kantaninga nakoia Natina iaon te aonaaba ao e na kaotiotia n taainako. Ti kakoaua te Baibara bwa ana taeka te Atua ma n aki kakoaua bwa e kakanoa ni kabane kaotioti are e a tia n anganiira te Atua ke are e na anganiia Ana burabeti. E ngae ni boong aikai E reitanako ni kaotioti Ana kantininga rinanoia burabeti ao abotoro aika maiu, aan ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira (taraa I Ebeto 2:20).

Ngke e korea te boki are te Kaotioti te Abotoro Ioane, bon tiaki te kabanea ni booki n te Baibara. Te O ao te Nu Tetemanti a bon aki kabaeaki inanon teuana te boki ae tabu—ngkai e aranaki bwa te Baibara—ni karokoa te kateniuā n tienture I.M.

N tii te arona, Te Tua Kaua 4:2 e tuangiira n aki kariniāi taeka nakon ana taeka Moote. E koaua, te

kibu aio, ngkoa n te O Tatemanti, e aki kaakea nikiran te Baibara. Tiaki naba Mote ke Ioane ake a na kona n tia n taekinna bwa a na bita kanoana are e tuai ni kaoti n te tai arei; n oneanmwiina a kauring n totokoa bitakin te reirei ae koaua n te euangkerio.

Ana Boki Moomon, are e kanoaki ni bwaninin te euangkerio, e aki bita ana taeka te Atua ma e kama-toa riki. (Ibukin rongorongona riki iaon te oi n iango aio, taraa iteraniba 24 ao 38 inanon te boki aio.)

**I a tia n ongo bwa iai
bitaki aika a tia ni ka-
raoaki nakon Ana Boki
Moomon man te tai are
e moani boretiaki iai.
Teraa are e bitaki ao
ibukin tera?**

Te kaeka nakon te titiraki aio e kantaningaaki iaon te atatai ae uarereke ibukin te raitaeka n Ana Boki Moomon ao mwakurian boretiakina.

1. Ngke Iotebwa Timiti e rairii taian bwaatua koora man mwaakan te Atua, e taekinii taeka nakon te tia koroboki. Te tia koroboki n tabetai e karaoi kaairua nakon te tibeering ao tuan te kurama ngke a korei

N na kanga n ataia bwa Ana Boki Moomon e koaua?

ana taeka. Te katooto, n 1 Nibwaai 7:20 taeka ae “were sorrowful” a koreaki n aron “ware sarraful.” Taan koroboki akea aia reirei, ma tibeering a tuai ni kaboroakii n te tai anne.

2. Korobokiana n te tabonibai are e moan koreaki iai e a manga kaobiinaki ni karaoa te koroboki ae boou ibukin te burinta (printer). N te tai aio, tabeua tibeering ao kaairuan te kurama a kaetaki, ao kanikina n te koroboki a karinaki. Ma tabeua kaairua aika boou a bon rinnako naba ngkai taeka a bure kaeweia.

3. Te burinta e karaoa ana kabanea n tamaroa ni kaeti manna. E ngae n anne, n tabetai e a manga karini kaairua tabeua. Te katooto, n Aramwa 57:25 e kaburea warekan te taeka “joy” ao n onea mwiina ni katea manna “foes.”

4. Te Burabeti Iotebwa Timiti e tarai raoi moani booreti ake teniua n Ana Boki Moomon, ao e reitnako n ibuobuoki ni karaoi katamaroa ao bitaki. Ma tabeua kaairua a aki kuneaki ni karokoa boretiakina ake imwina. Inanon 1981 ana kaairua te burinta n Aramwa 16:5 n tokina e kaetaki, e bitaki “whether”

nakon “whither”—ni karia ni kabooraoia nakon te moan boki are e rairaki n aron are e rairia te Burabeti man bwaatua koora.

5. Bitaki ake tabeua a karinaki n te mwakoro ae boou ao tokiia kiibau ao rongorongo ake inano ma buokam are a na kona n reke.

Tibwa te Kaobii

Te titiraki tera are a na titiraki aomata ibukin Ana Boki Moomon, te boki bon ngaia oin ana kamanomoae te kabanea n tamaroa. Ko kona ni kakaoua te boki, tibwaua te kaobi, ao ni kaoia tabeman n tataroakinna ibon ibukiia. Ngkana te aomata iai nanona ae bon koaua ao e tangiria ma te koaua ni kan ataia bwa e koaua te boki, te Uea “e na kaota te koaua nakon [te aomata anne] ni mwaakan te Tamnei ae Raoiroi” (Moronai 10:4). ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Taraia, n aron te katooto, Boyd K. Packer, “Ana Boki Moomon: Te Kakoaua Riki ibukin Jesu Kristo,” *Riaona*, Tianuare 2002, 71.
2. *Aia Reirei Beretentiti n te Ekaretia: Iotebwa Timiti* (2007), 64.
3. *Ana Reirei: Iotebwa Timiti*, 60.
4. Jeffrey R. Holland, “Safety for the Soul,” *Riaona*, Nobembwa 2009, 90.

TE KAKOAUUA, TE BERITA AE TABU, AO TE TIA KAKOAUUA

Te kamatoa ae tabu are iai irou ibukin te Tia Kamaiu ao Ana Ekaretia ae kaokaki e moan roko irou ngke te kairake n ataei-nimwaane ngke I wareka Ana Boki Moomon. Inanon au tai ni wareka te rekooti ae tabu aio ngke I namakinna—n te taina ao n te taina riki—ana wirikiriki te Tamnei ae Raioiroi are e aki kona ni kakeweaki n taetae nakon tamneiu ibukin kakoauuaana.

Warekan te boki bon moanakin ootau. Bon te tabo are e roko ma iai te tamnei ni koaua bwa te Atua e maiu, bwa ngaia Tamau are i Karawa, ao te babaire ni kakukurei e bon koreaki n akea tokina ibuki. E kairai nakon tangiran te Baibara ae Tabu ao ana boki aika a kariaiakaki te Ekaretia ake tabeua. E reireinai nakon tangiran te Uea Iesu Kristo, n tarai a ni katawea Ana nanoanga n akoi, ao ni iangoa te akoi ao tamaroan Ana mwakuri ni kamaui.

Ibukina bwa I reireinai i bon irou bwa Ana Boki Moomon bon te tia kakoauua ae koaua—te kakoauua teuana ao te berita ae boou—bwa Iesu bon te Kristo, I reiakenna naba bwa Iotebwa Timiti bon ana burabeti ngkaoa ao ngkai te Atua. N aiaron tibuu are e taku inanon moani bongin Kaokanbwaa, “Akea te aomata ae buakaka ae e kona ni korea te aekaki ni boki aei; ao akea te aomata ae raoiroi ae na koreia, tii ngkana e koaua ao e kairaki ma te kairoro iroun te Atua bwa e na karaopia.”¹

N au moan kakoauua ae nene a tia ni karinaki ni kabane ootau ao kaotakin bwaaai aika tabu ni boong aikai anga nanoia aika rangi n nano nakon maiu, kantaninga nakon maiu, ao aan au kakoauua aika matoatoa.

*I kaota au koaua buwa Ana Boki Moomon
bon te berita ae boou, te kakoauua ae boou
man te Aonaaba ae Boou nakon te aonaaba ni kabuta.*

Iroun Unimwaane
Jeffrey R. Holland

Man te Kooram n Abotoro
n te Tengaun ma Uoman

Ngkai, I aki ieie ma tarin Iareta. I aki ongo ana taetae te Uea Beniamina n taekina ana kabwarabwara are aiaron te anera. I aki mena ibuakoia ana botanaomata Nibwaite ake a taua ikoakin te Uea are e a mangauti, ke I tang ma Moomon ao Moronai iaon tiringaia te botanaomata. Ma au kakoauua ibukin te rekooti aio ao te rau are e uotia nako nanoia aomata—are e uotaki nako rinanon ana wirikiriki te Tamnei ae Raioiroi n aron are ko anganaki—e bon kabaebae ao e mataata raoi n aroia. I kakoauua te boki aio n aiaron are I a tia, ma Taan Kakoauua ake Teniman, n noora te anera Moronai ke, ma Taan Kakoauua ake Waniman, n tautauii bwaatua ake koora.

I kakoauua riki bwa maibuakora are e kona n roko n te onimaki ae bwanin inanon mwakuri ni boong aika kaitira ao ni kunei babaire aika bwanin man te rau ao te karaunano inanon ara tai ni karokoa teuanne ke neienne e mwanea Ana Boki Moomon ae tabu ao te Uea Iesu Kristo, are ngaia ae kakoauua. Ngkai Moomon e taku nakon Moronai inanon teuana aia tai ni kataaki, aingaia are I taku inanon ara tai ae ti kataaki iai: “Kakaonimaki ni bwaaai ni kabane iroun Kristo. . . . Ao ke ana akoi te Atua te Tama, are e mena ana kaintoka n uea i eta i karawa, ao ara Uea Iesu Kristo, are e tekateka i angatain mwaakana . . . e na mena iroun n aki toki” (Moronai 9:25–26).

Ana Boki Moomon bon kaotan ana berita Kristo ae tabu ae te kabanea ni korakora ni berita ma te botanaomata. Bon te berita ae e boou, te kakoauua ae boou man te Aonaaba ae Boou nakon te aonaaba ni kabuta. Te oota are I nakonako iai bon Ootana. Ana nanoanga ao kakannatona e kairai—ao ngkoe—inanon ara kakoauua Ibukina nakon te aonaaba. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. George Cannon, e a naaki ana taeka inanon “The Twelve Apostles,” inanon Andrew Jenson, boki, *The Historical Record*, 6:175.

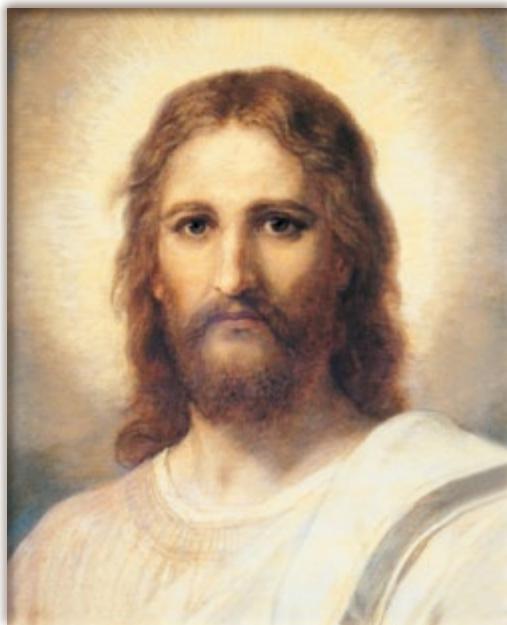
Ao E Kamaiuia ni Kabane, iroun Gary Kapp

"Iai ibuakomi ae aoraki? Uotia mai. . . .

*". . . Bwa I nooria bwa e bon tau am onimaki bwa
N na katoki aorakimi.*

*"Ao e korobukina bwa ngke e a tia n taetae, a bane
aomata ake a uanao n teuana te tai, ni mwananga ma*

*aia aoraki ao raoia ake a mwauku, ao raoia ake a
mataki, ao raoia ake a babanga n taetae, ma aomata
ni kabane ake a karawawataki n aekaia nako; ao e
boni katoka aorakiia ni kabane ngke a uotaki nakoina"*
(3 Nibwaai 17:7-9).

“Ao ngkai … ngkami naba aika kaain te aonaaba ni kabane, ongeaba nakon taian taeka aikai ao kakoaua Kristo; ao ngkana kam aki kakoauai taeka aikai, ti kakoaua Kristo. Ao ngkana kam kakoaua Kristo ao e na reke kakoauan taeka aikai iroumi, bwa bon ana taeka Kristo, ao … a reireinia aomata nako bwa a na karaoa ae raoiroi.

“Ao ngkana tiaki ana taeka Kristo, ao kam na baireia—bwa ae e na kaotia nakoimi Kristo, n te bong ni motikitaeka, n te mwaaka ma te mimitong ae korakora, bwa bon ana taeka” (2 Nibwaai 33:10-11).